

3-7

Цими днями Україна вшановує жертв Іловайської трагедії, коли, попри домовленості про створення гуманітарного коридору для виведення українських військ з оточення, регулярні російські війська підступно відкрили по них вогонь, розстрілявши колони на марші. За даними Національного військово-історичного музею, у боях за Іловайськ 7—31 серпня 2014 року полягло 368 українських бійців, 18 вважають зниклими безвісти.

ГАЗЕТА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ЗАСНОВАНА В 1990 РОЦІ

www.ukurier.gov.ua

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

СУБОТА, 28 СЕРПНЯ 2021 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№165 (7033)

ЦИТАТА ДНЯ

РОМАН ЛЕЩЕНКО:

«Наша держава має взяти чітке лідерство в питанні виробництва картоплі. Четверте місце у світі — це не наш максимум, бо ми можемо більше».

Міністр аграрної політики та продовольства про кроки уряду з імпортозаміщення через підтримку галузі картоплярства

Зволікати з угодами не слід

ГАЗОПОСТАЧАННЯ. Своєчасний початок опалювального сезону перебуває під загрозою через низьку активність виробників тепла з укладення трирічних угод на закупівлю газу. З компанією «Нафтогаз Трейдинг» їх уклали 493 виробники. Це близько 45% підприємств, які отримували паливо від «Нафтогазу» в попередньому сезоні. До компанії для укладання контрактів звернулося 572 підприємства теплокомуненерго та ОСББ, повідомляє пресслужба НАК «Нафтогаз України».

«Нафтогаз Трейдинг» звертається до ТКЕ та ОСББ (із власними котельнями) із проханням прискорити подачу відповідних заявок або активізувати пошук альтернативних постачальників газу. Місцевим органам влади та іншим власникам підприємств теплопостачання важливо вчасно ухвалити всі необхідні рішення і взяти на контроль контрагування обсягів газу, необхідних для своєчасного початку і стабільного проходження опалювального сезону.

ТКЕ та ОСББ запропоновано укласти трирічні угоди за довгостроковою ринковою ціною. На перший рік вона становить 7,42 гривні за кубометр (з 1 червня 2021 року до 31 травня 2022-го, з ПДВ, без урахування тарифу оператора ГТС).

ЦИФРА ДНЯ

75 000 ТОНН

вугілля прибуде в Україну із США найближчими місяцями. Його розподілять порівну для потреб ТЕС приватної та державної генерації

Україна й Молдова — ювілярки та одностудійці

Президент Володимир Зеленський і Прем'єр-міністр Денис Шмигаль у Кишиневі взяли участь в урочистостях з нагоди 30-річчя незалежності сусідньої та дружньої Молдови

ПАРТНЕРСТВО. Обидві держави обстоюють свою вистраждану незалежність і торують шлях у Європу

Газета для тих, хто приймає рішення

Тривас передплата на 2021 рік. Передплату приймають усі відділення поштового зв'язку. Також її можна оформити на сайті: ДП «Преса» www.presa.ua ПАТ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua

ОПЕРАТИВНО

друкуємо закони України, укази і розпорядження Президента, урядові рішення, адже більшість із цих документів набирають чинності саме з дня опублікування в «Урядовому кур'єрі»

ОБ'ЄКТИВНО

висвітлюємо діяльність глави держави, роботу Кабінету Міністрів, органів виконавчої влади в центрі та на місцях

КОМПЕТЕНТНО

на запитання читачів відповідають авторитетні спеціалісти: урядовці, юристи, учені, лікарі

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА

для ветеранів війни, пенсіонерів, чорнобильців, студентів

для інших передплатників та підприємств і організацій

на 1 місяць 32 грн 57 грн
на 3 місяці 96 грн 171 грн

УВАГА! Послуга за приймання передплати на 2021 рік — безкоштовна.

Передплатний індекс 61035

Соціальний передплатний індекс 40227

4 820 103 080 053

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ

встановлені Національним банком України на 28 серпня 2021 року

USD 26.929

за 1 долар США

EUR 31.6645

за 1 євро

RUB 3.6379

за 10 рублів

AU 48347.79

AG 635.52

PT 26833.94

PD 65403.81

за 1 трійський унцію

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Україна й Молдова — ювілярки та одностудуниці

Наталія ПИСАНА
для «Урядового кур'єра»

Республіка Молдова вчора відсвяткувала 30-річчя своєї незалежності. В урочистостях з нагоди цього свята взяли участь Президент України Володимир Зеленський і Прем'єр-міністр Денис Шмигаль. Цьому хотіла завдати примхлива погода: президентський літак через густий туман в аеропорту Кишинєва вимушено сідав в аеропорту Одеси. Українська делегація хоч із запізненням, проте потрапила на урочистості у столиці Молдови.

У святкуваннях взяли участь президенти Республіки Польща Анджей Дуда та Румунії Клаус Йоганніс. Глави чотирьох держав та інші гості оглянули військовий парад, який відбувся на площі Великих національних зборів, повідомляє Офіс Президента.

Підсумок зусиль багатьох поколінь

Парламент Молдови ухвалив Декларацію про незалежність 27 серпня 1991 року на підставі рішення Великих національних зборів, що відбулися в Кишинєві.

Володимир Зеленський у привітанні з нагоди 30-річчя незалежності Молдови, адресованому президентові Маї Санду, побажав молдовському народу миру, злагоди та процвітання.

«Незалежність обох наших країн — це підсумок зусиль багатьох поколінь, вистраждана цінність, яку Україна й Молдова обстоюють і сьогодні. Вдячний Молдові за незмінну підтримку територіальної цілісності України. І Україна завжди підтримуватиме територіальну цілісність Республіки Молдова у міжнародно визнаних кордонах», — сказав наш Президент.

Президент Молдови Мая Санду з нагоди свята на своїй сторінці у фейсбуці написала: «Наша воля сьогодні в тому, що будуватимемо процвітаючу та вільну Молдову, гостинний дім для її громадян. Будуватимемо країну разом. Це наш обов'язок перед тими, хто боровся за незалежність. Цю обіцянку даємо сьогоднішнім дітям».

А на площі Великих національних зборів у Кишинєві Мая Санду оголосила про початок проекту з повернення на батьківщину молдован, які виїхали на заробітки за кордон.

«Головна мета, яку ми ставимо на сьогодні, — зробити так, щоб люди обрали проживання в Республіці Молдова. Ми не прийняли диктатури, обстоювали наші цінності, не дозволили вкрати свободу й демократію. Ми усвідомили цінність нашого голосу, повернули країну на демократичний шлях розвитку. Місце Молдови — в сім'ї європейських народів. Наш шлях — це шлях європейської інтеграції», — наголосила вона.

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль, який теж узяв участь в урочистостях, заявив: «З різницею три дні Україна й Молдова відзначають 30-річчя своєї незалежності. Радий сьогодні особисто бути присутнім на святкуванні в Кишинєві й вітати молдовський народ з ювілейною датою. Бажаю нашим друзям і сусідам процвітання та добробуту».

Важливі безпекові ініціативи

Відбулася зустріч очільників іноземних делегацій. За її підсумками президенти Республіки Молдова, Румунії, Республіки Польща та України зробили заяву.

Володимир Зеленський наголосив, що Україна та Молдова відзначають 30-річчя незалежності в непростих безпекових умовах, які випробовують обидві держави на міцність.

«Бажаю громадянам Молдови незламності, сили. Щоб незалежність Молдови тривала багато тисячоліть, а з нею стільки само часу на цій землі панували мир, добробут, злагода і процвітання», — сказав Президент.

Володимир Зеленський назвав багатосторонню зустріч глав держав зустріччю друзів і партнерів. За його словами, обговорено важливі питання для зміцнення не-

залежності держав, зокрема питання безпеки та взаємодії задля її досягнення.

«Дякую за підтримку ініціативи «Кримська платформа». Високо цінуємо долучення до неї Молдови, Румунії, Польщі. Її амбітна мета — деокупація українського півострова Крим. «Кримська платформа» може стати майданчиком для пошуку шляхів деокупації інших територій, розв'язання інших регіональних конфліктів. Лише об'єднавши зусилля, наші держави стають сильнішими і можуть швидко досягти бажаного результату. Зокрема, в таких напрямках, як європейська та євроатлантична інтеграція. У липні Україна, Молдова та Грузія започаткували проект «Асоційоване тріо», який має наблизити наші держави до набуття повноправного членства в Євросоюзі. Очікуємо на підтримку цієї ініціативи від Польщі, Румунії та інших наших партнерів — держав-членів ЄС.

На цьому шляху наступним важливим кроком має стати визнання європерспективи держав «Асоційованого тріо». Україна вже працює над цим з кожною державою ЄС окремо. Польща однією з перших зафіксувала свою підтримку. Вдячні їй за відповідну двосторонню декларацію», — зауважив Володимир Зеленський.

Президент переконаний, що серйозність Євросоюзу в цьому

питанні має засвідчити майбутній саміт «Східного партнерства».

Україна зацікавлена й готова бути активним учасником регіональних проєктів, насамперед ініціативи «Тримор'я». Адже географічне розташування нашої країни робить її природним партнером цієї ініціативи. І як морська держава та асоційований член ЄС Україна зробить її повнішою та ефективнішою для всього регіону.

Говорив він і про те, що високою залишається військова загроза навколо України, що критичний рівень загрози з півночі, де Білорусь використовують як додатковий плацдарм агресивних дій, про інші постійні джерела загрози — російські війська у Придністровському регіоні Молдови.

«Через мілітаризацію українського півострова Крим під загрозою опинилося морське судноплавство та загалом торгівля в регіоні. Маємо спільно вирішувати ці сучасні виклики. Тому Україна ініціює посилення взаємодії по лінії військово-морських сил причорноморських держав. Україна послідовно виступає за посилення присутності в регіоні Чорного моря сил членів НАТО, розширення програм спільних навчань і тренувань. Даваймо об'єднувати наші зусилля як друзі, сусіди, що мають спільне минуле, а також як партнери, що бачать спільне майбутнє», — закликав Президент України.

Два «золота» за один день

СИЛА І СЛАВА! Наші паралімпійці виправдали сподівання, влаштувавши у п'ятницю в Токіо медалепад

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

Третій змагальний день XVI літніх Паралімпійських ігор Токіо-2020 нашу команду було представлено у десятих видах спорту з 15 можливих. Українські спортсмени змагалися за 23 комплекти нагород із 45 розігруваних. І цей день розпочався вдало — із «бронзи» й «срібла».

На ранковій сесії в легкій атлетіці тотально незряча Юлія Павленко у стрибку в довжину показала третій результат. А Владислав Білий у секторі для метання списа сповна використав свою останню спробу з результатом 55,34 метра, який виявився срібним. Йому вдалося встановити па-

ралімпійський рекорд Європи, повідомляє Укрінформ.

Ще до обіду за київським часом неабияк потішила вболівальників Мар'яна Шевчук, ставши чемпіонкою Паралімпійських ігор у змаганнях з пауерліфтингу у ваговій категорії до 55 кг. Це була 17-та нагорода у командному заліку й друга золота на цих іграх.

Друге «золото» дня виборола плавчиня Анна Стеценко на дистанції 400 метрів вільним стилем. Воно стало третім у загальнокомандному заліку.

А ще в одному запливі «срібло» Україні приніс Кирило Геращенко, який став другим на дистанції 200 метрів комплексним плаванням. «Срібло» здо-

був і плавець Сергій Кліперт на дистанції 100 метрів на спині. Бронзовою призеркою у змаганнях із дзюдо у ваговій категорії до 48 кг стала Юлія Іваничська. Не набагато відсталала від неї Наталія Ніколайчик, здобувши «бронзу» у ваговій категорії до 52 кг.

Дванадцять нагороду, цього разу бронзову, в загальний залік записав багаторазовий паралімпійський чемпіон з велотреку Єгор Демєнтьєв в індивідуальній гонці переслідування на 4000 метрів.

Ще одну срібну нагороду подарував Україні 21-річний плавець Андрій Трусов на дистанції 200 метрів комплексним плаванням, повідомляє Укрінформ.

Першу командну медаль — срібну — у фехтуванні виборола наша жіноча збірна рапіристок. У півфіналі Євгенія Бреус, Наталія Мандрик та Олена Федота перемогли команду США, але у золотому матчі поступилися китайцям.

Чергову срібну нагороду на Паралімпійських іграх у Токіо додала Україні легкоатлетка Анастасія Москаленко. Вона стала другою у секторі метальниць булави з результатом 24,73 метра.

Загалом наші паралімпійці виграли в Токіо 22 медалі (три золоті, 13 срібних і шість бронзових). А попереду ще тиждень змагань.

Другий день змагань додав до скарбнички нашої команди лише одну медаль — срібну завдяки зусиллям

плавчині Єлизавети Мерешко на дистанції 200 метрів комплексного плавання в категорії SM 6.

Напрочуд вдалими виявився для українських спортсменів перший олімпійський день. Окрім згаданих у номері «УК» від 26 серпня Єлизавети Мерешко, Євгенії Бреус, Ганни Гонтар і Антона Коля, наші вибороли ще чотири нагороди. У плаванні відзначилися Олексій Вірченко та Максим Крипак. Вони стали срібними призерами відповідно у батерфляї на дистанції 100 метрів (категорія S13) і на 50 метрів вільним стилем (S10).

Якнайкраще показали себе фехтувальники-шаблісти на візках. Артем Манько й Олена Федота

стали срібними призерами у категоріях А та В відповідно.

Національна паралімпійська збірна України виступає в Токіо у 15 із 22 видів спорту. Це бадмінтон, веслування академічне, велосипедний спорт (трек, шосе), голбол, дзюдо, легка атлетика, теніс настільний, пауерліфтинг, параканое, паратриатлон, плавання, стрільба кульова, стрільба з лука, тхеквондо та фехтування на візках.

А на попередній Паралімпіаді 2016 року в Ріо-де-Жанейро наша збірна виграла 117 нагород (41 золоту, 37 срібних та 39 бронзових). У неофіційному командному заліку вона тоді посіла третє місце.

Єлизавета Мерешко здобула для команди і золоту, і срібну медалі за два перших дні змагань у плаванні

Мар'яна Шевчук стала чемпіонкою Паралімпійських ігор у змаганнях з пауерліфтингу у ваговій категорії до 55 кг

Анна Стеценко випередила всіх у басейні на дистанції 400 метрів вільним стилем. Її медаль стала того дня другою золотою в активі нашої команди

Владислав Білий метнув списа і влучив у «срібло»

ЛІНІЯ ФРОНТУ

Олександр КРЮЧКОВ,
«Урядовий кур'єр»
(фото автора)

Від кожної поїздки на фронт чекаю не лише на зустрічі з цікавими людьми, а й позитивний заряд, який налаштує на відверту розмову з читачем. Саме після таких творчих відряджень відчуваю прилив енергії та бажання розповідати про хлопців з передової. Різних за віком, характером, вдачею, але однакових та рішучих у солдатському житті. Одягнувши однострій, вони стають єдиним цілим, що гуртує наших захисників, мобілізує на виконання бойових завдань. Тоді бачиш перед собою не просто воїна, а мотивованого чоловіка, який готовий не лише стояти на своїх позиціях попри будь-які провокації російського агресора та їхніх посіпак з так званих Л/ДНР, а й іти в атаку.

«Час тепер такий»

Цивільному перебудуватися з мирного на військове життя одразу важко: підсвідомо відчуваєш тривогу і готуєшся до незвичної поведінки. Мені, як і будь-якій новій у підрозділі людині, спочатку сказали, що пересуватися на передовій потрібно за чітко визначеним маршрутом, у бронезжилеті й касці. Інтерв'ю, фото — там, де каже офіцер, з окопів не висовуватися.

Після такого інструктажу, скажу щиро, тіло притулилося щільніше до захисних пластин бронезжилета, а голова інтуїтивно влізла глибше в каску. Я приготувався до будь-якого перебігу подій, але впевнена хода в окопах молодого лейтенанта, який мене супроводжував, трохи заспокоїла.

«Нас із ворогом розділяє річка і зеленка на тому її боці, — сказав командир взводу Дмитро (позивний «Марс»), коли ми зайшли до невеличкого бліндажа. — Метрів із 200 буде. Серйозних провокацій на наших позиціях, на щастя, не було за час, що я тут служу, але розтяжки (мінно-вибухові загородження. — О.К.) спрацьовують часто. Ворог не наважується відкрито нас обстрілювати, очевидно, відчуваючи, що проти нього стоять досвідчені бійці. Обмежується поки що демонстрацією свого пересування у бронезжилетах і касках російського, до речі, виробництва. Щодня наші бійці спостерігають таку картину, а також чують роботу моторів гусеничної техніки з того боку і бензопил. Сепари часто підіймають у повітря квадрокоптери, щоб відзняти наші позиції».

«Марс» розповідав усе це, а водночас спостерігав за ворожою територією: пильність втрачати не можна — час тепер такий, сказав лейтенант, — і перевірити готовність кулемета до бою теж не завадить. Я ж тим часом спрямував об'єктив свого фотоапарата на ворожій позиції. Стало прикро, що по той бік річки не наша земля. І вже понад сім років! І топче її, знущується з неї та російська нечисть, яка хоче змусити нас жити так, як вона хоче. 25-річний Дмитро з побратимами вже п'ятий рік не дозволяє «рускаму міру» встановити на українському Донбасі свої порядки.

«Коли закінчився контракт, — веде далі «Марс», — я вступив у військову академію, по закінченні якої прибув за направленням до свого нинішнього підрозділу. Починав 2017 року кулеметником під Авдіївкою. Згодом став командиром відділення, головним сержантом взводу. В академію вступав уже як командир взводу. Родом із селища Володимирець на Рівненщині. Там і досі живуть мої батьки та двоє братів і сестра. Є кохана дівчина, яка живе і працює в Миколаєві. До моєї ро-

200 метрів на роздуми
БУДНІ НАШИХ ЗАХИСНИКІВ. Вони цілодобово не відриваються від біноклів, тримають наготові зброю, щоб ми жили мирно

Підрозділ, де служать «Кольщик» (ліворуч на фото) та «Марс» (фото праворуч), на сьогоднішніх позиціях стоїть нещодавно. Але хлопці вже непогано вивчили ворога. Тож можуть припустити, що від нього можна чекати

боти ще не звикла, бо я постійно в роз'їздах. Але така вже доля наречених і дружин військовослужбовців: терпляче чекати на зустріч з милим».

Обличчя Дмитра трохи потеплішало після цих слів — очевидно, згадав наречену й усміхнувся. А потім знову став серйозним і сказав уже як людина з великим життєвим та військовим досвідом: «Швидше б закінчити цю війну! Бойовий дух українських воїнів дуже високий, принаймні такий висновок роблю з нашого підрозділу, і підготовка теж. Дадуть команду вперед — поженемо ворога з нашої землі. Супротивник, на мою думку, має деморалізовану армію. Бо служать у ній не мотивовані бійці, а 18-річні хлопці, яких силою заганяють в окопи».

Мінним полем

До речі, про мотивацію супротивника. Якби не російська вій-

ськова підтримка, всю цю сепаратиську навалоч можна було давно побороти. Адже вона вже не має, як 2014 року, підтримки задураненого місцевого населення. Навпаки, бойовики готові посилати на певну смерть тих, кого вони нібито захищають від «фашистів-бандерівців».

Ілюстрацією цього може слугувати випадок під Авдіївкою на українських позиціях шахти «Бутівка», про який мені розповіла начальниця пресгрупи оперативно-тактичного угруповання «Північ» Олена Мокренчук. Якось наші хлопці побачили бабусю, що вийшла з лісопосадки з ворожого боку і попрямувала через мінене поле до наших позицій. У бійців серце похололо: старенька могла щохвилини підірватися на міні. Але зробити щось на той момент наші воїни не могли. Тільки молилися, щоб вона не наступила на смертельну схованку. Дивом бабця дісталася наших пози-

цій. Коли її зупинив український дозор, сказала, що йде... по пенсію в Авдіївку.

Наші бійці тоді запитали в пенсіонерки, чому вона не пішла через найближчий контрольний пункт в'їзду-виїзду в зоні АТО. «Ой, — сплеснула руками, — там довго доводитись чекати. А мені сказали воїки з того боку, що пряму тут набагато швидше. Такі хлопці хороші, уважні, ввічливі. Вони мене про все розпитали і сказали, мовляв, ось так, бабцю, прямо йдіть». — «Таж на полі міни!» — не могли заспокоїтися українські воїки. — «А... ті ниточки? То я через них переступала».

Звісно ж, наші бійці викликали міліцію й відправили бабусю в Авдіївку. Назад вона добиралася вже через КПВВ. Бо українці були не настільки «чемними», щоб повертати стареньку додому мінним полем.

Але на цьому історія з бабусею не закінчилася. Через годину наші

дозор помітив диверсійно-розвідувальну групу — осіб із десяти, яка йшла на наші позиції слідами сміливої бабусі. Дозор доповів про неї командуванню і через мить українці мінометним вогнем відсікли ззаду та спереду просування ворога до наших позицій. Унаслідок цієї операції ворог втратив убитими двох бійців і ще трьох — пораненими.

«Служитиму до перемоги!»

З «Марсом» ми обійшли позиції підрозділу. Я зробив ще кілька знімків бійців, котрі перебували на бойовому чергуванні. Після спілкування з ними стало навіть спокійніше на душі. Бо наші воїки мали впевнений, надійний, мужній вигляд. Від них йшла сила, і я пошкодував, що не можу цього передати повною мірою ні словами, ні за допомогою фото.

А ще подумав, що не вистачає цих фронтowych хлопців у цивільному житті, яке стало б набагато кращим, чеснішим та щирішим. Ми не цінимо сповна того, що щодня захищають від російського агресора «Марс» і його побратими. А більшість із них повертаються на фронт після закінчення контрактних зобов'язань та поранень.

Уродженець Івано-Франківщини, а нині житель Миколаєва 44-річний старший сержант Сергій (позивний «Кольщик») один із таких: на фронт потрапив 2016 року, пройшовши бойове хрещення разом із 36 бригадою під Широкиним. Там зазнав травми, контузії. Але після лікування знову повертався у стрій, хоч удома чекала дружина і дві донечки й син.

«Востаннє, — розповідає борець, — бачився з рідними кілька місяців тому. Син уже дорослий, 22 роки, і мене добре розуміє. А дочки... Звісно ж, хочуть, щоб тато жив з ними, радів успіхам у спорті старшої та навчанні — молодшої. Але хіба головний сержант взводу може покинути побратимів? Служитиму до перемоги! А тоді повернуся до мирного будівництва, бо за професією будівельник».

«Кольщик» володіє всіма видами зброї, яка є в підрозділі. У військовому житті він як риба у воді. А ось до цивільного у Сергія є певні претензії. «Люди в тилу, — каже, — на жаль, мало розуміють військових, часто критикують їх. Спочатку болісно реагував на це, а потім зрозумів, що критиканів перевиховує хіба що потрапляння на фронт. Тоді більшість з них змінила б свою думку про тих, хто воює в окопах».

Мені хотілося ще побути з хлопцями на передовій, але я добре розумів, що журналіст може заважати їм нести службу. Тому, зробивши фото на пам'ять, ускочив у позашляховик і покинув позицію. У машині дізнався, що доки я брав інтерв'ю у воїнів ЗСУ, в сусідньому підрозділі знайшли на лінії розмежування понад десять вибухонебезпечних предметів, які встановив ворог. Підкинув такий сюрприз, аби завдати втрат нашим воїкам. Але вони були пильними і вчасно знешкодили міни.

На іншій ділянці відповідальності оперативно-тактичного угруповання «Північ» збройні формування РФ, укротер порушивши режим припинення вогню, обстріляли позиції українських захисників. На жаль, не обійшлося без втрат. Пораненого військовослужбовця ЗСУ оперативно доправили до лікувального закладу. Стан його здоров'я був задовільним.

Триває війна. На жаль...

Це фото для мене стало найдорожчим після відрядження на фронт. Адже на мить відчув себе бійцем фронтової команди. Поруч з такими справжніми чоловіками стояти почесно та приємно!

ІЛОВАЙСЬКА ТРАГЕДІЯ

Такого не забути і не простити

СПОГАДИ ОЧЕВИДЦІВ. Наших бійців у серпневому котлі 2014-го рятували навіть волонтери

Олександр КРЮЧКОВ,
«Урядовий кур'єр»

Дорога до Станції Луганської була довгою. Тому, вмотивившись на задньому сидінні військового позашляховика, я вирішив одразу подружитися з попутниками: оператором військового телебачення ЦТРС Геннадієм Салівомом (задрімав уже через 20 хвилин поїздки), який сидів поруч, і начальником пресгрупи оперативно-тактичного угруповання «Північ» старшим лейтенантом Оленою Мокренчук (зайняла переднє сидіння біля водія). Старший лейтенант у камуфляжі виявилася дуже приємною, розумною, чудовою співрозмовницею. Завдяки їй я поповнив диктофон найтрагічнішими спогадами про війну, не помітивши, як доїхав до місця призначення.

У жилих тече
березовий сік

2014-го пані Олена була волонтеркою і щирою патріоткою. Це мене трохи здивувало на початку розмови, бо не вірилося, що уродженка міста Сніжного Донецької області, яка жила у Волновасі, може бути такою проукраїнськи налаштованою. Раніше я знав багатох донецьких, які вважали, що Україну годують тільки Донбас. Тому вони не виявляли, м'яко кажучи, симпатії до співвітчизників, які жили в інших областях. 2014-го схід нашої країни став вороже ставитися до решти української спільноти.

Але Олені Мокренчук вдалося з перших хвилин знайомства змінити мою думку про донецьких. А коли дізнався, що вона допомагала українським воякам вибиратися з Іловайського котла, перейнявся повагою до неї.

До речі, до російсько-української війни начальник пресгрупи ОТУ «Північ» працювала вчителькою історії у школі. Разом з учнями записувала спогади місцевих жителів про історичні події в населених пунктах на Донбасі. Тому добре знала, чому український шахтарський край поступово ставав російським.

«Під Волновахою є село Ближнє, — поринула у спогади, — куди після Голодомору цілими сім'ями завезли жителів з Воронежа. Їх так і стали називати в селі — привезені. Місцеві жителі розповідали, що росіяни жили в бараках, які побудувала для них радянська влада. Вони не любили все українське й називали своїх нових односельців селюками, бо ті говорили українською. Зрештою, від постійних образ привезених та через утиски радянської влади корінні жителі Донбасу змушені були переходити на російську мову.

Можу зрозуміти тих людей на Донбасі, які сумують за берісками і тим, що не стали місцевими: в їхніх жилих і досі тече березовий сік. Але ніхто не змушує їх жити в Україні. Не подобається — їдьте в Росію й будьте там щасливими, давши і нам,

Олена Мокренчук як історик за першою освітою щодня правдиво пише історію російсько-української війни. Аби, каже, про це знали нинішнє та наступні покоління

українцям, жити щасливо на рідній землі», — розмірковує пані Олена.

«Хлопці,
не виходьте!
Вас уб'ють!»

Так і зав'язалася розмова, й Олена підійшла до іловайських подій. У серпні 2014-го, дізнавшись, що українські воїни потрапили в біду, журналістка і майданівка Олена Мокренчук стала волонтеркою, без вагань поїхала на фронт.

«Донеччину знала добре, тому в зону бойових дій могла потрапити ніким не контрольованими сільськими дорогами. Брала таксі (у Волновасі були хлопці Саша та Сергій), які безкорисливо допомагали нашим військовим, беручи гроші лише на бензин. З ними їхала на передову. Страшну картину спостерігала у вересні 2014-го під час іловайських подій: їдеш колись багати-

ми полями, а на них замість соняхів стирчать хвостовики «градів» та «ураганів» і чорніють скелети згорілих машин. Пам'ятаю, біля однієї були розкидані банки з тушонкою, а поряд стояв наш танк з відірваною баштою (мабуть, боєкомплект зірвався). І ніде біля техніки не було видно українських військових — поранених насамперед. Місцеві жителі потім розповідали, що їх... дострілювали росіяни, ходячи вздовж доріг.

А одна бабуся в Червоносільському розповіла жахливу історію: до неї в хату вскопили українські солдати, які рятувалися з-під Іловайська. Старенька з чоловіком сховали їх у погребі. А тут — росіяни. Вони вивели старих людей надвір і стали вимагати, щоб українці здавалися. Інакше, сказали, розстріляють бабу з дідом.

Наші хлопці спочатку відмовилися виходити. Бабуця розповідала, що, плачучи, просила українців не ви-

ходити й рятувати себе. Ми з дідом, казала нашим солдатам, вже пожили. Але хлопці пожаліли не знайомих їм стареньких людей і таки вийшли зі схованки. Росіяни їх тоді повели із собою — щоб розстріляти в лісопосадці. Я побувала в тому селі через тиждень після трагедії. Наші хлопці так і лежали не похованими, бо росіяни не дозволяли місцевим жителям це зробити».

Донецькі підвали

Побувала Олена Мокренчук і в донецьких підвалах, куди бойовики звозили затриманих підозрілих, на їхній погляд, осіб.

«До мене приїхала Віра, подруга з Києва, в якій чоловік служив у батальйоні «Донбас». Мабуть, він загинув під Іловайськом, але Віра цьому не вірила. Як місцева жителька взялася їй допомогти відшукати коханого: сіли в таксі й поїхали в бік Многопілля та Червоносільського. Під Петрівським нас зупинили на блокпості. Як я втрималася, щоб не вигукнути «Слава Україні!», не знаю. Один з військових підійшов до нашого водія і запитав: «Что, браток, тебя еще еті укропи не забрали в нацгвардію?»

Я злякалася не на жарт: нічого собі заїхали! Ще вчора тут стояли наші хлопці, а нині... Таксист перед поїздкою попереджав, щоб у нас не було жодних мап, бо сепари забирають водіїв «на підвали», б'ють, машини конфіскують за мапи, бо вважають, що це роз'їжджають «укропські корегувальники вогню».

Нас почали обшукувати, у Віри в наплічнику знайшли не просто мапу, а з позначка-

ми! Звісно ж, нас схопили й повезли в Донецьк на допит. Як там викручувалася подруга, не знаю — вона їхала в іншій машині, а дорогою розповідала, що місцева, живу у Волновасі (виручив паспорт із донецькою пропискою) і з дитинства часто бувала в цих місцях у бабусі. Тож просто пожаліла заплакану жінку і захотіла їй допомогти знайти чоловіка.

Моя впевненість і спокій, а більше, мабуть, прописка в паспорті, бездоганне виконання ролі місцевої дурненької жінки переконали сепарів. У Донецьку в СБУ вони знайшли у Віри фото, на якому був її чоловік. Сама не знаю, як у мене вирвалося тоді: «Ой, та це ж Луганськ! Це тобі, Віро, Юра (чоловік — **О.К.**) надіслав? Тепер знаю, що він воює за «ЛНР»! Сідай швидше в машину і поїдемо туди!»

Хоч як дивно, для росіян, які не могли визначити за фотографією, де її було зроблено, мої припущення виявилися вагомим аргументом, і вони нас відпустили. Ми вскопили в таксі й поїхали геть. Тож у підвалах «ДНР» я довго не затрималася. Але злякалася не на жарт».

«Подзвоніть
додому мамі»

А ще пані Олена розповіла про братів і сестер її мамі, які залишилися в окупованій зоні. П'ятеро з них уже померли, не дочекавшись визволення.

«Моя тітка з невеличкого села Осикове під Іловайськом врятувала 35 наших військових. Вона померла 2016-го, так і не доживши до нашої перемоги, в яку вірила, — в голосі Олени зазвучали і гордість, і туга. — Хлопці залишили їй список: свої прізвища та імена, телефони рідних. Попросили, щоб подзвонила їхнім мамам, якщо з ними щось станеться. Цей список зберігаю як реліквію.

На жаль, і досі не знаю, як склалася доля деякого з військовослужбовців. Наприклад, Віталія Овчаренка, який має дружину Таню та сестру Ольгу Іванівну, Валерія Богуна (потрапив у полон в Іловайську), Миколу Шумейка з Новокатеринівки, якого бачили пораненим після вибуху, Дениса Закусиліва і Віталія Іскри (остання інформація про обох — госпіталь у Хардизьку).

Пропає безвісти поблизу села Степанівка Олег Чиж (телефон його зафіксували у місті Антрациті; має сестру Ірину). Нічого не відомо про підполковника Івана Без'язикова та бійця Артема. А ось про учасника антипараді 24 серпня в Донецьку підполковника Бучковського дізналася вже влітку 2016 року: він живий і продовжує військову службу.

Повернулися додому з полону через місію ОБСЄ Костянтин Довгий, Олександр Куренко, Віктор Ульянов, Сергій Кудласенко, Віктор Зінченко, Олексій Плеханов, Сергій Проказа, Андрій Хваль, Олексій Турчин,

Юрій Лиманов, Віталій Ломпа. Дуже рада за них, бо всі вони стали для мене рідними. Адже, коли зустрічаєш врятованих нами військовослужбовців, хочеться їх обійняти.

Підтримую добрі стосунки з Андрієм Пальвалем з Харкова, який працює нині комп'ютерником. Він один з тих, кого вдалося вивести з-під Іловайська. На знак вдячності Андрієва дружина рік поповнювала мені телефон по 50 гривень щомісяця.

Пам'ятаю руденького хлопчину, якого росіяни віддали мені як не словна розуму, ще й ніби онімлого. Я назвалася його родичкою. Привезла до себе у Волноваську, трохи відгодувала. Хлопець весь час мовчав, доки сів увечері на поїзд. Тоді подивився на мене світлим очима з тамбура й голосно подякував за порятунок. Я зрозуміла, що в нього все було нормально зі здоров'ям. Він просто прикидався, щоб залишитися живим. Дуже хотіла б побачити цього руданя. Були й інші випадки, але всього не переповісти».

Сама одягла
однострій

Із 3 серпня 2015 року пані Мокренчук — військовослужбовець 72 омбр. Нині вона пресофіцер оперативно-тактичного угруповання «Північ». Пише книжки, публікує дописи та відео в інтернеті. Свою місію вбачає в тому, щоб якнайповніше розповісти світові про наших військових, а також у вшануванні пам'яті полеглих Героїв.

«Нікого із захисників України не маємо права забути, — ні живих, ні мертвих», — упевнена пресофіцер. А про Героїв краще розповідати їхнім дітям та внукам ще за життя військовослужбовців, щоб вони про них пам'ятали, а мамам і дружинам — щоб пишалися.

«Це наша історія, яку хлопці в окопах зараз пишуть власним життям, а іноді й кров'ю», — каже історик та журналістка Олена, на час війни — військовослужбовець Збройних сил України.

До речі, в артилерії під Авдіївкою служила в 2016—2017 роках і дочка Олени Мокренчук. Кажуть, була такою самою непосидючою, як і мама.

Пані Олена розповіла, як їхала якось із дочкою машиною й почула по радіо розповідь про «злочини артилеристів бандита Соколова, які обстріляли Макіївку, зруйнувавши цивільний будинок». Дочка засміялася й сказала, що розповідь хлопцям по приїзді на місце служби цю новину. Нехай посміються теж. Адже артилерія стріляє максимум на 20 кілометрів, а від наших позицій до будинку постраждалих жителів Макіївки — 50.

Посміялися з цього і ми в позашляховику. Це набагато краще, ніж плакати. А хочеться, щоб сліз в Україні поменшало. І страшних Іловайськів більше не було.

Полковник (на час Іловайської трагедії майор) Валерій Гудзь разом зі своїм підрозділом вирушив на допомогу оточеним добровольцям. Під Старобешевим вступив у нерівний бій з регулярними російськими військами

В Іловайському котлі гинули не лише люди, а й техніка. Її стояло багато обабіч доріг зеленого коридору, яким пробивалися до своїх наші бійці

БІЛІ ШИНЕЛІ

Поряд з передовою

МОБІЛЬНИЙ ГОСПІТАЛЬ. Коли від швидких дій та майстерності залежить життя воїна, медик може годинами стояти біля операційного столу

Олександр КРЮЧКОВ,
«Урядовий кур'єр»
(фото автора)

Із початком війни на Донбасі на схід країни потягнулися не лише військовослужбовці ЗСУ, Нацгвардії, добровольці, волонтери, а й медики: поранених захисників було дуже багато, а рятувати їх на передовій та поруч було нікому. У перші місяці війни чимало наших воїнів гинуло тому, що їм своєчасно не надавали кваліфіковану медичну допомогу. Армійський стрій від того став не таким щільним.

Фахівці Вінницького військово-медичного клінічного центру Центрального регіону одними з перших у країні одягли білі шинелі, створивши в травні 2014 року 59 мобільний госпіталь. Спочатку його було розгорнуто в селищі Оріховому, а пізніше — в населених пунктах Победа та Сватове Луганської області. З 2016-го медична установа функціонує в Северодонецьку.

Передова поряд

Ніколи не проходжу повз мобільні госпіталі, виїжджаючи у фронтові відрядження. Адже військових медиків не лише поважаю, а й люблю як людей, які випромінюють велику силу, впевненість у собі, волю та надійність. Інакше на фронті не можна. Якщо ти тут боїшся відповідальності, не стискаєш себе всього в кулак, боєць навіть після незначного поранення не виживе. Адже він надіється на тебе, бо іншого лікаря на передовій може не бути. І з району чи області він не приїде. Тому...

Тому зціпи зуби й роби акуратно, але швидко свою справу. І не лише в хірургічній палаті, а й у польових умовах. Недарма військових медиків та їхні госпіталі називають мобільними, які здатні оперативно змінювати місця дислокації, швидко розгортатися й надавати екстрену медичну допомогу постраждалим під час техногенних катастроф, стихійних лих, масштабних військових навчань та бойових дій.

59-й один з таких. За часи війни він стаціонарно пролікував понад 8 тисяч військовослужбовців, амбулаторно — 37 тисяч. Ще й встигав надавати консультативну допомогу місцевому цивільному населенню, яке зверталося сюди частіше, ніж у міську поліклініку чи лікарню. Адже цивільні лікарі не мають такого досвіду в наданні насамперед

Оріхове—Победа—Сватове—Северодонецьк — такий бойовий шлях устиг пройти 59 мобільний госпіталь

З початку війни через приймальне відділення госпіталю пройшли понад 8 тисяч військовослужбовців

першої медичної допомоги, як військові. Особливо в лікуванні проникаючих поранень, в разі серйозних травм, а медики в погонах з ними стикаються дуже часто. Бо лінія фронту з госпіталем майже поряд.

«Наші лікарі постійно бувають на передовій, — розповідає заступник начальника госпіталю №59 з медичної частини старший лейтенант Роман Ісаєнко. — Маємо три підсилені передові хірургічні групи, до складу яких входять лікар-хірург, лікар-анестезіолог, операційні сестри. Наші об'єкти — Гірське, Станція Луганська, Щастя. Там 24/7 із постійними ротациями медичного складу пра-

цюють групи. У зоні проведення операції Об'єднаних сил вони діють за стандартами НАТО, використовуючи хірургічну тактику Damage Control, або тактику контролю ушкоджень».

Запустили серце вдруге

На фронті всяке буває, і госпіталь готовий приймати будь-яких хворих. Але щоб доводилося всьому медперсоналу рятувати начмеда одного з військових підрозділів, такого тут ще не було.

Той жовтневий день 2020 року запам'ятають лікарі в погонах 59-го, мабуть, на все життя: у

хворого зупинилося серце, і медики годину сорок хвилин боролися за його життя. Хоч за протоколом, кажуть, через 40 хвилин можна вже не проводити реанімаційні заходи.

«Нам щось підказувало, — згадує той день начмед госпіталю, — що ця людина житиме. Тому, змінюючи один одного біля хворого, наші лікарі боролися до останнього. І колега опритомнів. До речі, погода тоді зіпсувалася, і щоб відправити реанімованого військовослужбовця для подальшого лікування до Харкова, нам не дали гвинтокрил. Довелося доставляти його туди автомобільним транспортом. Тепер тодішній пацієнт, на-

скільки мені відомо, цілком здоровий».

За два тижні до мого візиту в госпіталі лікували поранених бійців. Їхній стан стабілізували й відправили доліковуватися в Харків. Тому мені не пощастило поспілкуватися з бійцями. Але я не жалкував. Навпаки, побачивши порожні палати, радів: на ділянці фронту, яку обслуговує 59 мобільний госпіталь — без поранених.

Панові Роману таке моє припущення сподобалося: «Хай би було саме так. І завжди, — сказав старший лейтенант. — Але порожні палати ще нічого не означають. Госпіталь розрахований на 100 ліжок. Сьогодні в ньому може бути 30 осіб, завтра — 95. Завжди тримаємо резерв на випадок пандемії наприклад. Армія теж хворіє на COVID-19, на жаль. І наш госпіталь лікував таких хворих середньої та легкої форми».

Президент вакцинувався

До речі, 59 мобільний госпіталь прославився на всю Україну тим, що в ньому під час робочої поїздки на Луганщину в березні 2021 року вакцинувався разом з військовими лікарями та захисниками Президент України Володимир Зеленський.

«Щоби вакцинація проходила організовано, в госпіталі створено п'ять бригад. Вони прищепили вже понад 15 тисяч військовослужбовців ЗСУ», — підсумував Роман Ісаєнко.

Начмед відповів ще на кілька моїх запитань і пішов у справах у хірургічне відділення. А я вимкнув диктофон і зазначив про себе, що зібрав непоганий матеріал про медиків госпіталю. Кандидатів, докторів медичних наук серед персоналу віком 23—30 років немає. Але з необхідним обсягом роботи 20 лікарів і понад 70 працівників середнього медперсоналу в Северодонецьку справляються. Роман Ісаєнко, випускник факультету підготовки лікарів для ЗСУ Національного медичного університету імені академіка О.О. Богомольця за фахом лікар-ендоскопіст показує приклад колегам: його призвали до війська 2019 року, а в лютому 2021-го він обійняв посаду начмеда. Це свідчить не лише про його здібності, а й про ту сприятливу для творчої праці атмосферу, яка панує в лікувальному закладі.

Мені не пощастило поспілкуватися з пораненими бійцями (палати стояли порожніми — на фото праворуч). Тобто на ділянці фронту, яку обслуговують медики 59-го (на фото — ліворуч), без втрат. Цьому радів і начмед Роман Ісаєнко (на фото в центрі)

ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ!

Поліг із вірою в добре життя України

ЗАХИСНИК. «Кіборг» Володимир Трух із Тернопільщини загинув у боях за донецьке летовище

Микола ШОТ,
«Урядовий кур'єр»

«Усе буде гаразд», — фразою-віра Володимира Труха. З нею він зростав, жив і загинув. Поліг із вірою, що все буде гаразд в Україні, яку так любив і пішов захищати від ненавистного ворога.

І співав,
і працював

Володине життя було нерозривно пов'язане із селом Жабинці над річкою Нічлава Чортківського району на Тернопільлі. Тут він зробив перший крок, навчався в місцевій школі, яку тепер названо його ім'ям, повертався сюди з різних країв, куди заводила його армійська й заробітчанська доля. Мама Ольга Степанівна каже, що ще малюком возила його в Зарваницю, інші святі місця. Восьмимісячним син переніс менінгіт, цілий тиждень перебував у комі.

«Я вимолвила його», — стверджує. І Володимир виріс фізично здоровим, займався гирьовим спортом, любив грати у футбол. У місцевій футбольній команді «Сокіл» був воротарем, і тепер на його честь щороку 14 липня (в день народження) у Жабинцях проводять футбольний турнір.

Змалечку й до дев'ятого класу Володя Трух прислуговував у церкві. Мав дуже гарний голос. Тож

Ольга Трух із портретом та біля портрета полеглого свого сина-Героя коло Стіни пам'яті загиблих за Україну (Київ, 24 серпня 2021 року)

співав у школі, брав активну участь у різних дійствах, грав на гітарі. У хвилини фронтової тиші під її акомпанемент виконував патріотичні пісні.

Любов до України й до праці прищепив Володі, братові Івану й сестрі Мар'яні батько. Він мав золоті руки, сини навчалися в нього всіх премудростей будівельної справи, іздили з ним на заробітки.

Володя після закінчення школи вступив у Тернопільський національний економічний університет. Навчався заочно, аби й надалі працювати з батьком. На другому курсі Володю призвали на чинну військову службу. Потрапив у 80 окремих аеромобільний полк. 2012 року повернувся з армії і працював на будовах країни.

«Аби міг
нормально жити
я і всі люди»

Коли через рік почалася Революція Гідності, в перших її лавах були Трухи. Батько пройшов Майдан від першого до останнього дня, сини приїжджали періодично.

Односельці, які були з Володею тоді у столиці, розповідають, що він постійно стояв на першій барикаді. Коли йому нагадували, що стріляють, хлопець лише відповідав: «Я приїхав сюди, аби міг нормально жити я і всі люди». Зберігся короткий відеозапис, де Володимир Трух стоїть на майданівській барикаді в шоломі.

Мама, звісно, просила сина берегтися, коли він був і на Майдані, і в АТО. Він завжди казав: «Усе буде гаразд, не хвилюйтеся».

Після Революції Гідності Володя вирішив одружитися з коханою Світланною, з якою ще зі школи дружили. Датою весілля обрали серпень 2015 року. А тоді, у серпні 2014-го, Володя збирався на війну. Дівчина його не пускала, плакала. Він сказав: «Вишивай весільні рушники, обов'язково повернуся».

29 серпня його мобілізували. Спочатку два місяці пройшов навчальний курс бійця на Яворівському полігоні, а 9 листопада разом з побратимами рушив

у Костянтинівку на Донецьчині.

А потім було донецьке летовище. Телефонував батькам, коли трохи стихала бойова напруга, бо не хотів, щоб чули свист куль, грім вибухів.

«Коли я все-таки чула постріли й запитувала його про них, він мене заспокоював, мовляв, це «Правий сектор» тренується», — згадує Ольга Трух.

Останні
синові слова

Та материне серце передчувало трагедію. Був у них алабай, якого Володя дуже любив. У ніч загибелі хлопця пес дуже плакав. «Я розбудила чоловіка й кажу: мабуть, з нашим сином біда, що собака так виє», — поринає у спогади Ольга Степанівна. Але ще ввечері вона розмовляла телефоном із Володимиром. Поцікавилася, як у нього справи. Син трохи помовчав, тоді сказав: «Ви, напевне, знаєте з телевізійних новин, що в нас коїться». Мати заплакала, а він мовчав. Потім зрозумів: «Мамо, молись за мене». І поклав слухавку. Це були останні Володині слова, які мати чула.

Уже згодом Ольга Степанівна дізналася, що через невеликий відрізок часу після тієї телефонної розмови Володимир потрапив під мінометний вогонь й зазнав важкого поранення. Стікаючи кров'ю, «кіборг» не зустрів ранку нового дня.

Про деякі обставини тієї трагічної доби Володині матері розповідали пізніше. Каже, що син перевозив машиною поранених з летовища в Піски. Але його транспортний засіб вороги підбили. Підійшов до нього один з бойових побратимів і попросив поїхати бронетранспортером до аеропорту, щоб забрати поранених бійців. Володя без жодного слова встав, узяв автомат на плечі й пішов до машини, аби за кілька годин у свої 22 роки піднятися навечно в сине небо.

Брат Іван поїхав до Дніпра й знайшов тіло Володі в морзі. Провести Героя в останню путь прийшли кілька тисяч людей. Були серед них і бойові побратими Володимира Труха. По смертності його удостоєно ордену «За мужність» III ступеня.

Батько ще встиг разом з Іваном звести меморіал у селі на честь сина-Героя і полеглих на російсько-українській війні й на Майдані. Велика втрата сточила здоров'я, і через три роки після загибелі сина він помер.

«Кіборг» Володимир Трух до рідних та односельців приходив хіба у сни й залишається у світлій пам'яті. На роковини загибелі Героя вже шість років поспіль приїжджають його побратими з Луцька, Рівного, Київщини. Володина віра у мирне та добре життя України додає впевненості кожному з них.

Останній бій командира

ЗВИТЯГА. Назавжди 28-річний уродженець Чернігівщини Валентин Ничвидюк залишається у вдячній пам'яті нащадків як приклад мужності, героїзму, синівської любові до України

Ігор ЛИСИЙ,
член Національної спілки
журналістів України,
для «Урядового кур'єра»

Доля відвела йому до болю мало — лише 28 років. Однак він прожив їх гідно, чесно, самовіддано і яскраво. Командир взводу 15 окремого мотопіхотного батальйону «Суми» 58 бригади Збройних сил України Валентин Ничвидюк загинув восени 2017-го на Луганщині у зоні проведення антитерористичної операції

Мріяв стати
військовим

Валентин народився у селі з мальовничою назвою Черешеньки на Чернігівщині 2 вересня 1989 року. Однак як розповідає мама героя Ніна Андріївна, оскільки глава сімейства був військовим, то в жовтні наступного року сім'я переїхала до Конотопа, де й минули дитячі та юнацькі роки хлопця.

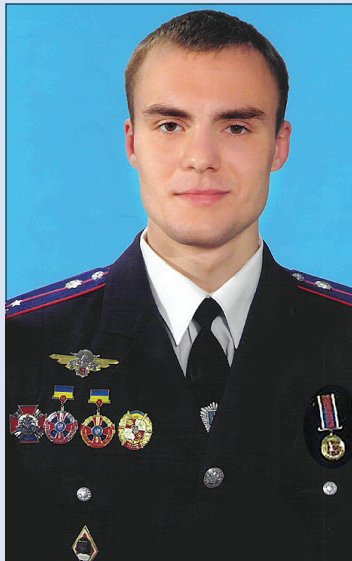
У дитинстві чимось особливим не вирізнявся, хоча вчився охоче. Та всяке траплялося. Якось ухопив двійку і, щоб уникнути відповідної розмови з батьками, щоденник заховав удома за ба-

таресю парового опалення. Однак пропажа знайшлася, а розмова відбулася.

Але у школі №2 і нині з теплою й любов'ю згадують учня із класу з поглибленим вивченням англійської мови. Уже те, що її випускник Валентин Ничвидюк став студентом університету, де знання іноземної мови були на одному з чільних місць, свідчить про його лінгвістичні здібності.

Як пригадує мама, ще змалечку Валентин вирізнявся енергійністю, непосидючістю. Ледь випадала нагода, шукав перекладину, аби підтягнутися, розім'ятися. У дитячому садку вихователі радили віддати хлопця у спортивну секцію, однак навіть без спеціальних вправ він знаходив собі заняття.

Справжню ж освітню та виховну базу заклала школа. Ніна Андріївна детально пригадує роки навчання і вчителів, які доклали багато зусиль, аби їхній вихованець став не тільки кваліфікованим фахівцем, а й громадянином із чіткою позицією. Серед них учителька англійської мови Тамара Люлько, класний керівник Галина Зайцева, директор школи Олена Матвійчук, вчителі географії,

Молодий і красивий навечно залишився командир взводу Валентин Ничвидюк

математики, української мови, хімії.

Коли постало питання про вибір майбутньої професії, то виникли певні непорозуміння. Ще в дитинстві син військового мріяв піти батьковою стежкою і на підтвердження свого задуму частенько приміряв його форму. Коли такої змоги не було, про-

Вручення ордена вдові та доньці

сив маму нашити на светр погони, підперізувався парадним батьковим паском, а на шапку прилаштував кокарду. Одне слово, бравий юний офіцер.

Батьки відмовляли сина вступати до військового училища, бо на той час української армії як

такої не було, випускники військових закладів не мали роботи, кожен шукав її самостійно. А залишатися з дипломом і без місця служби — перспектива не вельми приваблива. Обирали компромісний варіант: Валентин вступає в університет

ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ!

І буде Син, і буде Мати!
ОДИН ЗА ОДНОГО. Добровольця Ігоря Волошина з Рівного пам'ятають і шанують в його рідному місті

Інна ОМЕЛЯНЧУК,
«Урядовий кур'єр»

Спекотного кінця липня 2014-го Рівне прощалося зі старшим сержантом 39 батальйону Нацгвардії «Дніпро-2» Ігорем Волошином — першим рівнянином, який загинув за Україну. І єдиним сином викладача Рівненського кооперативного економіко-правового коледжу Наталії Волошиної.

Головний чоловічий обов'язок

Він з відзнакою закінчив коледж та Національний університет водного господарства й працював в одному з рівненських банків. А потім... зголосився на схід. Мамі сказав, що мобілізували. Про те, що сина призвали відповідно до указу Президента від 6 травня про часткову мобілізацію в добровільному порядку, вона дізналася від військового комісара в Рівному вже по його смерті. Ігоря поховали поряд з Героями Небесної Сотні.

21 липня він зателефонував мамі: «Мені дають відпустку. За два дні буду вдома!» Але... На блокпосту під Донецьком Ігор перевернув бус, який терористи нашіпигували вибухівкою і привели її в дію. Йому було 28, і він ось-ось мав одружитися.

Таким запам'ятаємо Ігоря Волошина назавжди

У листопаді 2014-го військовий комісар та Рівненський міський голова урочисто вручили їй орден «За мужність» III ступеня, яким посмертно нагородили Ігоря. А ще він став почесним громадянином рідного міста.

Сама ж Наталя стала волонтером. Приміром, 10 тисяч гривень, які по смерті сина надала їй міська рада, розділила так: частину спрямувала на лікування поранених синів інших матерів, а ще — на закупівлю необхідного спорядження для батальйону, в якому служив син. Щоб зробити скромне добро для хлопців, завдяки яким (наголошує) інші діти та ма-

тері можуть спати міцно та спокійно.

Людська гідність понад усе

Нині часто чуєш: «Як ми втомилися від новин з війни!». Це глибоко ранить її серце. Від чого, питає Мати, втомилися ті, хто швиденько заховав своїх синів та чоловіків у Польщі або ще гірше — в Росії, щоб фінансували війну проти України зі своїх податків? І це в той час, коли їхні військові спеціальності були вкрай потрібні! Тепер можна театральньо заочувати очі від новин із фронту, отримуючи транші з-за кордону й навіть глузуючи з України. Не запитавши: а

що зробив я для утвердження незалежності саме тоді, коли була величезна загроза втрати державності?

Ії син залишив престижну роботу, взяв рюкзак і просто в кросівках поїхав під Донецьк. А мама, якій нині виповнилося 60 років і яка має 40 років стажу, нещодавно вперше отримала пенсію — 4 тисячі на місяць. Дякує колегам, що поки працює.

«Іжа, ліки, комунальні послуги, які матері, що втратили єдиного годувальника, сплачують сповна. Попереду в мене бідна старість», — дивиться правді в очі.

Хіба не може держава для таких матерів бодай помножити на два ці невисокі пенсії? Відповідні зміни до зако-

нодавства депутати, виявляється, розглядають... сім років — два скликання посіпіль! «Уже не кажу про те, що, приміром, пільгова путівка в санаторій мені належить раз на 15 років! Але за цих сім, що минули, її ще не пропонували — не дійшла черга. Чую, що в деяких містах таких матерів, як я, звільнили від комунальних платежів, адже це невеликі витрати для місцевих бюджетів», — роздумує вголос.

Нині для Наталії Волошиної на перший план виходить звичайна людська незалежність та гідність. Вона часто звертається до слів блаженнішого Любомира Гузара: «Немає поділу між сходом та заходом, є поділ на тих, хто любить Україну, і хто її не любить». І каже: якщо в нас буде критична маса втікачів за кордон, нічого й мріяти про сильну державу. А живити ріку державності треба невтомною працею і відповідним ставленням до всього українського.

21 липня, в день смерті сина, Наталя Волошина зазвичай їде у столицю, в Міністерство оборони. На честь її Ігоря та ще 23 хлопців, що поклали життя за Україну того дня, у дворі головного військового відомства лунає пам'ятний дзвін та автوماتна черга. І крокує почесний караул. Так було й цього року...

«Коли поверталася до Рівного, зателефонував командир Ігоря Пригадав, як увечері хлопці сиділи біля вогнища, а мій син розпові-

дав їм про історію України. «Розкажи ще», — просили», — усміхнулася Наталя.

А перед її очима — зустрічі з побратимами сина. Вони переважно із Дніпра, всі інтелектуали, для яких Україна понад усе. Отак прийдуть удесятьох до Рівного: високі, стрункі, підтягнуті. І просто горою стоять один за одного! Сергій Косенко всі ці роки жив з осколком, бо діставати його було небезпечно. Зводили з дружиною власний дім, мали двох дітей. Але нещодавно Сергія не стало, його Надія тепер ставить на ноги дітей сама. Запрошує до Дніпра пані Наталію. І вона поїде, щоб підставити жінці надійне материнське плече.

Замість післямови

1 вересня Наталя Волошина зайде у студентську аудиторію. На неї, викладачку основ менеджменту та маркетингу, допитливо дивитимуться сотні юних очей. І найголовнішим уроком, який вона для них проведе, буде урок материнської мудрості та незламної життєвої сили.

Я ж тепер щодня йду додому провулком Ігоря Волошина, який веде до школи «Центр надії», де вчився наш Герой і де встановили меморіальну дошку його пам'яті. І ловлю себе на думці, що найголовніший вимір нашої незалежності — такі сини й матері. Це про них писав Кобзар: «І буде Син, і буде Мати, і будуть люде на землі!»

внутрішніх справ на факультет внутрішніх військ, аби одержати диплом правознавця. А далі час покаже.

Так і зробили. Юнак закінчив навчання, кілька років служив у внутрішніх військах, але у ситуацію втрутилася хвороба. Тривалий час лікарі не могли встановити точний діагноз. Зрештою медики інституту фтизіатрії з'ясували: молодий офіцер хворий на астму, а раніше на ногах переніс два запалення легень. Довелося звільнитися і переходити на цивільну роботу. Тож чотири роки працював в одній зі столичних компаній. Хоч про це згодом пошкодував, бо хотів стати не юристом, а професійним військовим.

На війні як на війні

Увесь цей час його не полишало бажання повернутися на службу. Як згадує Ніна Андріївна, у березні 2014 року син казав: «Якби знав, що в Україні буде така ситуація, ніколи б не пішов зі Збройних сил». Звернувся до військкомату, де спочатку відмовили, послаючи на висновок медичної комісії. І наголосили, що за потреби обов'язково мобілізують.

Проте Валентин придбав військову форму і почав підтримувати свого друга, який тоді служив у зоні АТО, зокрема, допомагав отримувати різноманітне спорядження. Прагнення служити в армійських лавах прокинулося в ньому з новою силою. Зрештою 2016 року звільнився з посади, звернувся до

військкомату і таки відновився на військовій службі.

На передовій перебував з 2 липня 2017 року, мав позивний «Якудза». На виконання наказу командування батальйону щодо затримки розвідувально-диверсійної групи незаконних військових формувань сепаратистів «ЛНР» його призначили старшим зведеного розвідувального загону 15 Окремого механізованого піхотного батальйону.

Під час проведення операції, у ніч з 7 на 8 листопада 2017 року, спалахнула стрілянина, яка стала фатальною для офіцера: старший лейтенант Валентин Ничвидюк загинув від вибуху міни під час обстрілу розвідувального загону із гранатометів та мінометів. Сталося це у «сірій зоні» біля опорного пункту сепаратистів «Водокачка» неподалік села Кримське Новоайдарівського району Луганської області.

Так без сина, чоловіка, батька залишилися мати Ніна Андріївна, батько Микола Васильович, дружина Ірина і маленька донька Єва.

Хребет пам'яті

Указом Президента України Валентина Ничвидюка «за особисту мужність і самовіддані дії, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, зразкового виконання військового обов'язку» нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно). Нагороду на се-

сії Конотопської районної ради вручили його дружині та доньці.

Рішенням виконавчого комітету Конотопської міської ради від 22 грудня 2017 року героєві присвоєно звання почесного громадянина міста Конотоп, а на будівлі спеціалізованої школи №2, яку півтора десятиріччя тому він закінчив, відкрили меморіальну дошку.

Щороку в річницю загибелі на Конотопській станції юних туристів проходять змагання з подолання смуги перешкод, при-

урочені пам'яті Валентина Ничвидюка. Як каже батько Микола Васильович, ці змагання особливо потрібні, бо в їхніх учасників формують фактично другий хребет, який називається характером. І якщо він буде міцним, то дасть змогу досягати відчутних результатів у подальшому житті — така людина не зламається, а наполегливо йтиме до своєї мети.

За словами Ничвидюка-старшого, син завжди був підтягнутим, спортивним, мобільним, а в автомобільному гаражі встано-

вив подаровані батьком на день народження шведську стінку, бруси, турнік, дошку для качання преса. Свого часу друзі Валентина подарували йому боксерську грушу, для тренувань мав гумового манекена, якого придбав за чималі гроші.

...Є ще таке поняття, як хребет пам'яті, тобто основа збереження образу того, кого вже немає поруч. Валентин Ничвидюк залишив міцний і незламний хребет, який власноруч викував своїм коротким, але таким яскравим життям.

ГЕРОЯ ЗГАДУЮТЬ

Дмитро ТРЕТЯКОВ:

«Я дружив з Валентином ще зі шкільних років, із сьомого класу. Хоч навчалися у різних школах, мешкали неподалік і гуляли в одному дворі. Грали у футбол, відпочивали. Особлива його риса — цілеспрямованість, а ще — любов до життя. Якщо вже хотів чогось досягти, то докладав усіх зусиль, ставив для себе планку дедалі вище, поступово здобуваючи наступні вершини. Наприклад у кікбоксингу. Батьки заперечували, щоб син займався цим видом спорту, проте серед відвідувачів секції на арматурному заводі він виокремлювався досягненнями і вважався одним із перспективних спортсменів. А під час навчання в університеті був старостою групи — опікувався товаришами, допомагав, підтримував, як належить лідеріві. І з усім справлявся без проблем.

Останніми роками ми бачилися рідше — після народження доньки я повернувся до Конотопа, а Валентин залишився в Києві. Згодом він пішов у зону АТО. Загалом за останні півтора року до його загибелі зустрічалися лише кілька разів. У короткі хвилини спілкування він розповідав про своє життя, з чого я зробив висновок: за гостре відчуття справедливості мого друга цінували підлеглі, проте не любило керівництво.

Якось уранці мені зателефонував один із наших спільних друзів і повідомив, що Валентин загинув. Я не

повірів, передзвонив ще одному знайомому, який теж перебував у зоні АТО. Той підтвердив, що це правда, Валентина більше немає з нами».

Анатолій ВІСІЧ:

«Валентин Ничвидюк був моїм командиром взводу, а я командував відділенням. Як командир він був прикладом для інших. Справедливий, вольовий, хоробрий, за ним завжди йшли хлопці. Одне слово, Людина. Незабаром мав прийняти роту, проте не судилося.

З тих, хто 7 листопада отримав доволі суперечливий наказ, лише я залишився живий. Гірко, дуже гірко це усвідомлювати і розуміти, бо загинули чудові хлопці, мої бойові побратими. Я відбувся контузією, а Валентин підірвався на розтяжці.

Звісно, тодішня обстановка не для слабкодушких — повсюди свистіли кулі, а треба забирати загиблих. Ледь не нарвалися на іншу розтяжку. З нами не було ні медика, ні сапера. Надавали допомогу підручними засобами.

Коли повернулися, мене відправили в госпіталь. На жаль, так і не попрощався із другом. Сподіваюся, коли приїду в Конотоп, зустрінуся із його батьками, дружиною, донькою. Приїду на могилу бойового побратима, адже в моїй пам'яті він буде завжди як винятково світла людина, надійний бойовий товариш».

ДОКУМЕНТИ

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про невідкладні заходи з кібероборони держави»

Відповідно до статті 107 Конституції України **постановляю:**

1. Увести в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про невідкладні заходи з кібероборони держави» (додається).
2. Контроль за виконанням рішення Ради національної безпеки і оборони України, введеного в дію цим Указом, покласти на Секретаря Ради національної безпеки і оборони України.
3. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
26 серпня 2021 року
№446/2021

Введено в дію
Указом Президента України
від 26 серпня 2021 року № 446/2021

РІШЕННЯ Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року

Про невідкладні заходи з кібероборони держави

Констатуючи необхідність ужиття невідкладних заходів щодо створення умов для формування у системі Міністерства оборони України кібервійськ для захисту суверенітету держави, забезпечення її обороноздатності, запобігання збройному конфлікту та відсічі збройній агресії у кіберпросторі, Рада національної безпеки і оборони України **вирішила:**

Кабінету Міністрів України:

1. Невідкладно з метою створення у системі Міністерства оборони України кібервійськ та набуття ними відповідних спроможностей здійснити розрахунки потреб щодо:

обсягу матеріально-технічних та фінансових ресурсів, необхідних для створення та забезпечення належного функціонування кібервійськ;
комплектування особового складу кібервійськ з урахуванням оптимального співвідношення військовослужбовців, працівників Міністерства оборони України, а також зарахованих у запас, резервістів та інших категорій осіб.

2. За результатами розрахунків у двомісячний строк розробити та внести на розгляд Верховної Ради України законопроект щодо створення та функціонування у системі Міністерства оборони України кібервійськ.

Секретар Ради національної безпеки і оборони України О. ДАНИЛОВ

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію кібербезпеки України»

Відповідно до статті 107 Конституції України **постановляю:**

1. Увести в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію кібербезпеки України» (додається).
2. Затвердити Стратегію кібербезпеки України (додається).
3. Визнати такою, що втратила чинність, статтю 2 Указу Президента України від 15 березня 2016 року № 96 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року «Про Стратегію кібербезпеки України».
4. Контроль за виконанням рішення Ради національної безпеки і оборони України, введеного в дію цим Указом, покласти на Секретаря Ради національної безпеки і оборони України.
5. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
26 серпня 2021 року
№ 447/2021

Введено в дію
Указом Президента України
від 26 серпня 2021 року № 447/2021

РІШЕННЯ Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року

Про Стратегію кібербезпеки України

Розглянувши проект Стратегії кібербезпеки України, внесений Національним координаційним центром кібербезпеки, Рада національної безпеки і оборони України **вирішила:**

1. Схвалити проект Стратегії кібербезпеки України і запропонувати її Президенту України для затвердження.
2. Національному координаційному центру кібербезпеки у двомісячний строк розробити та подати на розгляд Ради національної безпеки і оборони України План реалізації Стратегії кібербезпеки України.
3. Кабінету Міністрів України разом зі Службою безпеки України та Службою зовнішньої розвідки України:

- 1) забезпечити виконання затвердженого згідно з пунктом 2 цього рішення Плану реалізації Стратегії кібербезпеки України, передбачивши затвердження щороку, не пізніше початку відповідного планового року, комплексу заходів, узгоджених із плановими видатками державного бюджету;
- 2) забезпечити інформування Ради національної безпеки і оборони України кожні півроку про стан реалізації Стратегії кібербезпеки України.
4. Національному інституту стратегічних досліджень здійснювати наукове супроводження реалізації Стратегії кібербезпеки України.

Секретар Ради національної безпеки і оборони України О. ДАНИЛОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Указом Президента України
від 26 серпня 2021 року № 447/2021

СТРАТЕГІЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

БЕЗПЕЧНИЙ КІБЕРПРОСТІР — ЗАПОРУКА УСПІШНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

1. Кібербезпека: глобальний контекст

Забезпечення кібербезпеки є одним із пріоритетів у системі національної безпеки України. Реалізація зазначеного пріоритету буде здійснюватися шляхом посилення спроможностей національної системи кібербезпеки для протидії кіберзагрозам у сучасному безпековому середовищі.

XXI століття знаменується активним формуванням шостого технологічного укладу та ризиками, з якими стикається цивілізація внаслідок упровадження новітніх технологій.

Питома вага кіберзагроз зростає і ця тенденція в міру розвитку інформаційних технологій та їх конвергенції з технологіями штучного інтелекту в найближче десятиліття посилюватиметься. Зростання такого впливу на функціонування структур управління як національних, так і транснаціональних формує нову безпекову ситуацію. Між світовими центрами сили відбувається поділ сфер впливу у кіберпросторі, посилюється їх прагнення за рахунок такого поділу забезпечити реалізацію власних геополітичних інтересів.

Кіберпростір разом з іншими фізичними просторами визнано одним з можливих театрів воєнних дій. Набирає сили тенденція зі створення кібервійськ, до завдань яких належить не лише забезпечення захисту критичної інформаційної інфраструктури від кібератак, а й проведення превентивних наступальних операцій у кіберпросторі, що включає виведення з ладу критично важливих об'єктів інфраструктури противника шляхом руйнування інформаційних систем, які управляють такими об'єктами.

Російська Федерація залишається одним з основних джерел загроз національній та міжнародній кібербезпеці, активно реалізує концепцію інформаційного протиборства, базовану на поєднанні деструктивних дій у кіберпросторі та інформаційно-психологічних операцій, механізми якої активно застосовуються у гібридній війні проти України. Така деструктивна активність створює реальну загрозу вчинення актів кібертероризму та кібердиверсій стосовно національної інформаційної інфраструктури.

Прогнозується зростання інтенсивності міждержавного протиборства і розвідувально-підривної діяльності у кіберпросторі. Розширюється коло держав, які намагаються сформувати власну кіберрозвідку, оволодіти сучасними технологі-

ями розвідувально-підривної діяльності у кіберпросторі, посилюють державний контроль за національними сегментами мережі Інтернет. При цьому поширюється інструментарій, що передбачає накопичення великих масивів інформації щодо поведінки людини, соціальних груп та використання сучасних досягнень у сфері штучного інтелекту. Посилюється тенденція здійснення розвідувально-підривної діяльності у кіберпросторі шляхом залучення спецслужбами окремих держав, насамперед Російської Федерації, міжнародних хакерських угруповань для реалізації кібервпливу.

Зростає технічний рівень реалізації кіберзагроз, постійно вдосконалюються та розробляються нові інструменти і механізми кібератак. Посилюється тенденція щодо використання кібератак як інструменту спеціальних інформаційних операцій, маніпулювання суспільною думкою, впливу на виборчі процеси.

Глобального масштабу набуває використання кіберпростору терористичними організаціями. Пріоритетними цілями кібертероризму залишаються об'єкти атомної енергетики, електро- та водопостачання, сфери електронних комунікацій, фінансової та банківської сфери, авіа- та залізничного транспорту, сховищ стратегічних видів сировини, хімічні й біологічні об'єкти тощо.

Нові виклики несе з собою перехід на 5G-мережі, функціонування яких кардинальним чином залежить від коректної роботи програмного забезпечення, що за рахунок новизни технології може мати нові, не передбачені загрози.

Пандемія COVID-19 матиме довготривалий вплив на світовий порядок, посилюючи роль електронних комунікацій у повсякденному спілкуванні та роботі, що підвищує ступінь вразливості процесів обробки інформації, зокрема персональних даних. Це вимагає забезпечення належного рівня їх захищеності та змушує державу і бізнес впроваджувати додаткові механізми і заходи щодо належного функціонування і захисту всіх необхідних для життєдіяльності інформаційних ресурсів і систем.

Поширення кіберзагроз на усі сфери життєдіяльності та вдосконалення інструментарію їх реалізації зумовлює необхідність зміни стратегії і тактики протидії їм. Набуває значимості максимальна швидке виявлення вразливостей і кібератак, реагування та поширення інформації про них для мінімізації можливої шкоди.

Швидко змінюваний цифровий світ потребує формування більш збалансованої та ефективної національної системи кібербезпеки, яка зможе гнучко адаптуватися до змін безпекового середовища, гарантуючи громадянам України безпечне функціонування національного сегмента кіберпростору, передбачивши нові можливості для цифровізації всіх сфер суспільного життя.

Україна має бути здатною забезпечити свій соціально-економічний розвиток у цифровому світі, що вимагає набуття спроможностей ефективно стримувати деструктивні дії в кіберпросторі, досягнення кіберстійкості на всіх рівнях і взаємодії всіх суб'єктів забезпечення кібербезпеки, яка ґрунтується на довірі.

У такій ситуації актуальним є затвердження нової Стратегії кібербезпеки України, яка визначає пріоритети національних інтересів у сфері кібербезпеки, навані та потенційно можливі кіберзагрози, цілі та завдання забезпечення кібербезпеки України з метою створення умов для безпечного функціонування кіберпростору, його використання в інтересах особи, суспільства і держави.

Стратегія ґрунтується на положеннях Конституції України, законів України «Про національну безпеку України» та «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України», Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Конвенції про кіберзлочинність, Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392, Концепції боротьби з тероризмом в Україні, затвердженої Указом Президента України від 5 березня 2019 року № 53, інших нормативно-правових актів.

2. Стан реалізації Стратегії кібербезпеки України, затвердженої Указом Президента України від 15 березня 2016 року № 96

Затвердження у 2016 році Стратегії кібербезпеки України стало важливим кроком у запровадженні підходів довгострокового планування в цій сфері.

За роки реалізації Стратегії кібербезпеки України, затвердженої Указом Президента України від 15 березня 2016 року № 96, було докладено зусиль до становлення та розвитку національної системи кібербезпеки. Важливим етапом її інституалізації стало прийняття Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України», який визначив правові та організаційні основи забезпечення захисту життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави, національних інтересів України у кіберпросторі, основні цілі, напрями та принципи державної політики у сфері кібербезпеки, повноваження державних органів, підприємств, установ, організацій, осіб та громадян у цій сфері, основні засади координації їхньої діяльності із забезпечення кібербезпеки.

Удосконалено нормативне забезпечення з питань кіберзахисту об'єктів критичної інформаційної інфраструктури, ухвалено порядок її визначення та загальні вимоги до її кіберзахисту.

Утворено центри (підрозділи) забезпечення кібербезпеки або кіберзахисту в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, Службі безпеки України, Національному банку України, Міністерстві інфраструктури України, Міністерстві оборони України, Збройних Силах України.

Розбудовується Національна телекомунікаційна мережа, утворюється Національний центр резервування державних інформаційних ресурсів, забезпечується функціонування системи виявлення вразливостей і реагування на кіберінциденти та кібератаки, діє урядова команда реагування на комп'ютерні надзвичайні події України CERT-UA.

З метою покращення координації діяльності суб'єктів сектору безпеки і оборони, які забезпечують кібербезпеку, утворено робочий орган Ради національної безпеки і оборони України — Національний координаційний центр кібербезпеки, рішення якого сприяють вирішенню найбільш складних проблем у цій сфері. Активно розвивається співпраця у сфері кібербезпеки з іноземними партнерами (Сполученими Штатами Америки, Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії, Федеративною Республікою Німеччина, Королівством Нідерланди, Японією тощо), поглиблюється співробітництво з ЄС та НАТО, проводяться кібернавчання за участю інших держав та міжнародних організацій.

Започатковано проведення щорічного заходу — місяця кібербезпеки.

Водночас діяльність суб'єктів національної системи кібербезпеки залишається недостатньо скоординованою і такою, що спрямована на виконання лише поточних завдань. За результатами експертних оцінок, стан реалізації Стратегії кібербезпеки України, затвердженої Указом Президента України від 15 березня 2016 року № 96, за визначеними показниками не перевищує 40 відсотків. Невирішеними залишилися питання оперативного обміну інформацією про кіберзагрози, ефективної системи підготовки кадрів та дієвої моделі державно-приватного партнерства. Недостатніми є організація і проведення наукових досліджень у сфері кібербезпеки.

Отриманий досвід надав змогу виокремити низку системних проблем. Однією з виявлених проблем стала недостатня чіткість визначених пріоритетів та напрямів забезпечення кібербезпеки України, значна частина яких не мала зрозумілої кінцевої мети та була не конкретною. Незадовільним був рівень планування заходів з реалізації Стратегії кібербезпеки України, затвердженої Указом Президента України від 15 березня 2016 року № 96, заплановані заходи не завжди корелювалися із визначеними нею завданнями. Реалізація зазначеної Стратегії була ускладнена відсутністю цілісного бачення (програми) розвитку спроможностей основних суб'єктів національної системи кібербезпеки, обмеженістю ресурсного забезпечення функціонування цієї системи, відсутністю належної державної підтримки розвитку її інституційного забезпечення.

Не були розроблені індикатори виконання Стратегії кібербезпеки України, затвердженої Указом Президента України від 15 березня 2016 року № 96, що ускладнило процес оцінки її результативності та виокремлення незавершених завдань. Участь у реалізації названої Стратегії переважно брали суб'єкти сектору безпеки і оборони, недостатньо залучалися інші державні органи, наукові установи, громадськість. До виконання завдань із розвитку наукового потенціалу та поширення кіберграмотності недостатньо залучалися заклади освіти та наукові установи.

Надзвичайно важливі для розвитку національної системи кібербезпеки завдання Стратегії кібербезпеки України, затвердженої Указом Президента України від 15 березня 2016 року № 96, не були виконані, зокрема: не сформовано перелік об'єктів критичної інформаційної інфраструктури, не створено модель державно-приватного партнерства. Розвиток цифрової грамотності здійснювався без чіткої програми, кібернавчання проводилися епізодично.

Нова Стратегія кібербезпеки України враховує попередній досвід і проблеми, стан кібербезпекового середовища на національному та міжнародному рівні, а також положення Стратегії кібербезпеки ЄС на цифрове десятиліття, стратегії кібербезпеки окремих держав — членів ЄС та держав — членів НАТО.

3. Національний кіберпростір: виклики та кіберзагрози

Викликами для України у сфері кібербезпеки є: активне використання кіберзасобів у міжнародній конкуренції; зм'ягчальний характер розвитку засобів кібербезпеки в умовах швидких прогресуючих змін інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема умовних та квантових обчислень, 5G-мереж, великих даних, Інтернету речей, штучного інтелекту тощо;

мілітаризація кіберпростору та розвиток кіберзброї, що дає можливість приховано проводити кібератаки для підтримки бойових дій і розвідувально-підривної діяльності у кіберпросторі;

вплив пандемії COVID-19 на економічну діяльність та соціальну поведінку, що спричинив стрімку трансформацію і організацію значного сегмента суспільних відносин у дистанційному режимі з широким використанням електронних сервісів та інформаційно-комунікаційних систем;

упровадження нових технологій, цифрових послуг та механізмів електронної взаємодії громадян з державою, що здійснюється безсистемно в частині заходів з кібербезпеки та без належної оцінки ризиків.

Загрозами кібербезпеці України є:

гібридна агресія Російської Федерації проти України у кіберпросторі. Держава-агресор невпинно нарощує арсенал кіберзброї наступального призначення, застосування якої може викликати невідправні, незворотні руйнівні наслідки. Кібератаки Російської Федерації спрямовані, насамперед, на інформаційно-комунікаційні системи державних органів України та об'єкти критичної інформаційної інфраструктури з метою виведення їх з ладу (кібердиверсія), отримання прихованого доступу і контролю, здійснення розвідувальної та розвідувально-підривної діяльності. Кібератаки також активно використовуються державою-агресором як елемент спеціальних інформаційних операцій з метою маніпулятивного впливу на населення, втручання у виборчі процеси та дискредитації української державності;

кіберзлочинність, що завдає шкоди інформаційним ресурсам, суспільним процесам, особисто громадянам, знижує довіру суспільства до інформаційних технологій та призводить до значних матеріальних втрат. Набуває поширення використання кіберпростору для вчинення злочинів проти основ національної безпеки України, а також кримінальних правопорушень, пов'язаних із легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом, торгівлею людьми, незаконним поводженням зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами, незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших предметів і речовин, які загрожують життю та здоров'ю людей тощо;

організовані та спонсоровані урядами інших держав кібератаки, що пов'язані з викраденням у політичних, економічних або військових цілях чутливої інформації (кібершпигунство) та здійсненням розвідувально-підривної діяльності. Особливостями таких кібератак є їх тривалість, складність та прихований характер, що ускладнює їх попередження, виявлення та нейтралізацію;

використання терористичними організаціями кіберпростору для вчинення актів кібертероризму, фінансової та іншої підтримки терористичної діяльності.

Ураховуючи виклики та загрози, що постали перед Україною у кіберпросторі, критично зростає роль кібербезпеки в процесах цифрової трансформації держави.

Передумови та чинники, які формують окреслені загрози: висока технологічна залежність України від іноземних виробників продукції інформаційно-комунікаційних технологій, відсутність системи оцінки відповідності такої продукції вимогам з безпеки, що підвищує ступінь уразливості інформаційної інфраструктури від незадекларованих функцій та звукує спроможності протидії кіберзагрозам;

недосконалість нормативно-правової бази у сфері кібербезпеки, а також її застарілість у сфері захисту інформації, повільна імплементація положень європейського законодавства, недостатня врегульованість цифрової складової розслідування кримінальних правопорушень, а також низький рівень правової відповідальності за порушення вимог законодавства у цій сфері;

відсутність у значної частини державних органів відповідних структурних підрозділів, необхідного кадрового забезпечення та належного контролю за кіберзахистом, здійснення фінансування робіт із кіберзахисту за залишковим принципом;

відсутність системи незалежного аудиту інформаційної безпеки та механізмів розкриття інформації про вразливості в умовах динамічної цифровізації всіх сфер державного управління та життєдіяльності держави;

невідповідність сучасним вимогам рівня підготовки та підвищення кваліфікації фахівців з питань кібербезпеки та кіберзахисту, зокрема неефективні механізми їх стимулювання до роботи в державному секторі;

відсутність законодавчого акта про критичну інфраструктуру України та її захист, що значно ускладнює формування системи кіберзахисту такої інфраструктури;

незавершеність заходів з упровадження організаційно-технічної моделі кіберзахисту, яка відповідатиме сучасним загрозам, викликам у кіберпросторі та глобальним тенденціям розвитку індустрії кібербезпеки;

відсутність системи підвищення цифрової грамотності громадян та культури безпекового поводження в кіберпросторі, низький рівень обізнаності суспільства щодо кіберзагроз та кіберзахисту;

відсутність дієвої системи інформаційно-аналітичного забезпечення кібербезпеки;

недостатня захищеність від кібератак державних інформаційних ресурсів та об'єктів критичної інформаційної інфраструктури; невідповідність вимогам законодавства стану захисту інформаційно-комунікаційних систем державних органів та суб'єктів господарювання, в яких обробляється значна частина інформації з обмеженим доступом.

4. Національна система кібербезпеки: засади розбудови

Україна прагне створити максимально відкритий, вільний, стабільний і безпечний кіберпростір в інтересах забезпечення прав і свобод людини, соціального, політичного і економічного розвитку держави.

Для подальшої розбудови національної системи кібербезпеки на засадах стримування, кіберстійкості, взаємодії необхідним є:

посилення спроможності національної системи кібербезпеки для унеможливлення збройної агресії проти України у кіберпросторі або з його використанням, нейтралізації розвідувально-підривної діяльності, мінімізації загроз кіберзлочинності та кібертероризму (стримування);

набуття здатності швидко адаптуватися до внутрішніх і зовнішніх загроз у кіберпросторі, підтримувати та відновлювати сталі функціонування національної інформаційної інфраструктури, насамперед об'єктів критичної інформаційної інфраструктури (кіберстійкості);

забезпечення розвитку комунікації, координації та партнерства між суб'єктами забезпечення кібербезпеки на національному рівні, розвиток стратегічних відносин у сфері кібербезпеки із ключовими іноземними партнерами, передусім з Європейським Союзом, Сполученими Штатами Америки та іншими державами — членами НАТО, співробітництво у цій сфері з іншими державами та міжнародними організаціями на основі національних інтересів України (взаємодія).

Україна, крім основних суб'єктів національної системи кібербезпеки, залучить до вирішення завдань у цій сфері більш широке коло учасників, у тому числі суб'єктів господарювання, громадські об'єднання та окремих громадян України.

Ключову об'єднуючу та координаційну роль у цьому процесі відіграватиме Національний координаційний центр кібербезпеки.

Україна розбудовуватиме національну систему кібербезпеки, ґрунтуючись на: всеохоплюючому розумінні та постійному аналізі глобальних трендів кібербезпекового середовища, неухильному захисті національних інтересів України у сфері кібербезпеки;

перманентності заходів з перегляду та уточнення повноважень і відповідальності суб'єктів забезпечення кібербезпеки держави, удосконалення законодавства у сфері кібербезпеки та оперативності дій щодо його актуалізації відповідно до безпекових умов, що змінюються;

пріоритетності економічного і соціального розвитку суспільства;

збалансованому забезпеченні потреб держави і прав громадян, дотриманні законності, повазі до основоположних цінностей, прав людини і громадянина;

чіткою визначенні ролей та механізмів взаємодії під час розв'язання завдань кібербезпеки, стимулюванні до обміну інформацією, знаннями і досвідом;

ризик-орієнтованому підході до забезпечення кібербезпеки;

співпраці та інклюзивному діалозі всіх суб'єктів забезпечення кібербезпеки, зміцненні довіри, зокрема в рамках державно-приватного партнерства;

впровадженні сучасних принципів, методів, підходів та механізмів публічного управління у сфері кібербезпеки;

збалансованому розподілі наявних матеріальних, фінансових та інших ресурсів;

проактивному підході до нейтралізації кіберзагроз;

забезпеченні демократичного цивільного контролю за функціонуванням національної системи кібербезпеки.

5. Пріоритети забезпечення кібербезпеки України та стратегічні цілі

Пріоритетами забезпечення кібербезпеки України є:

убезпечення кіберпростору задля захисту суверенітету держави та розвитку суспільства;

захист прав, свобод і законних інтересів громадян України у кіберпросторі;

європейська і євроатлантична інтеграція у сфері кібербезпеки.

Формування нової якості національної системи кібербезпеки потребує чіткого та зрозумілого визначення стратегічних цілей, що мають бути досягнуті протягом періоду реалізації цієї Стратегії.

Для формування потенціалу стримування (С) необхідним є досягнення таких стратегічних цілей:

ціль С.1. Дієва кібероборона — Україна створить та забезпечить розвиток (у тому числі кадрово та технологічно) підрозділів з повноваженнями ведення збройного протиборства в кіберпросторі, сформувати належну правову, організацій-

ДОКУМЕНТИ

ну, технологічну модель їх функціонування та застосування, забезпечити ефективну взаємодію основних суб'єктів національної системи кібербезпеки та сил оборони під час проведення заходів з кібероборони, належне навчання та фінансове забезпечення таких структур, систематичне проведення кібернавчань, оцінку спроможностей та ефективності підрозділів, розроблення та імплементацію індикаторів оцінки їх діяльності;

ціль С.2. Ефективна протидія розвідувально-підривній діяльності у кіберпросторі та кібертероризму — Україна забезпечить безперервне здійснення контррозвідувальних заходів з виявлення, попередження та припинення розвідувально-підривної діяльності іноземних держав, актів кібершпигунства та кібертероризму, усунення умов, що їм сприяють, та причин їх виникнення для убезпечення інтересів держави, суспільства і окремих громадян;

ціль С.3. Ефективна протидія кіберзлочинності — Україна забезпечить набуття правоохоронними органами та державним органом спеціального призначення з правоохоронними функціями спроможностей для мінімізації загроз кіберзлочинності, посилення їх технологічного і кадрового потенціалу для проведення превентивних заходів та розслідування кіберзлочинів;

ціль С.4. Розвиток асиметричних інструментів стримування — Україна створить необхідні умови для забезпечення стримування агресивних дій у кіберпросторі проти України шляхом застосування економічних, дипломатичних, розвідувальних заходів, а також залучення потенціалу приватного сектору.

Для набуття кіберстійкості (К) необхідним є досягнення таких стратегічних цілей:

ціль К.1. Національна кіберготовність та надійний кіберзахист — Україна запровадить і реалізує чіткі та зрозумілі для всіх заінтересованих сторін заходи щодо національної кіберготовності в інтересах забезпечення економічного добробуту та захисту прав і свобод кожного громадянина України. Україна посилить кіберготовність, що полягатиме у здатності всіх заінтересованих сторін, насамперед суб'єктів сектору безпеки і оборони, своєчасно й ефективно реагувати на кібератаки, забезпечити режим постійної готовності до реальних та потенційних кіберзагроз, виявляти та усувати передумови до їх виникнення, забезпечивши тим самим кіберстійкість, передусім об'єктів критичної інформаційної інфраструктури. Україна створить національну систему управління інцидентами;

ціль К.2. Професійне вдосконалення, кіберобізнане суспільство та науково-технічне забезпечення кібербезпеки — Україна проведе докорінну реформу системи підготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері кібербезпеки, а також здійснить заходи щодо збереження наявного кваліфікованого кадрового потенціалу суб'єктів кібербезпеки, стимулювання досліджень і розробок у сфері кібербезпеки з урахуванням появи нових кіберзагроз і викликів, створення національних інформаційних систем, платформ і продуктів. Вітчизняний науково-технічний потенціал першочергово залучатиметься до вирішення завдань забезпечення кібербезпеки держави. Цифрові навички, кіберобізнаність щодо сучасних кіберзагроз та протидії ним стануть невід'ємними елементами освіти кожного громадянина України;

ціль К.3. Безпечні цифрові послуги — Україна забезпечить досягнення балансу між потребами суспільства, вітчизняного ринку, економіки держави та необхідними заходами з кібербезпеки, а також надійність та безпеку цифрових послуг протягом усього їхнього життєвого циклу.

Для вдосконалення взаємодії (В) необхідним є досягнення таких стратегічних цілей:

ціль В.1. Зміцнення системи координації — Україна створить умови для ефективної взаємодії суб'єктів забезпечення кібербезпеки в процесі розбудови та функціонування національної системи кібербезпеки, а також для результативних спільних дій під час попередження, відбиття та нейтралізації наслідків кібератак та кіберінцидентів, скоординує діяльність усіх заінтересованих сторін задля подолання надзвичайних (кризових) ситуацій у кіберпросторі.

ціль В.2. Формування нової моделі відносин у сфері кібербезпеки — Україна запровадить сервісну модель державної участі у заходах з кіберзахисту, за якої держава сприйматиметься не як джерело вимог, а як партнер у розбудові національної системи кібербезпеки;

ціль В.3. Прагматичне міжнародне співробітництво — Україна спрямує відносини з міжнародними партнерами як на розвиток взаємної довіри для спільної відповіді на кібератаки і подолання кризових ситуацій у кібербезпеці, так і на суто практичну співпрацю: обмін інформацією про кібератаки та кіберінциденти, проведення спільних кібероперацій та розслідування міжнародних кіберзлочинів, регулярні кібернавчання та тренінги, обмін досвідом та найкращими практиками. Україна забезпечить активну участь у діалозі в рамках міжнародних організацій щодо спільного вироблення норм поведінки у кіберпросторі та вдосконалення відповідної нормативно-правової бази. Забезпечення координації з міжнародними партнерами здійснюватиметься Міністерством закордонних справ України.

6. Стратегічні завдання

Розбудова національної системи кібербезпеки на засадах стримування, кіберстійкості та взаємодії має здійснюватися шляхом виконання стратегічних завдань, спрямованих на досягнення визначених цілей.

Для досягнення цілі С.1 Україна сформує систему дієвої кібероборони шляхом: утворення у системі Міністерства оборони України кібервійськ та забезпечення їх належними фінансовими, кадровими та технічними ресурсами для стримування збройної агресії у кіберпросторі та надання відсічі агресору;

запровадження ефективних механізмів взаємодії основних суб'єктів національної системи кібербезпеки та сил оборони в частині спільного виконання завдань кібероборони;

розроблення та виконання плану кібероборони як складової частини плану оборони України;

проведення щонайменше двічі на рік спільних тематичних навчань із відповідними підрозділами держав — членів НАТО задля досягнення оперативної сумісності;

створення MIL.CERT-UA в інтересах Міністерства оборони України та Збройних Сил України, налагодивши на постійній основі співпрацю із європейською військовою CERT-мережею;

забезпечення оцінки спроможностей суб'єктів сектору безпеки і оборони в частині спільного виконання завдань кібероборони, зокрема під час проведення оборонних оглядів, оглядів національної системи кібербезпеки, оглядів стану кіберзахисту державних інформаційних ресурсів та критичної інформаційної інфраструктури;

запровадження у системі військово-патріотичного виховання та системі територіальної оборони навчальних програм підготовки та проведення практичних навчань у сфері кібербезпеки.

Для досягнення цілі С.2 Україна забезпечить ефективну протидію розвідувально-підривній діяльності у кіберпросторі та кібертероризму шляхом:

створення відповідно до схвалених концептуальних засад загальнодержавної системи виявлення кібератак, протидії актам кібертероризму і кібершпигунства щодо об'єктів критичної інформаційної інфраструктури;

удосконалення аналітичного і криміналістичного забезпечення контррозвідувального захисту кібербезпеки держави за рахунок впровадження інноваційних методик обробки та оцінки цифрових даних, формування електронних доказів;

посилення спроможностей у проведених негласних перевірках стану готовності об'єктів критичної інфраструктури до можливих кібератак та кіберінцидентів, поступово охопивши такими заходами всі такі об'єкти;

посилення контррозвідувального захисту сфери електронних комунікацій, IT-сфери, афілійованого з ними середовища, спрямованого на виявлення, попередження і припинення розвідувально-підривних посягань спецслужб іноземних держав на національну безпеку України у сфері кібербезпеки;

створення технологічних можливостей для автоматичного виявлення кібератак у режимі реального часу в потоках даних загальнодержавних інформаційно-комунікаційних систем та на окремих об'єктах критичної інфраструктури, їх блокування та визначення пріоритетності;

удосконалення нормативно-правового, організаційного та кадрового забезпечення загальнодержавної системи боротьби з тероризмом у частині, що стосується залучення правоохоронних органів до здійснення заходів з попередження, виявлення і припинення актів кібертероризму.

Для досягнення цілі С.3 Україна посилить спроможності у протидії кіберзлочинності шляхом:

завершення імплементації в законодавство України положень Конвенції про кіберзлочинність;

врегулювання на законодавчому рівні питання щодо електронних доказів, використовуючи кращі практики з цих питань Сполучених Штатів Америки, держав — членів ЄС та враховуючи сучасні виклики і тенденції у сфері кібербезпеки;

розроблення концептуальних підходів щодо реалізації державної політики у сфері забезпечення прав громадян у кіберпросторі (особливо найбільш вразливих груп населення, насамперед дітей);

запровадження практики проведення загальнонаціональної інформаційної роз'яснювальної кампанії щодо дій громадян у випадку, коли вони стикаються із кібершахрайством та іншими кіберзлочинами, а також роз'яснення процедур звернення до правоохоронних органів;

розроблення методики збору кіберстатистики та щорічного оприлюднення статистичної інформації щодо кібератак, кіберінцидентів та заходів протидії за

сферами відповідальності основних суб'єктів національної системи кібербезпеки на їх офіційних вебсайтах;

розроблення методики проведення щорічних соціологічних досліджень щодо кіберзагроз, з якими стикається населення України, з оцінками ефективності діяльності державних органів у протидії ним і забезпечення проведення таких досліджень;

розроблення методики комунікації між державою та суспільством щодо протидії масштабним кібератакам і кіберінцидентам, створення необхідних умов для її практичної реалізації;

запровадження механізмів ідентифікації суб'єктів електронної комерції у кіберпросторі, забезпечивши внесення відповідних змін до законодавства України; врегулювання на законодавчому рівні правового статусу криптовалют;

проведення спільних з ЄС заходів, спрямованих на підвищення стійкості в кіберпросторі та спроможності розслідувати, переслідувати кіберзлочинність та реагувати на кіберзагрози;

забезпечення підвищення рівня кваліфікації, матеріально-технічного забезпечення судових експертів за напрямками досліджень комп'ютерної техніки та програмних продуктів, комунікаційних систем і засобів;

забезпечення підвищення рівня знань співробітників оперативних підрозділів, працівників органів досудового розслідування, прокуратури, суддів у сфері інформаційних технологій та кібербезпеки, насамперед за напрямками збирання та дослідження електронних доказів;

залучення приватних експертів до проведення комп'ютерно-технічних і телекомунікаційних досліджень та експертиз, досліджень програмного забезпечення, які необхідні для швидкого реагування на кіберінциденти та ефективного розслідування кіберзлочинів.

Для досягнення цілі С.4 Україна запровадить асиметричні інструменти стримування шляхом:

удосконалення системи розвідувального забезпечення кібербезпеки в частині створення, розвитку сил, засобів та інструментів попередження загроз національній безпеці у кіберпросторі;

посилення заходів щодо забезпечення кібербезпеки інформаційної інфраструктури та кіберзахисту інформаційних ресурсів закордонних дипломатичних установ України та об'єктів державної власності України за кордоном;

створення технологічних можливостей підключення постачальниками електронних комунікаційних мереж та/або послуг технічних засобів для здійснення оперативного-розшукових, контррозвідувальних та розвідувальних заходів;

запровадження гармонізованого з євроатлантичною спільнотою підходу до застосування санкцій у відповідь на підривну діяльність у кіберпросторі, розроблення та узгодження з іноземними партнерами механізму спільних дипломатичних та економічних дій і заходів, зокрема запровадження обмежувальних заходів у вигляді економічних санкцій, у відповідь на деструктивну кіберактивність;

застосуванням усіх доступних інструментів дипломатії та міжнародного права задля протидії зловмисній діяльності у кіберпросторі проти України;

налагодження систематичного обміну інформацією про деструктивну діяльність у кіберпросторі з міжнародними партнерами, насамперед Сполученими Штатами Америки, державами — членами ЄС та державами — членами НАТО, створення платформи такого обміну;

врегулювання на законодавчому рівні питання щодо всебічного залучення приватного сектору та громадянського суспільства до здійснення заходів зі стримування деструктивної діяльності в кіберпросторі;

розроблення дієвих механізмів залучення фахівців приватного сектору з кібербезпеки до участі у стримуванні та протидії агресії проти України в кіберпросторі. Для досягнення цілі К.1 Україна у співпраці із суб'єктами приватного сектору, академічною спільнотою та громадськістю забезпечить посилення національної кіберготовності та кіберзахисту шляхом:

розроблення Національного плану реагування на надзвичайні (кризові) ситуації в кіберпросторі, який визначить механізми реагування на кібератаки загальнонаціонального масштабу щодо об'єктів критичної інформаційної інфраструктури та заходи з подальшого відновлення;

створення національної системи управління інцидентами, розроблення та впровадження стандартних операційних процедур для реагування на різні види подій у кіберпросторі з визначенням критеріїв для оцінки критичності подій та пріоритетності реагування залежно від визначеного рівня критичності;

забезпечення постійного моніторингу національних електронних комунікаційних мереж та інформаційних ресурсів, аналізу вторгнень щодо цих мереж і ресурсів, а також виявлення в режимі реального часу аномалій їх функціонування; запровадження планування витратів на кібербезпеку за окремими бюджетними програмами;

розроблення базових (визначатимуть мінімальний обов'язковий рівень) вимог та рекомендацій з питань забезпечення кібербезпеки для державного і приватного секторів з урахуванням кращих світових практик;

налагодження на основі взаємної довіри системного обміну інформацією про кібератаки, кіберінциденти та індикатори кіберзагроз між усіма суб'єктами забезпечення кібербезпеки, насамперед на базі технологічної платформи Національного координаційного центру кібербезпеки, уніфікації форматів обміну інформацією;

впровадження ризик-орієнтованого підходу в частині заходів забезпечення кібербезпеки об'єктів критичної інфраструктури та державних органів, зокрема, розроблення методики ідентифікації та оцінки кіберризиків на національному рівні та для секторів критичної інфраструктури держави, врегулювання на законодавчому рівні обов'язковості здійснення періодичної оцінки ризиків на підставі розроблених методик;

впровадження системи сертифікації продукції, яка використовується для функціонування та кіберзахисту інформаційно-комунікаційних систем, насамперед об'єктів критичної інформаційної інфраструктури;

забезпечення розвитку організаційно-технічної моделі кіберзахисту; завершення процесів визначення об'єктів критичної інфраструктури та об'єктів критичної інформаційної інфраструктури, створення і забезпечення функціонування державного реєстру об'єктів критичної інформаційної інфраструктури, постійного перегляду та оновлення вимог щодо їх кіберзахисту з урахуванням сучасних міжнародних стандартів з питань кібербезпеки;

запровадження на постійній основі оцінки стану захищеності об'єктів критичної інформаційної інфраструктури та державних інформаційних ресурсів на вразливість, встановлення обов'язковості та періодичності проведення такої оцінки з урахуванням категорій критичності об'єктів, стимулювання участі у цих заходах фахівців з кібербезпеки приватного сектору;

впровадження системи аудиту інформаційної безпеки, насамперед на об'єктах критичної інфраструктури, визначення механізмів та базових методик проведення аудитів, встановлення вимог до аудиторів інформаційної безпеки, їх сертифікації, атестації (перевірки), навчання та підвищення кваліфікації, а також щодо обов'язковості та періодичності проведення аудитів, надання узагальненої інформації про результати аудитів до Національного координаційного центру кібербезпеки;

забезпечення розвитку систем технічного і криптографічного захисту інформації, пріоритетності використання засобів технічного і криптографічного захисту інформації вітчизняного виробництва для кіберзахисту державних інформаційних ресурсів та об'єктів критичної інформаційної інфраструктури;

впровадження вітчизняних рішень із захисту інформації; проведення командно-штабних кібернавчань стратегічного рівня, а також тематичних кібернавчань та тренінгів за участю представників державного та приватного секторів;

забезпечення розвитку мережі центрів реагування на кібератаки та кіберінциденти;

завершення розгортання Національної телекомунікаційної мережі, збільшення її пропускної здатності, передбачення під час її функціонування використання виключно вітчизняних засобів криптографічного захисту інформації;

забезпечення функціонування та розвитку Національного центру резервування державних інформаційних ресурсів, проведення модернізації системи захищеного доступу державних органів до мережі Інтернет;

створення національного сервісу доменних імен (DNS).

Для досягнення цілі К.2 в Україні буде проведено наукові дослідження у сфері кібербезпеки, реформовано систему підготовки та підвищення кваліфікації кадрів, а також розгорнуто навчальні програми, курси, тренінги з кібернавчання для всіх верств населення шляхом:

забезпечення координації наукового співтовариства під час проведення наукових досліджень і розробок у сфері кібербезпеки та залучення його до заходів з реалізації державної політики у сфері кібербезпеки;

визначення довгострокових напрямів проведення досліджень і розробок у сфері кібербезпеки, а також розроблення дієвої програми державної підтримки (на основі проектного підходу) стратегічно важливих для кібербезпеки держави наукових установ і організацій, проведення наукових досліджень у цій сфері для потреб національної безпеки і оборони;

забезпечення стимулювання досліджень і розробок у сфері кібербезпеки з урахуванням розвитку новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема, технологій хмарних та квантових обчислень, 5G-мереж, Інтернету речей,

штучного інтелекту, а також появи нових засобів реалізації кіберзагроз з метою створення вітчизняних систем, платформ і продуктів у сфері кібербезпеки;

удосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері кібербезпеки;

розроблення Загальнонаціональної програми кіберграмотності, спрямованої на підвищення рівня цифрової грамотності населення України, зокрема, шляхом включення питань стосовно цифрових навичок, кіберобізнаності щодо сучасних кіберзагроз та протидії ним до навчальних програм загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти;

утворення центрів, що будуть здійснювати узагальнення та обмін досвідом у сфері кібербезпеки, підтримку інновацій та вітчизняних розробок у цій сфері;

забезпечення матеріального стимулювання фахівців у сфері кібербезпеки, які перебувають на військовій, державній службі, у тому числі на державній службі особливого характеру, службі в правоохоронних органах або працюють за трудовим договором у державному секторі і безпосередньо виконують функції із забезпечення кібербезпеки та кіберзахисту, з урахуванням рівнів оплати праці таких фахівців у приватному секторі;

залучення суб'єктів національної системи кібербезпеки до міжнародних програм навчання і підвищення кваліфікації персоналу.

Для досягнення цілі К.3 Україна спрямує зусилля на забезпечення надійності та безпеки цифрових послуг шляхом:

зміцнення довіри приватного сектору та громадян до цифрових послуг, які надаються державою, безумовного виконання вимог щодо забезпечення кібербезпеки та кіберзахисту під час їх надання та інформування громадськості про їх безпечність та надійність;

впровадження цифрових послуг для населення та розвитку національної інформаційної інфраструктури;

розроблення національних стандартів у сфері кібербезпеки, організаційних та технічних вимог, що стосуються безпеки застосувань, мобільних пристроїв, робочих станцій, серверів і мереж, моделей хмарних обчислень, з урахуванням європейських та міжнародних стандартів;

створення органів з оцінки відповідності надавачів електронних довірчих послуг вимогам для кваліфікованих надавачів кваліфікованих електронних довірчих послуг;

створення необхідних передумов (нормативних, організаційних, технологічних) для автентифікації користувачів сервісів цифрових послуг (там, де це потрібно) за допомогою інтегрованої системи електронної ідентифікації з використанням технологій електронної ідентифікації та/або електронних довірчих послуг;

підвищення ефективності системи захисту персональних даних громадян шляхом гармонізації законодавства України з відповідним законодавством ЄС та посилення відповідальності за порушення встановлених вимог.

Для досягнення цілі В.1 Національний координаційний центр кібербезпеки забезпечить скоординовану діяльність усіх заінтересованих сторін у процесі розбудови та функціонування національної системи кібербезпеки шляхом:

розроблення та затвердження порядку проведення огляду національної системи кібербезпеки, забезпечивши його проведення не менше ніж раз на рік протягом реалізації Стратегії;

запровадження обов'язкового негайного, без невинуваданої затримки, надання інформації про кіберзагрози, кібератаки та кіберінциденти всіма відомчими та галузевими (секторальними) центрами кібербезпеки (кіберзахисту) до Національного координаційного центру кібербезпеки;

забезпечення розгляду найважливіших питань у сфері кібербезпеки України на засіданнях Національного координаційного центру кібербезпеки, системного контролю за станом виконання його рішень;

запровадження скоординованого виявлення та розкриття вразливостей інформаційно-комунікаційних систем;

розроблення та запровадження механізмів заохочення приватного сектору, наукового співтовариства, громадських організацій та окремих громадян до участі у формуванні та реалізації заходів із забезпечення кібербезпеки;

забезпечення щорічного оприлюднення основними суб'єктами національної системи кібербезпеки публічних звітів про стан кібербезпеки за сферами відповідальності.

Для досягнення цілі В.2 Україна у взаємодії з приватним сектором сформує ефективну модель відносин у сфері кібербезпеки, засновану на довірі, шляхом:

врегулювання на законодавчому рівні питання державно-приватного партнерства у сфері кібербезпеки, визначивши форми і методи здійснення такого партнерства, зміцнивши взаємну довіру та передбачивши можливість запровадження експериментальних проєктів у цій сфері;

запровадження проведення на регулярній основі консультацій заінтересованих сторін та надання методичної допомоги з питань утворення підрозділів кіберзахисту, галузевих (секторальних) центрів забезпечення кібербезпеки та команд реагування на кіберінциденти, всебічного сприяння їх розвитку;

залучення на регулярній основі представників наукових установ, громадських організацій та незалежних експертів у сфері кібербезпеки до розроблення проєктів нормативно-правових актів, нормативних документів та стандартів у цій сфері;

підвищення ефективності залучення громадськості до прийняття рішень у сфері кібербезпеки шляхом проведення відповідних опитувань (анкетувань) та розміщення їх результатів на інформаційних ресурсах Національного координаційного центру кібербезпеки та основних суб'єктів національної системи кібербезпеки;

стимулювання розроблення вітчизняних програмних продуктів, зокрема програмного забезпечення з відкритим кодом, що пріоритетно використовуватимуться для обробки та захисту державних інформаційних ресурсів, а також на об'єктах критичної інформаційної інфраструктури;

впровадження програми розвитку ринку товарів і послуг у сфері кібербезпеки, що включатиме стимулювання його розвитку та міжнародного визнання;

продовження практики щорічного проведення місяця кібербезпеки в Україні із залученням широкого кола профільних фахівців та експертів державних органів, закладів освіти та наукових установ, а також громадських об'єднань та приватного сектору;

запровадження системи страхування від кіберризиків, зокрема механізму оцінки втрат суб'єктів господарювання внаслідок кібератак для можливості їх відшкодування;

розроблення фінансових та нефінансових механізмів для сприяння впровадженню сучасних технологій кібербезпеки у державному і приватному секторі, включаючи страхування, лізинг, пільги тощо.

Для досягнення цілі В.3 Україна розвиватиме міжнародне співробітництво у сфері кібербезпеки, спрямоване, передусім, на забезпечення незалежності і державного суверенітету, відновлення територіальної цілісності України, шляхом:

забезпечення участі України у міжнародних заходах ООН щодо заохочення відповідальної поведінки держав у кіберпросторі;

забезпечення участі України у доопрацьованні Другого додаткового протоколу до Конвенції про кіберзлочинність щодо вироблення заходів та гарантій для вдосконалення міжнародної співпраці між правоохоронними та судовими органами, а також між органами влади та постачальниками послуг в інших державах; розширення шляхом діалогу з міжнародними партнерами доступу правоохоронних органів України до ресурсів Європейського центру боротьби з кіберзлочинністю, до телекомунікаційної системи Інтерполу 1-247;

продовження співробітництва з Агентством Європейського Союзу з питань мережевої та інформаційної безпеки, зокрема з питань скоординованого розкриття вразливостей та імплементації Директиви Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/1148 від 6 липня 2016 року про заходи для високого спільного рівня безпеки мережевих та інформаційних систем на території Союзу як елементу євроінтеграції України;

поглиблення співпраці з Міжнародним союзом електрозв'язку у сферах кібербезпеки та електронних комунікацій, зокрема з питань стандартизації у цих сферах;

поглиблення співпраці з міжнародними організаціями у сфері захисту дітей від сексуального онлайн-насилства;

розвитку міжнародного співробітництва у сфері кібербезпеки шляхом підтримки міжнародних ініціатив у цій сфері, які відповідають національним інтересам України;

продовження практики проведення двосторонніх кібердіалогів з державами-партнерами з метою обміну передовим досвідом у сфері кібербезпеки, інформацією про кіберзагрози, розвитку комунікації між заінтересованими державними органами України та іноземними держав, розширення кола держав-партнерів, з якими проводиться кібердіалогі, ініціювання питання щодо укладення двосторонніх договорів про співпрацю у сфері кібербезпеки;

створення постійно діючої робочої групи з питань взаємодії із провідними IT-компаніями, світовими провайдерами цифрових послуг, соціальними мережами з метою протидії гібридним загрозам, поширенню дезінформації, можливості застосування санкцій відповідно до законів України;

визначення та затвердження переліку пріоритетних напрямів залучення міжнародної технічної допомоги у сфері кібербезпеки України.

7. Напрями зовнішньополітичної діяльності України у сфері кібербезпеки

Україна у сфері кібербезпеки забезпечить поглиблення євроінтеграційних процесів шляхом уніфікації підходів, методів і засобів забезпечення кібербезпеки з

ДОКУМЕНТИ

усталеними практиками ЄС і НАТО, вжиття інших узгоджених із ключовими іноземними партнерами заходів, спрямованих на посилення кіберстійкості України, розвиток спроможностей національної системи кібербезпеки та захист національних інтересів у кіберпросторі.

Україна приділятиме особливу увагу спільній з партнерами протидії міжнародному тероризму, виявленню, попередженню і припиненню злочинів проти миру і безпеки людства, іншим протиправним діям, що порушують міжнародний правопорядок та інтереси демократичної світової спільноти, розвиватиме на договірній основі з партнерськими спецслужбами держав — членів ЄС і держав — членів НАТО взаємовигідний обмін інформацією та досвідом щодо забезпечення національної безпеки у кіберпросторі, використовуватиме кращі світові практики, активно здійснюватиме інші спільні заходи, що сприятимуть зміцненню наукової, матеріально-технічної бази та кадрового потенціалу у сфері кібербезпеки.

Україна співпрацюватиме з міжнародними партнерами, організаціями та іншими заінтересованими сторонами, які поділяють наше спільне бачення майбутнього кіберпростору як глобального, відкритого, вільного, стабільного та безпечного, в основі якого дотримання прав людини, основних свобод та демократичних цінностей, що є запорукою соціально-економічного та політичного розвитку України.

Україна продовжить активну участь у міжнародному діалозі з питань відповідальної поведінки держав у кіберпросторі на основі дотримання принципів міжнародного права. Статуту ООН, а також норм, правил та принципів відповідальної поведінки держави. Це потребуватиме більшої координації та консолідації заінтересованих сторін на міжнародних форумах, в яких Україна буде не лише учасником, а й ініціатором та організатором.

Україна максимально підтримуватиме мультистейкхолдерську (багатосторонню) модель управління Інтернетом, сприяючи міжнародним, регіональним та національним дискусіям з цього питання, залученню до цього процесу представників приватного сектору, наукових та освітніх кіл, інститутів громадянського суспільства. Спроби окремих авторитарних держав суверенізувати Інтернет суперечать довгостроковим інтересам України та її моделі соціально-економічного розвитку.

Україна буде сприяти подальшому дотриманню міжнародного права та стандартів у сфері прав людини, заохочуватиме застосування найкращих практик, а також активізує свої зусилля щодо запобігання зловживанню новими технологіями. Для цього Україна активізує свою участь і партнерство в міжнародних процесах стандартизації та сертифікації у сфері кібербезпеки, розширять представництво в міжнародних, регіональних та інших органах стандартизації, організаціях, що займаються розробленням стандартів та сертифікацією у цій сфері.

У питаннях розроблення стандартів у сферах нових технологій (зокрема щодо штучного інтелекту, хмарних технологій, квантових обчислень та квантових комунікацій) та базової архітектури Інтернету Україна виходить з того, що Інтернет має залишатися глобальним та відкритим, технології повинні орієнтуватися на людину, її базові свободи, гарантувати невторгання у її особисте життя, забезпечувати її конфіденційність у кіберпросторі, а будь-які обмеження повинні здійснюватися лише відповідно до закону. Використання технологій має бути законним, безпечним та етичним. Водночас у зв'язку з ускладненням міжнародної безпеки в кіберпросторі Україна займатиме більш активну позицію в дискусіях ООН та інших міжнародних форумах для просування, координації та консолідації її позиції у сфері кібербезпеки, зменшуючи небезпеку мілітаризації кіберпростору.

Україна розвиватиме мережу партнерства у сфері кібербезпеки, розбудовуючи наявні та створюючи нові формати і механізми міжнародного співробітництва.

8. Механізми реалізації стратегії та забезпечення відкритості
Координатором реалізації цієї Стратегії є робочий орган Ради національної безпеки і оборони України — Національний координаційний центр кібербезпеки. Реалізація Стратегії безпосередньо здійснюється основними суб'єктами національної системи кібербезпеки, Міністерством закордонних справ України, Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством освіти і науки України та іншими суб'єктами забезпечення кібербезпеки в межах їх компетенцій.

Основним критерієм результативності Стратегії є досягнення мети та стратегічних цілей шляхом виконання визначених стратегічних завдань.

Національний координаційний центр кібербезпеки у визначених законодавством формах забезпечує (на весь період дії Стратегії) планування реалізації Стратегії, координує і контролює стан її виконання та ефективність.

План реалізації Стратегії, розроблений Національним координаційним центром кібербезпеки та затверджений як установленому порядку, є основою для щорічного планування суб'єктами забезпечення кібербезпеки заходів з реалізації Стратегії.

Кабінет Міністрів України в установленому порядку забезпечує необхідними силами, засобами і ресурсами виконання заходів з реалізації Стратегії.

Результати виконання запланованих заходів з реалізації Стратегії подаються суб'єктами забезпечення кібербезпеки до Національного координаційного центру кібербезпеки.

Ефективність реалізації Стратегії визначається у проведених у встановленому порядку оглядах стану: національної системи кібербезпеки; кіберзахисту державних інформаційних ресурсів та критичної інформаційної інфраструктури.

Результати оглядів можуть стати підставою для внесення змін до Плану реалізації Стратегії та/або щорічних планів заходів з реалізації Стратегії, що обумовлено необхідністю адаптації до змін у безпековому середовищі, усунення та мінімізації негативних тенденцій у сфері кібербезпеки.

Стратегія є основою для обґрунтування розподілу необхідних для забезпечення кібербезпеки матеріальних, кадрових та інших ресурсів.

Фінансування заходів з реалізації Стратегії здійснюватиметься в межах видатків, передбачених Державним бюджетом України та з інших джерел, не заборонених законодавством. У порядку координації Національний координаційний центр кібербезпеки під час підготовки матеріалів до засідань Ради національної безпеки і оборони України щодо проекту Закону України про Державний бюджет України та пропозицій до Бюджетної декларації по статтях, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки і оборони України, аналізує пропозиції суб'єктів забезпечення кібербезпеки України щодо фінансування заходів з кібербезпеки, передбачених положеннями Стратегії кібербезпеки України, та надає відповідні пропозиції.

Згідно із законодавством державні органи, підприємства, установи та організації передбачатимуть у своїх планах фінансові витрати на кібербезпеку. У рамках державно-приватного партнерства, міжнародної технічної допомоги залучатимуться інвестиції, які спрямовуватимуться на розбудову національної системи кібербезпеки.

Щороку Національний координаційний центр кібербезпеки оприлюднює публічний звіт про стан реалізації Стратегії за загальними оцінками.

Процес реалізації Стратегії має бути максимально прозорим, відкритим та супроводжуватися демократичним цивільним контролем. З цієї метою основними суб'єктами національної системи кібербезпеки в межах компетенції додатково буде здійснюватися щорічне інформування громадськості через власні офіційні вебсайти про стан реалізації ними Стратегії та стан фінансування відповідних заходів.

9. Виміри успіху (метрики)

Ефективність реалізації Стратегії буде визначатися через постійний моніторинг її виконання та спиратися на чітку систему індикаторів стану кібербезпеки, які буде розроблено протягом першого року реалізації Стратегії.

Індикатори мають визначати прогрес, якого досягли суб'єкти забезпечення кібербезпеки в реалізації Стратегії з таких питань, як: виконання стратегічних завдань у межах цілей, визначених Стратегією (за кожним завданням);

досягнення стратегічних цілей, визначених Стратегією (за кожною ціллю); рівень впливу заходів, що здійснюються в межах Стратегії, на національну систему кібербезпеки та цифрову трансформацію держави.

Управління індикаторами стану кібербезпеки забезпечить покращення процесу моніторингу виконання Стратегії у реальному часі з використанням сучасних веб-ресурсів (онлайн-платформ), прозорість вжитих заходів для суспільства і держави. Посилення впливу національної системи кібербезпеки на суспільний розвиток буде визначатися за такими критеріями:

рівень довіри населення до держави щодо безпечності кіберпростору; формування безпечного інформаційного суспільства, в якому до заходів кібербезпеки, крім державних інституцій, залучені приватні суб'єкти та громадяни; рівень захищеності національних інтересів у сфері кібербезпеки (як приклад, рівень впливу на розвиток ситуації, пов'язаної з агресією Російської Федерації проти України).

За допомогою розгалуженої системи індикаторів буде визначатися стан досягнення умов для безпечного функціонування кіберпростору, його використання в інтересах особи, суспільства і держави.

Система індикаторів буде включати базові індикатори стану кібербезпеки, індикатори розвитку національної системи кібербезпеки та індикатори стану кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури, державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом, що дасть змогу комплексно оцінювати результативність та ефективність реалізації Стратегії.

Україна розвиватиме національний кіберпростір як глобальний, відкритий, вільний, стабільний та безпечний задля захисту суверенітету держави, соціального і економічного розвитку суспільства.

За результатами реалізації Стратегії України у співпраці з приватним сектором та із залученням міжнародних партнерів забезпечить:

стійкість до кіберзагроз, підвищивши здатність державних органів, бізнесу і громадян захищати себе та реагувати на кіберзагрози; спроможність до ефективної протидії недружнім діям у кіберпросторі, забезпечивши їх швидке виявлення та розслідування, створення ефективної системи превентивних заходів щодо недопущення таких дій, а також можливість проведення наступальних операцій у кіберпросторі;

розвиток кадрового потенціалу та інноваційного ринку кібербезпеки, що сприятиме створенню національних розробок на рівні кращих світових практик для забезпечення можливості протидіяти майбутнім кіберзагрозам.

Керівник Офісу Президента України А. ЄРМАК

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України»

Відповідно до статті 107 Конституції України **ПОСТАНОВЛЯЮ:**

1. Увести в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України» (додається).
2. Затвердити Стратегію зовнішньополітичної діяльності України (додається).
3. Контроль за виконанням рішення Ради національної безпеки і оборони України, введеного в дію цим Указом, покласти на Секретаря Ради національної безпеки і оборони України.
4. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м.Київ
26 серпня 2021 року
№ 448/2021

Введено в дію
Указом Президента України
від 26 серпня 2021 року № 448/2021

РІШЕННЯ
Ради національної безпеки і оборони України
від 30 липня 2021 року

Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України

Відповідно до рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України», введеного в дію Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392, Рада національної безпеки і оборони України, розглянувши проект Стратегії зовнішньополітичної діяльності України, **вирішила:**

1. Схвалити проект Стратегії зовнішньополітичної діяльності України (додається).
2. Запропонувати Президентові України затвердити Стратегію зовнішньополітичної діяльності України.
3. Кабінету Міністрів України у двомісячний строк затвердити план дій із реалізації Стратегії зовнішньополітичної діяльності України на середньостроковий період.

Секретар Ради національної безпеки і оборони України О. ДАНИЛОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Указом Президента України
від 26 серпня 2021 року № 448/2021

СТРАТЕГІЯ
зовнішньополітичної діяльності України

1. Загальні положення
1. Мета зовнішньополітичної діяльності України — утвердження України у світі як сильною та авторитетної європейської держави, здатної забезпечити сприятливі зовнішні умови для стійкого розвитку і реалізації свого потенціалу, економіки та українського суспільства.
2. В основі зовнішньополітичної діяльності України — стратегічний курс держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі (ЄС) та в Організації Північноатлантичного договору (НАТО), закріплений у Конституції України.
3. Забезпечення незалежності і державного суверенітету України, відновлення її територіальної цілісності, протидія агресії Російської Федерації, курс на набуття повноправного членства в ЄС та в НАТО, просування українського експорту і залучення іноземних інвестицій, захист прав та інтересів громадян України за кордоном, утвердження позитивного іміджу України у світі є пріоритетними напрямками зовнішньополітичної діяльності.
4. Зовнішньополітичні зусилля буде спрямовано на розвиток відносин стратегічного характеру з ключовими партнерами на міжнародній арені, передусім з ЄС, НАТО та їхніми державами — членами, здійснення взаємовигідного співробітництва з іншими державами та міжнародними організаціями.
5. Забезпечення у Балто-Чорноморському регіоні миру, міжнародної безпеки і стійкого розвитку, розбудова відносин добросусідства із дружніми сусідніми державами є одним із пріоритетів.
6. Досвід, набутий за роки протидії агресії Російської Федерації, зокрема щодо протистояння гібридним загрозам, має бути використаний для розвитку безпекового та політичного співробітництва з іншими державами.
7. Україна як держава — засновниця Організації Об'єднаних Націй (ООН) та низки інших міжнародних організацій послідовно виступає на захист міжнародного правопорядку, що базується на загально визначених принципах і нормах міжнародного права, повазі до прав людини та демократичних цінностей.
8. Буде вжито заходів для зміцнення позиції держави у регіоні, посилення її ролі як контрибутора євроатлантичної безпеки, розширення географії безпекового та економічного партнерства, активізації участі у діяльності універсальних та регіональних міжнародних організацій, заходах щодо їх реформування, створенні нових регіональних форматів міжнародної співпраці.
9. Геополітичне положення України робить її не лише невід'ємною частиною європейської та євроатлантичної систем безпеки, а й важливим енергетичним та логістичним хабом у регіоні.
10. Продовжиться активна участь у міжнародних зусиллях з підтримання міжнародного миру і безпеки, зокрема шляхом участі у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки.
11. Здійснюватиметься подальше дієве міжнародне співробітництво у сферах боротьби з міжнародним тероризмом, злочинністю, нелегальною міграцією, кіберзагрозами, а також відповідальне співробітництво з питань розроблення, нерозповсюдження зброї масового знищення, засобів її доставки, контролю над озброєннями, активізації участі у міжнародних зусиллях із протидії негативним наслідкам зміни клімату.
12. Використання «м'якої сили» через засоби публічної дипломатії сприятиме формуванню позитивного іміджу держави для налагодження нових політичних зв'язків, розвитку торговельно-економічного партнерства, поширення достовірної інформації про розвиток та досягнення України.
13. Україна дбає про збереження національної і культурної ідентичності та захист прав і законних інтересів українців за кордоном, сприяє задоволенню їхніх потреб, активно взаємодіє з ними для просування інтересів держави у світі.
14. На тлі поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі — COVID-19), і глобальної економічної рецесії посилюється роль України у подоланні викликів продовольчої безпеки, існують передумови для утвердження України як гаранта продовольчої безпеки.
15. Реалізація Стратегії зовнішньополітичної діяльності України (далі — Стратегія) буде здійснюватися з дотриманням таких принципів: стійкість — здатність держави і суспільства ефективно протидіяти загрозам будь-якого походження і характеру, зокрема збройній агресії, економічному тиску, політичній дестабілізації, кібератакам, дезінформації та іншим загрозам, адаптуватися до змін безпекового середовища, підтримувати стале функціонування, швидко відновлювати рівновагу після криз; дотримання міжнародного права — дотримання загально визначених норм і принципів міжнародного права, виконання міжнародних зобов'язань України, взятих на себе за міжнародними договорами та в рамках членства у міжнародних організаціях, дотримання досягнутих міжнародних домовленостей; адаптивність — оперативне реагування на зміни міжнародного середовища, ефективний кризовий менеджмент у сфері зовнішньої політики України, інноваційність у підходах та інструментаріях, гнучкість у прийнятті рішень;

взаємодія — ефективна координація діяльності державних органів щодо забезпечення реалізації єдиного зовнішньополітичного курсу України, налагодження ефективного комунікації та співробітництва з іншими державами, міжнародними урядовими та неурядовими організаціями, а також з державними інституціями, бізнесом, науково-академічними колами, засобами масової інформації; прагматизм — розвиток двосторонніх і багатосторонніх міжнародних відносин на основі національних інтересів з метою розв'язання конкретних зовнішньополітичних завдань; інтенсифікація економічної дипломатії для сприяння сталому розвитку економіки та зростання добробуту громадян України;

людиноцентричність — визнання і утвердження поваги до людського життя та гідності, прав і свобод людини як найвищих цінностей; захист, сприяння реалізації, просування прав та законних інтересів громадян України за кордоном, прав і законних інтересів закордонних українців в інших державах.

II. Аналіз зовнішнього середовища

16. Сучасний стан міжнародних відносин характеризується високою нестабільністю і послабленням впливу міжнародних організацій, що мають забезпечувати дотримання норм міжнародного права, а також мобілізацію зусиль для подолання глобальних викликів.

17. Нинішній світоустрій постав перед небаченими досі викликами. Пандемія COVID-19 виявила критичні проблеми в суспільствах та економіках держав, призвела до глобальної економічної рецесії, стала каталізатором трансформаційних процесів, фрагментації міжнародної спільноти.

18. Пандемія COVID-19 загострила та прискорила негативні тенденції — кризи глобальної взаємодії, зростання глобального суперництва, посилення націоналізму, протекціонізму та популізму. Вона також призвела до зменшення мобільності населення і міжлюдських контактів, активізувала процеси регіоналізації, спричинені потребою в переорієнтації з глобальних ланцюгів постачання на місцеві та в переміщенні виробничих потужностей ближче до кінцевого споживача. Як наслідок, найближчі роки можуть характеризуватися більшою увагою держав до внутрішніх проблем, а не зовнішньополітичного порядку денного.

19. У короткій та середній перспективі перед міжнародною спільнотою стоять виклики подолання економічної рецесії. Економічне відновлення у «постковідному» світі буде характеризуватися нерівномірністю: розвинуті економіки мають шанси відновитися швидше, а економікам держав, що розвиваються, загрожує фінансова нестабільність, стагнація або колапс.

20. Сполучені Штати Америки намагаються зберегти роль глобального лідера, яким прагне стати Китайська Народна Республіка, що створює нові лінії напруги у системі міжнародних відносин.

21. НАТО залишиться основним контрибутором безпеки на євроатлантичному просторі попри тенденції до посилення стратегічної автономності ЄС у сфері безпеки і оборони. Важливим фактором стане прийняття нової Стратегічної концепції НАТО — 2030.

22. Вихід Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії з ЄС, посилення націоналістичних та популістичних настроїв у європейських державах, стагнація процесу розширення ЄС, нестабільність на державних кордонах держав — членів ЄС, гібридні впливи зовнішніх сил, посилення дискусій всередині ЄС із ключових питань розвитку стимулюють процес активного переосмислення глобальної ролі і майбутнього ЄС.

23. Водночас ЄС виступатиме провідним глобальним суб'єктом у сфері захисту прав людини, політики розвитку, запобігання кліматичним змінам. Європейський «зелений» курс формує нову економічну парадигму в Європі, змінюючи традиційні підходи до виробництва і розвитку економіки та водночас перетворюючи континент на кліматично нейтральний через мінімізацію використання викопних видів палива, зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище, що в результаті покращить здоров'я та якість життя людей.

24. Політика Російської Федерації сьогодні є основною загрозою для України і Європи. Російська Федерація покладає зусилля для відновлення своєї ролі як глобального гравця шляхом політичного, військового, економічного, інформаційного тиску на держави та інституції трансатлантичного співтовариства. Російська Федерація застосовує весь спектр інструментів гібридної агресії з метою встановлення контролю над Україною, порушуючи її територіальну цілісність та намагаючись блокувати її рух до набуття повноправного членства в ЄС та в НАТО, а також для дестабілізації інших держав, порушення заснованого на нормах міжнародного права міжнародного правопорядку. Вихід Російської Федерації з Договору з відкритого неба спрямований на знищення європейської архітектури безпеки та руйнацію міжнародних режимів контролю над озброєннями.

25. Посилення ролі військової сили, зниження порогу її застосування, загострення сучасних збройних конфліктів призводить до зменшення передбачуваності у міжнародних відносинах. Наявна архітектура безпеки, що ґрунтується на дотриманні принципів і норм міжнародного права та діяльності міжнародних режимів контролю, стає менш надійною, спонукає держави посилювати власні військові потенціали. Підвищується рівень небезпеки поновлення гонки озброєнь та розширення кола держав, що володіють ядерною зброєю, а отже, посилюється загроза застосування такої зброї.

26. Дедалі більшого значення набуває інформаційно-цифровий простір, який перетворюється на місце глобального суперництва держав і корпорацій, а також протиправної діяльності терористичних та інших злочинних угруповань.

27. Все більшої гостроти набуває проблема зміни клімату. Зростає необхідність координації дій усіх держав у цій сфері, проте це часто вступає у конфлікт із національними інтересами держав, оскільки вимагатиме зміни підходів до виробництва та використання енергії. Швидкий розвиток альтернативних джерел енергії обумовлює перегляд ролі традиційних енергоносіїв (вугілля, нафти і газу).

28. Розвиток цифрових технологій, біотехнологій та технологій штучного інтелекту суттєво змінює структуру економік.

III. Виклики та загрози

29. Порушення територіальної цілісності України внаслідок збройної агресії, що призвела до тимчасової окупації Російською Федерацією територій у Донецькій та Луганській областях, Автономної Республіки Крим та міста Севастополя (далі — тимчасово окуповані території), залишається головним зовнішнім викликом національної безпеки. Продовження втручання Російської Федерації у внутрішні справи інших держав для посилення власних позицій на міжнародній арені є викликом для всього демократичного світу.

30. Нарощування військового потенціалу Російською Федерацією вздовж державного кордону України створює небезпеку розширення збройної агресії проти України.

31. Уповільнення процесу розширення ЄС та стриманість ЄС у зміцненні своєї геополітичної ролі в регіоні впровадження ініціативи ЄС «Східне партнерство» є одним із чинників, які впливають на темпи реалізації європейських прагнень України, а також створюють умови для посилення з боку Російської Федерації протидії європейському вибору держав відповідного регіону.

32. Протистояння між Сполученими Штатами Америки та Китайською Народною Республікою, тенденції до видозміни глобалізації та посилення регіоналізації, криза міжнародних безпекових механізмів, зростання націоналізму й протекціонізму у світі, ускладнення доступу до прісної води, а також конкуренція держав за володіння та контроль над джерелами природних ресурсів і шляхами їх постачання можуть призвести до посилення конфліктності та ще більшої дисфункції міжнародного правопорядку.

33. Економічна та політична дестабілізація, зокрема в зонах тривалих конфліктів, гуманітарна і продовольча кризи, зміни клімату потенційно створюють передумови для нових хвиль масової міграції, зокрема зростання кількості біженців. Транскордонна злочинність є одним із джерел політичної нестабільності та зростання різних форм екстремізму.

34. Тероризм у різноманітних проявах має глобальний вимір і залишається міжнародним дестабілізаційним фактором, що характеризується розширенням політичних вимог, швидкою адаптацією до сучасних реалій та використанням науково-технологічних досягнень із злочинною метою, зрощенням терористичних організацій із державними інститутами окремих держав.

35. Виникнення нових та розмороження існуючих збройних конфліктів на пострадянському просторі несе загрози як для України, так і для регіональної безпеки і стабільності.

36. Посилення націоналістичних, популістських та радикальних (як правих, так і лівих) рухів у державах негативно вплине на міжнародну політику та стабільність.

37. З'являються нові виклики у цифровому просторі, серед яких, зокрема, відсутність чіткого правового регулювання цієї сфери, що призводить до зловживання цифровими даними з метою завдання шкоди як окремим особам, так і державам та міжнародним організаціям.

38. Інформаційну загрозу для України становить використання засобів комунікації для підриву довіри до державних інститутів, поширення дезінформації та ворожої пропаганди, поляризації суспільства, формування негативного сприйняття України у світі.

39. Зростає небезпека використання кіберпростору для завдання шкоди національним інтересам України, включаючи виведення з ладу критично важливих об'єктів інфраструктури.

40. Поширення COVID-19 дозволює, що епідемії здатні вражати держави та суспільства одразу в багатьох вимірах. Заходи протидії COVID-19 порушують устале-

ДОКУМЕНТИ

ні практики міжнародного спілкування, передбачають обмеження основних прав і свобод та при цьому все одно можуть бути недостатніми для захисту життя і здоров'я людей.

41. Стан екології, кліматичні зміни та деградація навколишнього природного середовища, зокрема дефіцит водних ресурсів, що загострюється через їх нерівномірний розподіл і дедалі більше забруднення, залишаються пріоритетними викликами, подолання яких виходить за рамки можливостей окремих, навіть найбільш розвинутих, держав. Реагування на ці загрози потребує широкої міжнародної співпраці.

IV. Цілі зовнішньополітичної діяльності України

42. Україна прагне миру, який є запорукою розвитку та процвітання держави, реалізації потенціалу Українського народу.

43. Протидія державі-агресору, відновлення територіальної цілісності України та забезпечення державного суверенітету України на всій її території в межах міжнародно визнаного державного кордону є найвищими пріоритетами.

44. Дипломатична служба активізує роботу для побудови мирної, безпечної та успішної України, яка посідає гідне місце серед європейських демократій.

45. Для досягнення основної мети — безпеки і процвітання України — визнаються такі цілі зовнішньополітичної діяльності України:

- відновлення миру і територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаного державного кордону;
- притягнення Російської Федерації до міжнародно-правової відповідальності; захист прав та інтересів громадян України за кордоном;
- протидія дезінформаційним атакам із зовнішніх джерел, що здійснюються на шкоду національним інтересам та іміджу України за кордоном;
- формування безпечного середовища дипломатичними засобами;
- набуття повноправного членства в НАТО;
- набуття повноправного членства в ЄС;
- сприяння зовнішній торгівлі та інвестиціям;
- технологічна та екологічна трансформація України;
- свобода пересування громадян України у світі;
- підтримка українців за кордоном, їх залучення до державотворчих, соціальних, економічних проєктів;
- формування і просування позитивного іміджу України у світі.

V. Напрями зовнішньополітичної діяльності України

Протидія агресії Російської Федерації політико-дипломатичними засобами

46. Вчинення Російською Федерацією злочину агресії проти України та здійснення тимчасової окупації частини її території, протиправне використання природних ресурсів України у Чорному та Азовському морях та на тимчасово окупованих територіях, прискорена мілітаризація тимчасово окупованих територій, незаконна побудова мосту через Керченську протоку є грубими порушеннями загальновизнаних норм і принципів міжнародного права, зобов'язань Російської Федерації за двосторонніми міжнародними договорами та державного суверенітету України.

47. З метою відновлення територіальної цілісності України у межах її міжнародно визнаного державного кордону зовнішньополітичні зусилля будуть зосереджуватися на:

- забезпеченні збереження на міжнародному порядку денному питання збройної агресії Російської Федерації проти України та пов'язаних із цим безпекових, гуманітарних, економічних, екологічних та інших загроз;
- забезпеченні врахування міжнародною спільнотою довгострокового негативного та деструктивного впливу агресивної політики Російської Федерації на міжнародну, зокрема європейську, безпеку;
- розширенні кола держав, які активно підтримують територіальну цілісність і державний суверенітет України у протистоянні з Російською Федерацією;
- збереженні та посиленні наявних зовнішніх механізмів та інструментів щодо протидії збройній агресії Російської Федерації проти України;
- активізації з метою забезпечення підтримки позиції та ініціатив України у питанні відновлення її територіальної цілісності в межах міжнародно визнаного державного кордону діалогу з державами-партнерами, зокрема у форматі «Нормандської четвірки», новому міжнародному консультативно-координаційному форматі «Кримська платформа», інших наявних та перспективних багатосторонніх форматах, а також у рамках міжнародних організацій, з урахуванням положень Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, підписаного 5 грудня 1994 року (далі — Будапештський меморандум);
- розробленні нових інструментів, зокрема з використанням засобів міжнародної взаємодії, для відновлення територіальної цілісності України, реалізації політики деокупації та безпечної реінтеграції тимчасово окупованих територій;
- роботі з державами-партнерами для забезпечення дотримання політики невизнання спроби анексії Російською Федерацією території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя і закріплення цієї політики у документах міжнародних організацій;

активізації діяльності з використанням усіх доступних міжнародно-правових механізмів з метою отримання від Російської Федерації відшкодування шкоди та збитків, завданих державі України, її громадянам та юридичним особам внаслідок тимчасової окупації частини території України;

зміцненні міжнародного консенсусу щодо необхідності збереження і посилення політико-дипломатичного та економічного тиску на Російську Федерацію (зокрема, через запровадження обмежувальних заходів (санкцій) з огляду на триваючу агресію проти України; ужитті заходів для збереження міжнародних санкцій, застосованих до Російської Федерації, до моменту відновлення територіальної цілісності України, а також їх посилення у разі подальших дій Російської Федерації щодо підриву територіальної цілісності України, порушення прав і свобод людини на тимчасово окупованих територіях;

максимально широкому донесенні до міжнародної спільноти правдивої інформації про скоєні злочини та наслідки агресії Російської Федерації проти України; комплексній протидії гібридним операціям впливу, передусім у суміжних з Російською Федерацією регіонах України.

48. Притягнення Російської Федерації до міжнародно-правової відповідальності за вчинення злочину агресії проти України буде здійснюватися передусім шляхом звернення до міжнародних судових органів, зокрема до Міжнародного суду ООН, Європейського суду з прав людини, міжнародних арбітрів.

49. Україна продовжуватиме активну позовну роботу в міжнародних судових органах, сприятиме встановленню міжнародно-правових фактів збройної агресії Російської Федерації проти України та кваліфікації дій Російської Федерації як держави-агресора, фіксації фактів порушень Російською Федерацією її зобов'язань за міжнародним правом та інформуватиме міжнародних партнерів і відповідні міжнародні судові органи про такі порушення.

50. Вживатимуться заходи щодо залучення міжнародної підтримки для вирішення питань звільнення усіх незаконно утримуваних осіб (військовополонених, політ'язнів), які перебувають на тимчасово окупованих територіях або на території Російської Федерації, буде опрацьовано з міжнародними партнерами питання щодо можливості запровадження проти Російської Федерації додаткових санкцій за порушення прав людини.

51. Деокупація тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя є пріоритетом зовнішньополітичної діяльності України.

52. Основним майданчиком, який координуватиме міжнародні зусилля у правовій, безпековій, гуманітарній, економічній, екологічній та інших сферах для досягнення цієї мети, має стати ініційований Україною міжнародний консультативно-координаційний формат «Кримська платформа». З метою реалізації зазначеної ініціативи буде залучено максимально широку політичну та практичну міжнародну підтримку.

53. Особлива увага приділятиметься протидії порушенням прав і свобод людини на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, зокрема прав корінних народів України.

54. Україна продовжуватиме протистояти агресії Російської Федерації на сході держав, намагаючись політико-дипломатичними засобами забезпечити державний суверенітет на тимчасово окупованих територіях в Луганській і Донецькій областях. Взаємодія з міжнародними партнерами та продовження переговорного процесу є ключовими інструментами з деокупації зазначених територій.

55. У відповідь на застосування Російською Федерацією технологій гібридної агресії докладатимуться зусилля для зменшення спроможностей Російської Федерації поширювати пропагандистські наративи в Україні та в інших державах, буде вжито заходів до активізації взаємодії з державами-партнерами та міжнародними організаціями у протидії дезінформації.

56. Агресивна політика Російської Федерації, яка проявляється в проєкції її силового потенціалу в Азово-Чорноморському регіоні, на Південному Кавказі, у Східній і Південно-Східній Європі та у Середземномор'ї, спричинює ерозію регіональної безпекової архітектури. Серед засобів гібридної війни, які держава-агресор застосовує проти України та інших держав регіону, — використання енергоносіїв як засобу тиску; втручання у вибори; дезінформаційні та маніпуляційні кампанії; кібератаки на критично важливі об'єкти інфраструктури, державні органи, фінансові установи тощо.

57. Задля покращення міжнародного безпекового середовища зовнішньополітичні зусилля будуть спрямовані на:

максимальне використання існуючих регіональних форматів (Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), Бухарестська дев'ятка, Вишеградська група, Люблінський трикутник, Організація за демократію та економічний розвиток — ГУАМ, Організація Чорноморського Економічного Співробітництва (ОЧЕС), Веймарський трикутник тощо) для стабілізації безпекової ситуації в регіоні шляхом участі України у спільних безпекових та оборонних ініціативах;

консолідацію позицій чорноморських держав з метою протидії загрозам, які генерує політика Російської Федерації в Азово-Чорноморському регіоні, зокрема мілітаризації тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя;

опрацювання разом із НАТО, її державами-членами та Грузією ініціатив з посилення присутності сил Альянсу в Чорноморському регіоні;

просування спільних ініціатив, спрямованих на забезпечення свободи судноплавства в Чорному та Азовському морях.

58. З метою підвищення обороноздатності та національної стійкості важливим є посилення взаємодії України з ЄС, НАТО та їхніми державами-членами.

59. Порушення Російською Федерацією зобов'язань за Будапештським меморандумом підірвав міжнародний режим нерозповсюдження зброї масового знищення та засобів її доставки. Зафіксовані у зазначеному Меморандумі гарантії Сполучених Штатів Америки, Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії та Російської Федерації були прициповано умовою приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї як держави, що не володіє ядерною зброєю. Цей Договір залишається наріжним каменем системи ядерної безпеки у світі.

60. Україна продовжить співпрацю з державами-партнерами для того, щоб примусити Російську Федерацію повернутися до виконання положень Будапештського меморандуму та дотримуватися своїх зобов'язань.

61. Будуть вживатися заходи, спрямовані на зміцнення енергетичної безпеки і подолання загроз енергетичній стабільності в Європі. Продовжиться координація дій із ключовими міжнародними партнерами, зокрема Сполученими Штатами Америки та державами — членами ЄС, з метою запобігання намаганням Російської Федерації використовувати енергетичні ресурси та інфраструктуру їх постачання як інструмент тиску та впливу на інші держави, впроваджувати міжнародні енергетичні проєкти, які суперечать національним інтересам України та зумовлюють зростання залежності європейських держав від Російської Федерації.

62. Україна залишатиметься надійним і відповідальним партнером ЄС у питанні транзиті газу, що слугуватиме гарантією зміцнення енергетичної безпеки Європи, розвиватиме стратегічне партнерство з ЄС в енергетичній сфері. Буде продовжено роботу з метою забезпечення повної інтеграції енергетичних ринків України та ЄС.

Зовнішньополітична діяльність щодо Російської Федерації

63. Головною метою зовнішньополітичної діяльності України щодо Російської Федерації є припинення російсько-українського збройного конфлікту, відновлення територіальної цілісності України у межах її міжнародно визнаного державного кордону та забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях.

64. Агресивна політика Російської Федерації щодо України має тривалий та важкопрогнозований характер. Російська Федерація продовжує дестабілізувати Україну, прагне стримувати її реформи та економічне зростання, на постійній основі намагається блокувати інтеграцію України в ЄС та в НАТО.

65. У фокусі довгострокової протидії такій політиці Російської Федерації перебуває зміцнення стійкості України, посилення на основі широкої міжнародної коаліції тиску та стримування Російської Федерації до повного припинення її агресії проти України, відновлення територіальної цілісності України у межах її міжнародно визнаного державного кордону, відшкодування Російською Федерацією завданої шкоди.

66. Україно-російські міждержавні відносини тривалий час перебуватимуть у режимі конфронтації, обмежених контактів, жорстких переговорів за участю міжнародних посередників.

67. Зовнішньополітична діяльність України щодо Російської Федерації обумовлюватиметься подальшим перебігом російсько-українського конфлікту, перспективами його закінчення і можливими наслідками.

68. Очевидними умовами перемірю відносин із Російською Федерацією та переходу від конфронтації до «мирного співіснування» мають бути припинення збройної агресії Російської Федерації проти України, відновлення територіальної цілісності України у межах її міжнародно визнаного державного кордону та забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях, звільнення громадян України, військовополонених, незаконно утримуваних або засуджених на тимчасово окупованих територіях або території Російської Федерації, здійснення відшкодування шкоди, завданої державі України, її громадянам та юридичним особам у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією території України, відмова Російської Федерації від практики втручання у внутрішні справи України.

69. Агресивна політика Російської Федерації щодо України і надалі перешкоджатиме розвитку двосторонніх економічних відносин. До припинення збройної агресії Російської Федерації проти України та повної деокупації тимчасово окупованих територій буде вжито заходів для скорочення залежності від торгівлі з Російською Федерацією товарами та послугами у стратегічних і чутливих сферах та в подальшому їх повного заміщення з інших джерел.

70. Агресивна зовнішня політика Російської Федерації супроводжується грубими порушеннями та утисками прав і свобод людини як на тимчасово окупованих територіях, так і всередині Російської Федерації. Російська Федерація реалізує політику насильницької асиміляції української діаспори в Російській Федерації. Україна використовуватиме всі наявні міжнародні механізми та інструменти, зокрема санкційного характеру, для спонукання Російської Федерації виконувати свої міжнародні зобов'язання в галузі прав людини.

71. Інтересам України відповідують демократичні перетворення в Російській Федерації.

Європейська інтеграція

72. ЄС є одним із головних суб'єктів світової політики та ключовим партнером України в Європі.

73. Набуття повноправного членства України в ЄС є стратегічним курсом держави.

74. На цьому шляху завданнями зовнішньополітичної діяльності України є: повне використання потенціалу політичної асоціації та економічної інтеграції України з ЄС на основі Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами — членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678–VII (далі — Угода про асоціацію), зокрема шляхом оновлення окремих положень цієї Угоди;

- подальше залучення підтримки ЄС для реалізації внутрішніх реформ в Україні, подолання соціально-економічних наслідків пандемії COVID-19 та відновлення економіки Донецької і Луганської областей;
- розвиток секторальної інтеграції України з ЄС;
- забезпечення поступової інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС;
- досягнення Україною відповідності Копенгагенським критеріям набуття членства в ЄС;

забезпечення політичної підтримки державами — членами ЄС перспективи України щодо набуття повноправного членства згідно зі статтею 49 Договору про Європейський Союз;

посилення стратегічного значення ініціативи ЄС «Східне партнерство» з урахуванням інтеграційних прагнень держав-учасниць, зокрема шляхом розвитку взаємодії у рамках «Асоційованого тріо» — тристороннього формату посиленої співпраці України, Грузії та Республіки Молдова з питань європейської інтеграції.

Беручи до уваги всі переваги реалізації поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі з ЄС, зокрема потужний сприятливий вплив поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі на зовнішню торгівлю України, здійснюватимуться заходи для:

- покращення умов торгівлі з ЄС з урахуванням національних інтересів України шляхом мінімізації торговельних бар'єрів, прискорення тарифної лібералізації, подальшої гармонізації відповідних національних норм і стандартів із європейськими;
- перегляду положень Угоди про асоціацію в частині поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі з метою їх актуалізації відповідно до потреб і потенціалу торгівлі між Україною та ЄС;
- укладення Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції;
- лібералізації сфери транспортних перевезень;
- поглиблення співробітництва у митній сфері.

75. Міжлюдські контакти є основою для міждержавного зближення, фундаментом для інтеграційних процесів. Тому в рамках європейської інтеграції України особлива увага приділятиметься забезпеченню умов для свободи пересування громадян України по території держав — членів ЄС, сталого і ефективного функціонування безвізового режиму між Україною та ЄС.

76. Формування енергетичного ринку, спільного авіаційного простору, єдиного цифрового ринку, реалізація Європейського «зеленого» курсу є новими амбітними інтеграційними проєктами у рамках ЄС. Україна має значний потенціал

для того, щоб стати важливою складовою зазначених галузевих політик ЄС, у зв'язку з чим буде активізовано роботу із забезпечення повноцінної інтеграції до енергетичного ринку ЄС, включаючи інтеграцію об'єднаної енергетичної системи України до Європейської мережі операторів систем передачі електричної енергії (ENTSO-E), долучення до проєктів ЄС щодо спільного авіаційного простору, єдиного цифрового ринку, реалізації Європейського «зеленого» курсу.

77. Продовжиться співробітництво з ЄС та іншими договірними сторонами в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, до якого Україна приєдналася згідно з Протоколом, ратифікованим Законом України від 15 грудня 2010 року № 2787–VI, шляхом подальшої імплементації відповідного законодавства ЄС з метою стимулювання регіональної інтеграції та торгівлі, вирішення проблем зміни клімату, запровадження енергозберігаючих технологій.

78. У рамках секторального співробітництва з ЄС однією з цілей є інтенсифікація двостороннього співробітництва у галузі критичної сировини та акумуляторів з метою започаткування стратегічного партнерства.

79. До основних пріоритетів співробітництва з ЄС у транспортній сфері належить включення внутрішніх водних шляхів України (річок Дніпро, Південний Буг, Дунай) до транс'європейської транспортної мережі, забезпечення свободи транзиту українських товарів через території держав — членів ЄС відповідно до Генеральної угоди про тарифи й торгівлю 1994 року.

80. Важливе значення має поглиблення співпраці з ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки, зокрема щодо інтегрованого управління кордонами.

81. Продовжиться активне співробітництво з ЄС у науковій, освітній та культурній сферах, зокрема шляхом участі в програмах ЄС «Горизонт Європа», «ЕРА3-MYC +», COSME, «Креативна Європа», продовження інтеграції у Європейський дослідницький простір, інтенсифікації взаємодії з питань використання космічного простору.

82. Україна бере участь в реалізації Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону та заінтересована у забезпеченні на належному рівні головування України у зазначеній Стратегії (листопад 2021 року — листопад 2022 року).

83. ЄС є стратегічним партнером України у питаннях підвищення рівня стабільності в Європі та консолідації міжнародного політичного й економічного тиску на Російську Федерацію з метою припинення її агресії проти України та відновлення територіальної цілісності України у межах її міжнародно визнаного державного кордону.

84. У цьому контексті пріоритетами зовнішньополітичної діяльності України у відносинах з ЄС є:

збереження солідарності держав — членів ЄС з Україною у протидії агресії Російської Федерації, у підходах щодо шляхів врегулювання конфлікту та відновлення територіальної цілісності України у межах її міжнародно визнаного державного кордону;

збереження консолідованої позиції ЄС щодо невизнання спроби анексії Російською Федерацією території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, залучення ЄС до заходів із деокупації, зокрема у рамках міжнародного консультативно-координаційного формату «Кримська платформа»; нарощення політичного тиску на Російську Федерацію та збереження усіх чинних обмежувальних заходів (санкцій), запроваджених ЄС до Російської Федерації, до повного припинення агресії Російської Федерації проти України та відновлення територіальної цілісності України у межах її міжнародно визнаного державного кордону;

запровадження ЄС нових цільових обмежувальних заходів (санкцій) у відповідь на порушення Російською Федерацією міжнародного права, прав і свобод людини на тимчасово окупованих територіях.

85. У контексті взаємодії з ЄС у рамках міжнародних зусиль щодо відновлення та зміцнення міжнародної безпеки основними напрямками зовнішньополітичної діяльності України будуть:

подальша конвергенція з ЄС у рамках спільної зовнішньої і безпекової політики, зокрема шляхом розширення форматів політичних консультацій Україна — ЄС з регіональних і міжнародних питань;

участь у міжнародних операціях і місіях ЄС у рамках спільної політики безпеки і оборони;

залучення до проєктів у рамках постійного структурованого співробітництва у сфері безпеки і оборони (PESCO);

розвиток безпекового виміру співробітництва в рамках ініціативи ЄС «Східне партнерство».

86. ЄС визнає загрози в інформаційній сфері, зокрема кіберзагрози, дезінформацію, пропаганду, одним із головних сучасних викликів для європейської безпеки. Перебування України в епіцентрі дезінформаційних та кібератак і багатий досвід боротьби з ними робить партнерство з ЄС у цій сфері взаємовигідним.

87. У цьому контексті важливим є посилення взаємодії з ЄС у сфері стратегічних комунікацій, зокрема щодо протидії дезінформації і пропаганді Російської Федерації у державах — учасницях ініціативи ЄС «Східне партнерство», а також розвиток співробітництва у сфері кібербезпеки.

Євроатлантична інтеграція

88. Набуття повноправного членства України в НАТО є стратегічним курсом держави.

89. Ключовими напрямками розвитку відносин України з НАТО є: активізація спільної діяльності щодо протидії тривалим безпековим викликам у регіоні, насамперед збройній агресії Російської Федерації проти України, з використанням допомоги, що надається Альянсом; розвиток особливого партнерства з НАТО з метою набуття повноправного членства України в Альянсі як гарантії національної безпеки.

90. Пріоритетним завданням є активне використання існуючих та створення нових форматів взаємодії між Україною та НАТО в рамках заходів щодо відновлення та зміцнення безпеки у Чорноморському регіоні, зокрема як зони відповідальності Альянсу.

91. Докладатимуться зусилля для нарощування присутності НАТО у регіоні Чорного моря, збільшення кількості спільних навчань Україна–НАТО на морі та у прибережній зоні, належного застосування «Чорноморського пакета» НАТО для України і Грузії та подальшого його розширення. Також буде вжито заходів для залучення України до розроблення Стратегії Альянсу в Чорноморському регіоні.

92. З метою протидії гібридним загрозам, насамперед дезінформаційним кампаніям, у рамках Платформи Україна — НАТО з вивчення досвіду протидії гібридній війні розширюватиметься співпраця з Альянсом щодо обміну досвідом із протидії гібридній війні в Україні. За мету також ставиться започаткування та розвиток співробітництва з центрами передового досвіду НАТО у різних сферах.

93. На шляху євроатлантичної інтеграції та набуття повноправного членства в НАТО першочерговими цілями зовнішньополітичної діяльності України є:

- досягнення відповідності критеріям членства в НАТО через цілеспрямоване та планомірне впровадження широкого спектра внутрішньодержавних реформ у рамках виконання річних національних програм під егідою Комісії Україна — НАТО;
- ефективне використання всіх можливостей для розвитку взаємодії з Альянсом, наданих Україні у зв'язку з набуттям статусу партнера з розширеними можливостями;
- прийняття Альянсом рішення про запрошення України до плану дій щодо членства в НАТО.

94. Реформування сектору безпеки і оборони та виконання політичних критеріїв членства в Альянсі посилять роль України як надійного партнера і контрибутора євроатлантичної, європейської та регіональної безпеки.

95. Маючи на меті зробити важливий внесок у покращення міжнародного безпекового середовища, Україна продовжить активну участь у поточних операціях і місіях під проводом НАТО, Силах реагування НАТО, а також приєднається до навчально-тренувальної місії Альянсу в Республіці Ірак та операції НАТО «Морський охоронець» у Середземному морі.

Розбудова двосторонніх відносин Відносини пріоритетного стратегічного характеру та стратегічного партнерства

96. Розбудова з іншими державами системи відносин пріоритетного стратегічного характеру здійснюється відповідно до пріоритетів зовнішньої політики та відображає особливий рівень і характер співробітництва, що ґрунтується на взаємних інтересах і цінностях демократії, верховенства права, поваги до прав людини.

97. Ключовими елементами системи відносин пріоритетного стратегічного характеру є двостороннє співробітництво у політичній, безпековій та військовій сферах, зокрема з метою протидії агресії Російської Федерації та зміцнення стійкості держави.

98. Уживатимуться заходи для активізації розвитку відносин з іншими державами в економічній, інвестиційній, інфраструктурній, енергетичній, культурно-гуманітарній, науково-технічній сферах, з питань захисту довкілля та інших питань, що становлять взаємний інтерес.

99. Згідно зі Стратегією національної безпеки України, затвердженою Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392, пріоритетний стратегічний характер для України мають відносини зі Сполученими Штатами Америки, Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії, Канадою, Федеративною Республікою Німеччина, Французькою Республікою.

100. Сполучені Штати Америки є лідером у консолідації зусиль міжнародної спільноти щодо підтримки державного суверенітету і територіальної цілісності

ДОКУМЕНТИ

України, протидії агресії Російської Федерації, наданні допомоги Україні у сферах безпеки і оборони та щодо проведення реформ.

101. З метою подальшого розвитку стратегічного партнерства зі Сполученими Штатами Америки основні зусилля спрямовуватимуться на:

забезпечення сталої двопартійної підтримки України з боку Сполучених Штатів Америки з питань відновлення територіальної цілісності у межах міжнародно визнаного державного кордону, надання безпекової та військової допомоги, сприяння євроатлантичній інтеграції України;

забезпечення подальшої підтримки проведення реформ в Україні, які є основою для розширення торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва, зокрема у сферах енергетики, інфраструктури, аерокосмічній та інших високотехнологічних сферах, в оборонно-промисловому комплексі;

співробітництво у протидії дезінформаційним атакам та сприянні свободі регілій;

співробітництво щодо протидії глобальним змінам клімату.

102. Основними інституційними форматами двосторонньої співпраці виступатимуть Комісія стратегічного партнерства Україна — США, Українсько-Американська рада з торгівлі і інвестицій, Українсько-американська робоча група з питань нерозповсюдження та експортного контролю, кібернетичний діалог, стратегічний енергетичний діалог, Українсько-американська Робоча група з науки і технологій.

103. У розбудові відносин особливого партнерства з Канадою, яка займає тверду і послідовну позицію щодо підтримки України і є одним із лідерів у наданні безпекової та військової допомоги, пріоритетами будуть ефективне впровадження Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою, ратифікованої Законом України від 14 березня 2017 року № 1917–VIII, зокрема включення до сфери її дії питань інвестицій та послуг, подальша лібералізація умов двосторонньої торгівлі, забезпечення сприятливих умов для реалізації канадських інвестиційних проектів в Україні, лібералізація ввізового режиму для поїздок громадян України в Канаду, підтримка та розвиток зв'язків з українською діаспорою в Канаді.

104. Важливими напрямками залишатимуться забезпечення підтримки Канадою євроатлантичної інтеграції та проведення реформ в Україні, розширення торговельно-економічної та інвестиційної співпраці, зокрема у сфері видобутку корисних копалин, розвитку інформаційних технологій, альтернативної енергетики, сільського господарства, в аерокосмічній галузі.

105. Федеративна Республіка Німеччина та Французька Республіка є ключовими партнерами України у питаннях набуття повноправного членства держави в ЄС та в НАТО, протидії агресії Російської Федерації, деокупації та безпечної реінтеграції тимчасово окупованих територій.

106. У рамках стратегічного партнерства з Федеративною Республікою Німеччина розширюватиметься багатовимірною взаємодією з використанням таких механізмів двосторонньої співпраці, як Українсько-німецька група високого рівня з економічного співробітництва, міжурядові переговори про співробітництво задля розвитку, українсько-німецьке енергетичне партнерство, українсько-німецькі економічні форуми за участю вищих посадових осіб держав. Буде вжито заходів для відновлення формату двосторонніх українсько-німецьких міждержавних консультацій на чолі з Президентом України та Федеральним канцлером Федеративної Республіки Німеччина.

107. Розвиток всебічного співробітництва між Україною та Французькою Республікою має стратегічне значення. Підвищення рівня партнерства буде досягатися шляхом підтримання регулярного двостороннього політичного діалогу на всіх рівнях, започаткування нових форматів співпраці, зокрема ради з торгівлі та інвестицій, розширення співробітництва у кібернетичній та енергетичній сферах.

108. Важливим є залучення економічного потенціалу Французької Республіки до реалізації спільних економічних проектів із високим ступенем локалізації виробництва в Україні у сферах енергетики, машинобудування, з питань розбудови інфраструктури, високих технологій, в аграрному секторі.

109. Сполучене Королівство Великої Британії і Північної Ірландії розглядається Україною як впливова держава поза межами ЄС і як стратегічний партнер, який відіграє важливу роль у формуванні та збереженні міжнародної солідарності щодо підтримки державного суверенітету і територіальної цілісності України, поступу України на шляху євроатлантичної інтеграції, допомоги у зміцненні обороноздатності.

110. Подальший розвиток відносин зі Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії здійснюватиметься на основі Угоди про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії, ратифікованої Законом України від 16 грудня 2020 року № 1100–IX, зокрема шляхом підтримання інтенсивної політичної комунікації у форматі діалогу стратегічного партнерства на високому рівні, практичної реалізації двосторонніх домовленостей щодо посилення обороноздатності України, забезпечення функціонування режиму вільної торгівлі. Значна увага приділятиметься питанням спрощення умов поїздок громадян України до Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії та поступової подальшої лібералізації ввізового режиму.

111. Стратегічне партнерство з Республікою Польща в європейському, євроатлантичному, регіональному та двосторонньому вимірах є одним із головних пріоритетів зовнішньополітичної діяльності України. Таке партнерство потребує подальшого наповнення новими масштабними проектами в безпековій, енергетичній, військовій, торговельно-економічній сферах.

112. Наявність значної української національної меншини в Республіці Польща зумовлює підвищену увагу до питань захисту прав і законних інтересів українців у цій державі. Україна відкрита для двостороннього діалогу з питань історичної пам'яті за метою подолання наявних стереотипів, мінімізації впливу трагічних сторінок спільної історії на двосторонню співпрацю.

113. Пріоритетне значення у розбудові стратегічного партнерства з Турецькою Республікою матиме підтримання політичного діалогу на рівні глав держав, зокрема у форматі Стратегічної ради високого рівня між Україною і Турецькою Республікою, а також розвиток нового механізму політико-безпекових консультацій на рівні міністрів закордонних справ і міністрів оборони (формат «Квадрига»).

114. Зміцненню українсько-турецького партнерства сприятиме укладення збалансованої та взаємовигідної Угоди про вільну торгівлю, тісніша кооперація у сфері оборонно-промислового комплексу, продовження залучення інвестицій Турецької Республіки у розвиток економіки України, зокрема з метою реалізації масштабних проектів.

115. Серед пріоритетів залишатиметься взаємодія щодо зміцнення безпеки Чорноморського регіону, зокрема із залученням потенціалу НАТО. Велике значення матимуть активна участь Турецької Республіки у діяльності міжнародного консультативно-координаційного формату «Кримська платформа», а також подальше співробітництво з Турецькою Республікою з питань захисту прав кримських татар.

116. Відносини стратегічного партнерства з Азербайджанською Республікою, Грузією, Литовською Республікою та встановлення таких відносин із Румунією є вагомим чинником стабільності в Центральній і Східній Європі, у регіоні Азовського, Чорного, Балтійського і Середземного морів та важливим елементом архітектури загальноєвропейської безпеки.

117. У відносинах з Азербайджанською Республікою особлива увага приділятиметься енергетичній співпраці та створенню умов для розширення діяльності українського бізнесу в цій державі, зокрема залучення юридичних осіб України до реалізації інфраструктурних та інших проектів.

118. Пріоритетними завданнями у відносинах із Грузією є об'єднання зусиль щодо пошуку ефективних шляхів протидії агресії Російської Федерації, деокупації та забезпечення державного суверенітету на тимчасово окупованих територіях держав, а також взаємодія щодо просування по шляху європейської та євроатлантичної інтеграції.

119. Стратегічне партнерство з Литовською Республікою обумовлено особливими історичними зв'язками двох держав, активною позицією Литовської Республіки щодо підтримки України в рамках діяльності ЄС, НАТО, а також на інших ключових глобальних і регіональних форумах. Литовська Республіка ініціює на міжнародному рівні та просуває важливі для України рішення, пов'язані з імплементацією європейського та євроатлантичного інтеграційного порядку денного України та протидією агресії Російської Федерації. Для координації зусиль будуть використовуватися механізми Ради Президентів України та Литовської Республіки, інструменти міжпарламентської взаємодії.

120. Перспективним є розвиток тристороннього співробітництва між Україною, Республікою Польща і Литовською Республікою у форматах Люблінського трикутника, Міжпарламентської асамблеї Україна — Польща — Литва та військового компонента (спільної литовсько-польсько-української бригади (ЛІППО-ЛУКБРМ)).

121. Встановлення стратегічного партнерства з Румунією важливе з огляду на роль цієї держави в ЄС, НАТО та її міцні позиції у системі регіональної безпеки Чорноморського регіону, зокрема її енергетичної складової.

122. Започаткування тісної взаємодії у форматах «трикутників» Україна — Республіка Польща — Румунія, Україна — Румунія — Республіка Молдова сприятиме формуванню спільного порядку денного з актуальних питань у сферах зовнішньої політики, безпеки, оборони, економіки, регіонального співробітництва. Окрему увагу буде приділено поглибленню двосторонньої співпраці з Румунією в економічній та енергетичній сферах, які мають для обох держав стратегічний характер.

123. З метою поглиблення відносин пріоритетного стратегічного характеру та стратегічного партнерства, наповнення їх конкретним змістом буде здійснено заходи для розроблення конкретних довгострокових проектів співробітництва у ключових сферах — високі технології, енергетика, комунікації, оборона і військово-технічне співробітництво, інфраструктура.

124. Відповідно до укладених міжнародних договорів України розвиватиметься стратегічне партнерство з Китайською Народною Республікою, глобальне партнерство з Японією та стратегічне партнерство з Федеративною Республікою Бразилія.

125. Розбудова відносин з Китайською Народною Республікою здійснюватиметься на основі принципів міжнародного права щодо поваги до державного суверенітету і територіальної цілісності держав шляхом реалізації базових міждержавних документів, зокрема Спільної декларації про встановлення і розвиток відносин стратегічного партнерства між Україною і Китайською Народною Республікою, підписаної 20 червня 2011 року. Зовнішньополітичні зусилля будуть спрямовані на активізацію політичного діалогу, подальшу лібералізацію торгівлі та візового режиму, практичне наповнення двосторонніх відносин шляхом започаткування та реалізації спільних проектів у сферах інфраструктури, енергетики, транспорту, промислового виробництва.

126. Стабільним політичним союзником в Азійському регіоні є Японія, відносини з якою визначені як глобальне партнерство. Пріоритетами двостороннього співробітництва є розвиток активного діалогу з політичними та безпековими питань, посилення взаємодії в рамках міжнародних організацій, насамперед щодо протидії агресії Російської Федерації, нейтралізації гібридних загроз, подолання негативних наслідків зміни клімату та сприяння декарбонізації економіки, розширення співробітництва в торговельно-економічній, інвестиційній сферах та з питань міжнародної технічної допомоги, зокрема шляхом створення передумов для лібералізації торгівлі, трансферу технологій, реалізації спільних проектів щодо альтернативної енергетики, телекомунікації, захисту навколишнього природного середовища, розбудови сучасної інфраструктури.

127. Партнерські відносини з Федеративною Республікою Бразилія базуються на спільній декларації Президентів України та Федеративної Республіки Бразилія від 2 грудня 2009 року, якою було проголошено стратегічне партнерство між державами. Українсько-бразильський діалог включає політичні та безпекові питання, зокрема співпрацю у боротьбі з гібридними загрозами, міжнародним тероризмом та кібербезпеку, а також подальший розвиток торговельно-економічного співробітництва, зокрема у фармацевтичній, енергетичній, транспортній, науковій та науково-технічній сферах, щодо реалізації інфраструктурних проектів, боротьби з наслідками надзвичайних ситуацій.

128. Важливим партнером в Азійському регіоні є також Республіка Індія, вважаючи роль цієї держави як одного з регіональних лідерів. Подальший розвиток відносин з Республікою Індія передбачає забезпечення сталого політичного діалогу на високому рівні, розширення договірно-правової бази співробітництва, розширення залучення інвестицій, збільшення у товарній структурі двосторонньої торгівлі питомої ваги продукції з високою доданою вартістю. Пріоритетними напрямками співробітництва розглядаються військово-технічне співробітництво, співпраця у сферах високих технологій, альтернативної енергетики, фармацевтики, медицини, освіти, туризму, реалізація інфраструктурних проектів.

Регіональне співробітництво

129. Зміцнення лідерських позицій України в регіоні є важливою складовою успішної реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в ЄС та в НАТО, поліпшення безпекового середовища.

130. Пріоритетом є проактивна позиція у розвитку добросусідських та партнерських відносин з державами Центральної, Південної та Східної Європи, посиленні своєї ролі у Балто-Чорноморському регіоні.

131. Крім взаємовигідного двостороннього співробітництва, важливими аспектами регіонального співробітництва є взаємодія з питань урегулювання конфліктів у регіоні на основі принципів і норм міжнародного права, запобігання та протидії екологічним загрозам, реалізація масштабних транскордонних та інфраструктурних проектів.

132. Буде надаватися активна підтримка міжнародним зусиллям з урегулювання затяжних конфліктів на території Азербайджанської Республіки, Грузії, Республіки Молдова на основі міжнародного права, передусім одного з основних принципів міжнародного права щодо поваги до суверенітету і територіальної цілісності держав. Особливу увагу буде приділено продовженню активної участі України як держави-гаранта у переговорному процесі щодо врегулювання ситуації у Придністровському регіоні Республіки Молдова, зокрема щодо сприяння зміцненню заходів довіри між сторонами конфлікту.

133. Відсутність проблемних питань у відносинах зі Словацькою Республікою формує сприятливу основу для подальшого зміцнення співробітництва на двосторонньому рівні та в рамках міжнародних організацій, виведення його на якісно новий рівень шляхом реалізації проектів стратегічного значення. Окрему увагу буде приділено подальшому поглибленню двосторонньої співпраці у сфері енергетики, зокрема з питань енергетичної безпеки, транспортування і транзиту енергоносіїв, інтеграції енергетичних ринків України та ЄС.

134. До пріоритетних завдань у відносинах з Угорщиною належить перезавантаження двостороннього діалогу на засадах добросусідства і взаємної поваги, усунення наявних проблемних питань шляхом активізації діяльності відповідних механізмів взаємодії.

135. Основним пріоритетом у відносинах з Республікою Молдова залишається виведення їх на рівень стратегічного партнерства, зокрема з огляду на євроінтеграційні прагнення обох держав. До ключових завдань співробітництва належить врегулювання наявних проблемних питань, пов'язаних із завершенням процесу демаркації державного кордону України з Республікою Молдова та забезпеченням функціонування Дністровського комплексного гідровузла, а також започаткування діяльності ради на чолі з Президентами України та Республіки Молдова як нового механізму діалогу найвищого рівня.

136. У відносинах з Республікою Білорусь буде послідовно демонструватися солідарність із білоруським народом у прагненні розвинути європейське, демократичну і правову державу, а також не допустити обмеження державного суверенітету Республіки Білорусь з боку Російської Федерації. Інтересам України відповідатиме розвиток прагматичного українсько-білоруського торговельно-економічного співробітництва.

137. У центрі уваги відносин з державами Балканського регіону перебувають питання взаємовигідної співпраці у політичній, економічній та інших сферах, підтримки на шляху європейської та євроатлантичної інтеграції, взаємодії в рамках міжнародних організацій.

138. Важливим аспектом регіонального співробітництва є поліпшення інфраструктури державного кордону України з сусідніми державами — членами ЄС (Республікою Польща, Словацькою Республікою, Угорщиною, Румунією) шляхом розбудови існуючих та відкриття нових пунктів пропуску через державний кордон та сервісних зон, розвитку державно-приватного партнерства, розширення практики спільного прикордонного і митного контролю.

139. Буде вжито заходів для завершення договірно-правового оформлення державного кордону України з сусідніми державами, зокрема процес демаркації державного кордону України з Республікою Білорусь та Республікою Молдова.

Співробітництво з державами Індо-Тихоокеанського регіону,

Центральної Азії та з регіональними організаціями

140. Азія на сьогодні є найбільш динамічним регіоном світу, її політична та економічна роль у глобальному вимірі дедалі посилюється. Створена між 15 азійсько-тихоокеанськими державами зона вільної торгівлі є найбільшою у світі і охоплює близько третини світового економічного виробництва.

141. Розвиток взаємовигідного, передусім економічного, співробітництва з державами Азії, їх об'єднаннями та регіональними організаціями є одним із перспективних напрямів зовнішньополітичної діяльності України.

142. У середньостроковій перспективі завданням зовнішньополітичної діяльності України є здобуття більш широкої підтримки держав Азійського регіону, зокрема в рамках міжнародних організацій, у питаннях протидії агресії Російської Федерації та відновлення територіальної цілісності України у межах її міжнародно визнаного державного кордону.

143. Основу практичної взаємодії з азійськими державами становить торговельно-економічне співробітництво. Особлива увага приділятиметься розширенню договірно-правової бази такого співробітництва, зокрема шляхом укладення угод про взаємний захист інвестицій, уникнення подвійного оподаткування, угод про торгово-економічні відносини та угод про вільну торгівлю. Також вживатимуться заходи щодо активізації та розширення співпраці у сферах науки і технологій, інновацій та інвестицій.

144. Україна заінтересована брати участь у глобальних азійських проєктах, зокрема у рамках ініціативи Китайської Народної Республіки «Один пояс, один шлях», в обсязі, що не перешкоджає реалізації європейської та євроатлантичної інтеграції України.

145. Буде продовжено роботу з налагодження співпраці з економічними, торговельними питань та щодо реалізації спільних проектів із регіональними інтеграційними об'єднаннями, передусім Асоціацією держав Південно-Східної Азії, Форумом «Азія — Європа» та Азійсько-Тихоокеанським економічним співробітництвом.

146. Республіка Корея є одним із провідних торговельних партнерів України в Азії, водночас динаміка розвитку відносин між двома державами на рівні вищих посадових осіб була екстремально низькою протягом останніх років. Україна заінтересована в активізації політичного діалогу і зміцненні торговельної та інвестиційної співпраці з Республікою Корея.

147. У відносинах з Ісламською Республікою Пакистан Україна прагне збільшувати обсяги та диверсифікувати структуру експорту, нарощувати співробітництво в агропромисловій, освітній та туристичній сферах, а також налагоджувати промислово кооперацію для залучення українських юридичних осіб до реалізації пакистанських національних та регіональних інфраструктурних проєктів.

148. За умови врегулювання ситуації, що склалася у зв'язку зі збиттям літака рейсу 752 авіакомпанії «Міжнародні авіалінії України», Україна готова розбудувати співробітництво з Ісламською Республікою Іран у сферах, що становлять взаємний інтерес, із дотриманням принципів і норм міжнародного права.

149. Активний розвиток двостороннього співробітництва з державами Південно-Східної Азії буде зосереджуватися, зокрема, на питаннях формування зон вільної торгівлі, розширення коопераційних зв'язків у військово-технічній, аерокосмічній та науково-технічній сферах. Україна також докладе зусиль для інституціоналізації відносин з Асоціацією держав Південно-Східної Азії. Перспективним напрямом є налагодження співпраці з Асоціацією держав Південно-Східної Азії щодо сприяння залученню інвестицій до промислового та аграрного секторів України з фінансових центрів регіону.

150. Надійним партнером розглядається Австралія, яка послідовно підтримує державний суверенітет та територіальну цілісність України, запроваджуючи обмежувальні заходи (санкції) щодо Російської Федерації. Україна заінтересована у розширенні двостороннього співробітництва з Австралією в торговельно-економічній, аерокосмічній та культурно-гуманітарній сферах.

151. Важливим регіоном для України залишається Центральна Азія, однак динаміка двостороннього діалогу з державами цього регіону у політичній сфері уповільнилася. Буде докладено зусиль для відновлення повноцінного політичного діалогу, зокрема з метою забезпечення підтримки центральноазійських держав у питанні відновлення територіальної цілісності України, а також для розвитку торговельно-економічних відносин, насамперед у машинобудуванні, зокрема в авіабудуванні, вагонобудуванні, гідроенергетиці, агропромисловому комплексі, з використанням існуючих механізмів двосторонньої взаємодії, підтримки регіональної консолідації. Актуальною проблемою залишається об'єднання зусиль для подолання блокади Російської Федерації у питанні транзиту з/до України.

Співробітництво з державами Близького Сходу та Африки

152. Перспективним ринком для експорту української продукції, розвитку військово-технічного співробітництва та потенційним джерелом залучення інвестицій є держави Близького Сходу та Африка.

153. У регіонах Близького Сходу та Африки буде проводитися проактивна економічна політика, спрямована на реалізацію промислового та наукового потенціалу України, розширення існуючих та пошук нових ринків збуту, скасування обмежень на імпорту української продукції, диверсифікацію напрямів співробітництва (високотехнологічне виробництво, зокрема авіакосмічна сфера, відновлювана енергетика, аграрна та промислова продукція тощо).

154. Активізація взаємодії в інвестиційній сфері з державами Близького Сходу сприятиме залученню додаткових фінансових ресурсів до реалізації спільних проектів у галузях інфраструктури, літакобудування, сільського господарства, промисловості та енергетики.

155. Недостатня присутність в Африці, яка з огляду на значні природні ресурси та людський потенціал перетворюється на один із центрів світового розвитку, зумовлює необхідність вироблення нових підходів до розбудови відносин з державами цього регіону.

156. Важливим є забезпечення подальшого розвитку та поглиблення політичного, торговельно-економічного та гуманітарного співробітництва з державами Африки та Близького Сходу, зокрема через інструментарій налагодження прагматичної взаємодії з Африканською континентальною зоною вільної торгівлі, використання потенціалу Африканського союзу, Економічного співтовариства держав Західної Африки, Організації ісламського співробітництва, Ліги арабських держав, Ради співробітництва арабських держав Перської затоки тощо.

157. Докладатимуться зусилля для забезпечення підтримки з боку африканських та близькосхідних держав ініціатив України в рамках міжнародних організацій, зокрема у питанні протидії агресії Російської Федерації та консолідації міжнародної позиції щодо невизнання спроби анексії території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя.

158. Уживатимуться заходи для популяризації серед молоді африканських і близькосхідних держав здобування освіти в Україні, насамперед у сферах медицини, інженерії, зокрема металургії, харчових та інформаційних технологій.

159. Одним із пріоритетів є відновлення та поглиблення відносин з державами Африки та Близького Сходу у сфері військово-технічного співробітництва та професійної підготовки військослужбовців.

160. Важливими партнерами у сфері торговельно-економічного співробітництва у регіонах Близького Сходу та Африки залишатимуться на найближчу перспективу держави Перської затоки та Північної Африки, а також Держава Ізраїль та Південно-Африканська Республіка.

Співробітництво з державами Латинської Америки

161. З метою подальшої диверсифікації зовнішньої торгівлі України продовжиться активний розвиток співробітництва з державами Латинської Америки та Карибського басейну, передусім із Аргентинською Республікою, Федеративною Республікою Бразилія, Мексиканськими Сполученими Штатами як регіональними лідерами, державами — членами Групи двадцятки.

162. Зусилля буде спрямовано на нарощування експорту українських товарів і послуг, зокрема продукції сільського господарства, машинобудування, розвитку співпраці у металургійній, аерокосмічній, військово-технічній та інших сферах, а також на розширення участі юридичних осіб України в реалізації масштабних галузевих та інфраструктурних проектів у державах регіону.

163. У політичних відносинах з латиноамериканськими державами пріоритетним завданням є забезпечення їх підтримки державного суверенітету та територіальної цілісності України, зокрема в рамках Організації Об'єднаних Націй та регіональних організацій.

164. Розвиватимуться політичне і економічне співробітництво з регіональними організаціями — Організацією американських держав, Тихоокеанським альянсом, Асоціацією карибських держав, Андським співтовариством, Карибським співтовариством, Південноамериканським спільним ринком (МЕРКОСУР).

Багатостороннє співробітництво. Глобальний вимір

165. Невід'ємним чинником утвердження України як відповідального, передбачуваного і надійного міжнародного партнера є її активна та ініціативна участь у міжнародних організаціях, договірних (конвенційних) органах, багатосторонніх міжнародних ініціативах.

166. Це також є важливим елементом захисту і просування національних інтересів України, її участі у розбудові міжнародної архітектури безпеки і співробітництва, вирішенні глобальних і регіональних проблем та розв'язанні широкого спектра зовнішньополітичних завдань, насамперед відновлення територіальної цілісності України та притягнення Російської Федерації до міжнародно-правової відповідальності за злочин агресії.

167. Багатостороннє співробітництво має здійснюватися з дотриманням принципів міжнародного права, зокрема щодо сумлінного виконання міжнародних зобов'язань. Україна виходить з того, що реалізація цілей міжнародних організацій, насамперед ООН, Ради Європи, ОБСЄ, може бути ефективною лише тоді, коли зобов'язання (стандарти, цінності), розроблені в рамках міжнародних організацій, неухильно дотримуються та добросовісно виконуються всіма без винятку державами-членами.

168. На сьогодні ООН залишається єдиною універсальною та найбільш представницькою міжнародною організацією, наділеною мандатом з усього комплексу питань міжнародного порядку денного, що зумовлює найвищий рівень легітимності та політичної ваги рішень цієї міжнародної організації.

169. ООН залишатиметься одним із найбільш затребуваних міжнародних майданчиків для привернення уваги світового співтовариства до питання агресії Російської Федерації проти України та здійснення політичного тиску на Російську Федерацію.

170. Триваюча агресія Російської Федерації проти України додатково засвідчує нерозривний зв'язок між правами людини та міжнародною безпекою. Стийкий міжнародний мир і безпека не можуть бути досягнуті без розв'язання проблем у сфері захисту прав і свобод людини, що має бути невід'ємною частиною розгляду питань із врегулювання конфліктів в Раді Безпеки ООН. З цією метою у рамках членства в Раді ООН з прав людини послідовно просуватимуться ініціативи щодо захисту прав людини у глобальному вимірі, зокрема у сфері превенції їх порушень.

171. Пріоритетним завданням залишається підтримка та подальший розвиток співпраці з державами-партнерами щодо реалізації ініціатив, спрямованих на реформування, зміцнення та підвищення ефективності діяльності

ДОКУМЕНТИ

ганів задля політичної доцільності, а також ініціативам, спрямованим на просування вузькополітичних та ревізіоністських інтересів окремих держав.

173. Уживатимуться заходи щодо рішучої протидії на міжнародній арені спробам заперечення Голодомору 1932 — 1933 років в Україні як геноциду Українського народу, злочину Голокосту та глорифікації тоталітарних ідеологій, а також проявам расизму, антисемітизму, ксенофобії.

174. Буде продовжено активну роботу в рамках ООН та її спеціалізованих організацій як у традиційних формах, так і за новими напрямками, що мають на меті більш активне залучення ООН до розв'язання існуючих міжнародних проблем.

175. Одним із пріоритетів залишається ухвалення та практична реалізація рішень, спрямованих на припинення порушення Російською Федерацією її міжнародних зобов'язань, зокрема у сфері захисту прав людини відповідно до міжнародного гуманітарного права, та притягнення її до міжнародно-правової відповідальності.

176. Важливим завданням є забезпечення більш активного залучення ООН, Ради Європи, ОБСЄ, Організації Об'єднаних Націй в питаннях освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) до моніторингу ситуації на тимчасово окупованих територіях.

177. Потенціал та ресурси міжнародних організацій буде використано для пом'якшення гуманітарних наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України, включаючи задоволення потреб цивільного населення та відновлення постраждалих від збройного вторгнення регіонів України.

178. На порядку денному залишається звернення України до Організації Об'єднаних Націй про розгортання на тимчасово окупованих територіях міжнародної операції з підтримання миру і безпеки.

179. Здійснюватимуться заходи щодо залучення технічної, консультативної та фінансової допомоги міжнародних організацій з метою реалізації Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, зокрема у сферах демократичного врядування та прав людини, підтримки державного управління, захисту довкілля, боротьби з епідеміями.

180. Триватиме робота із надання сприяння проектній діяльності міжнародних організацій в Україні, зокрема для реалізації подальших рамкових програм партнерства Уряду України з ООН та планів гуманітарного реагування для України.

181. Продовжиться активна участь України у міжнародному співробітництві щодо соціально-економічних питань в рамках ООН, яке набуває все більшої актуальності з огляду на необхідність реагування на наслідки пандемії COVID-19 та запобігання майбутнім глобальним кризам і можливим пандеміям.

182. Попри надзвичайні безпекові виклики України і надані робитиме свій внесок у справу підтримання міжнародного миру і безпеки шляхом розширення участі в міжнародних операціях з підтримання міжнародного миру і безпеки Організації Об'єднаних Націй.

183. Україна залишається відповідальною державою — учасницею міжнародних режимів нерозповсюдження зброї масового знищення і засобів її доставки та контролю над озброєннями, підтримуватиме зусилля щодо їх зміцнення, дотримання санкцій, застосованих Радою Безпеки ООН, та боротьби з тероризмом у всіх його проявах.

184. Важливим фактором сприяння економічному та соціальному розвитку держави є співпраця з Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Взаємодія з ОЕСР розвиватиметься у таких сферах, як регіональна політика, управління державними підприємствами, енергетика, фінанси, захист навколишнього природного середовища, транспорт, інфраструктура, охорона здоров'я, освіта, соціальна політика, статистика, дослідження добробуту населення, боротьба з корупцією.

185. Активна участь у діяльності міжнародних організацій сприяє зміцненню міжнародного авторитету та позицій держави, дає можливість інформувати інші держави, їхні ділові кола та громадян про реальну ситуацію та процеси в державі, отримувати кращий передовий досвід, фінансову, організаційну, політичну підтримку.

186. У ситуації тривалої агресії Російської Федерації та тимчасової окупації частини території України розширення можливостей просування власного порядку денного в рамках широкого кола міжнародних організацій набуває особливого актуальності.

187. Розширення представництва України у керівних і робочих органах, секретаріатах міжнародних організацій та конвенційних органів, зокрема через розвиток системи секондменту, сприятиме розширенню можливостей та посиленню ролі держави у розв'язанні проблем глобального та регіонального характеру.

Багатостороннє співробітництво. Регіональний вимір

188. Рада Європи та ОБСЄ і їх парламентські органи є ключовими регіональними форматами для об'єктивного інформування міжнародної спільноти щодо вчинення Російською Федерацією злочину агресії проти України та подальшої консолідації підтримки і збереження міжнародного тиску на державу-агресора.

189. У відносинах з Радою Європи продовжуватиметься співпраця у питаннях розбудови України як демократичної правової держави та проведених реформ.

190. Рада Європи має залишатися авторитетним джерелом правових стандартів у сфері демократії, верховенства права та прав людини для всіх без винятку держав — членів.

191. Україна підтримуватиме заходи щодо подолання кризи довіри в рамках Ради Європи, яку було спричинено, зокрема, безумовним поверненням делегації Російської Федерації до участі в роботі ПАРЄ, та протидії новим подібним спробам дискредитації Ради Європи.

192. Україна обстоюватиме позицію щодо досягнення нової якості ОБСЄ в ефективному реагуванні на сучасні виклики та загрози європейській безпеці у військово-політичному, економіко-екологічному та людському вимірах, сприятиме зміцненню принципів верховенства права і прав людини на всьому просторі ОБСЄ.

193. Важливим є подальше активне залучення і розширення участі ОБСЄ у процеси врегулювання російсько-українського конфлікту та зміцнення потенціалу ОБСЄ як платформи для політичного діалогу та інструмента мирного врегулювання конфліктів у регіоні.

194. Сталі та міцні відносини добросусідства, безпечне середовище, економічний розвиток держав є метою участі України у регіональних форматах та ініціативах.

195. Розбудова відносин з державами Веймарського трикутника у форматі «В3 + Україна» сприятиме залученню потенціалу цього об'єднання до вирішення пріоритетних завдань зовнішньої політики і внутрішніх перетворень у державі.

196. Ураховуючи інтереси регіональної безпеки, важливим є долучення до формату «Бухарестська дев'ятка» — об'єднання держав Центральної та Східної Європи — держав — членів НАТО.

197. Виходячи з економічних інтересів та прагнення бути частиною інфраструктурної та енергетичної мережі ЄС, пріоритетним є приєднання до ініціативи «Тримор'я».

198. Активізація участі в упровадженні Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону є важливим чинником економічної та політичної солідаризації з державами Дунайського регіону.

199. Має бути посилено взаємодію з державами Вишеградської групи, передусім з метою вивчення багатого досвіду європейської та євроатлантичної інтеграції Республіки Польща, Словацької Республіки, Угорщини та Чеської Республіки, підвищення рівня обороноздатності у Центрально-Східній Європі, відновлена участь у співробітництві в рамках Бойової тактичної групи ЄС, сформованої державами Вишеградської групи, а також розширено співпрацю щодо реалізації спільних освітніх та гуманітарних проектів, що сприятиме розвитку міжлюдських контактів.

200. Уживатимуться заходи для подальшої розбудови ініціативи «Люблінський трикутник» як ефективного політичної платформи для рівноправного діалогу України, Республіки Польща та Литовської Республіки — трьох держав зі спільною історією та близькою культурою, ідентичною оцінкою сучасних безпекових реалій, спільним баченням шляхів реагування та розвитку євроатлантичних, європейських і регіональних процесів.

201. Схожість інтересів держав-членів дає змогу з надією дивитися на майбутнє поєднання діяльності Організації за демократію та економічний розвиток — ГУАМ (Грузія, Україна, Азербайджанська Республіка, Республіка Молдова), зокрема щодо посилення економічного, транспортного, митного співробітництва, боротьби з нелегальною торгівлею та організованою злочинністю. Розвиткові співпраці сприятиме створення нових та активізація чинних форматів «ГУАМ+».

202. Активна участь у чорноморських регіональних організаціях (конвенційних органах) — Організація Чорноморського Економічного Співробітництва (ОЧЕС) та Комісія по захисту морського середовища Чорного моря (Чорноморська Комісія) — створює додаткові можливості для обстоювання національних інтересів, протидії дипломатичним впливам та пропаганді Російської Федерації.

203. Продовжиться курс на подальше згортання участі у діяльності Співдружності Незалежних Держав (СНД) на всіх рівнях. Буде завершено необхідні процедури для виходу української сторони з міжнародних договорів, укладених у рамках СНД, які не відповідають інтересам України.

Економічна дипломатія

204. Україна є державою з відкритою економікою, розвиток якої прямо залежить від стану світового господарства, зовнішньої торгівлі, співробітництва з міжнародними фінансовими інституціями та ситуації на важливих регіональних та глобальних ринках.

205. Україна є учасницею більшості ключових міжнародних економічних організацій та має в цілому ліберальний торговельний режим, суттєвим елементом якого є угоди про вільну торгівлю, укладені як з окремими державами, так і з регіональними інтеграційними об'єднаннями.

206. Активна участь у роботі всіх ключових міжнародних економічних організацій та процесах їх реформування сприятиме подальшому економічному зростанню.

207. Мета щодо представлення українських товарів (робіт, послуг) на ключових світових ринках, забезпечення захисту українських економічних інтересів буде досягатися, зокрема, шляхом:

підтримання функціонування багатосторонніх договірно-правових систем, які гарантують українським товарам і послугам справедливий доступ до зовнішніх ринків, ужиття заходів для захисту та припинення порушень прав і законних інтересів українського бізнесу в інших державах, здійснення ефективних зовнішніх зносин для того, щоб подальший розвиток правил ведення міжнародної торгівлі та економічної діяльності в цілому сприяв розвитку української економіки;

просування інтересів вітчизняних товаровиробників та перевізників у рамках реалізації міжнародних економічних проектів (програм), зокрема євроінтеграційних проектів субрегіонального та міжрегіонального співробітництва, насамперед у сферах енергетики, транспорту, інфраструктури;

опрацювання питань щодо перегляду чинних та укладення нових угод про вільну торгівлю товарами та послугами з урахуванням тенденцій лібералізації міжнародної торгівлі;

надання сприяння українським експортерам у виході на зовнішні ринки та розширенні ділових зв'язків, зокрема у державах Азії, Близького Сходу, Африки, Латинської Америки, забезпечення захисту їхніх прав і законних інтересів за кордоном;

активізації діяльності із залучення іноземних інвестицій в економіку України, зокрема для цілей приватизації об'єктів державного і комунального майна, реалізації проектів, що здійснюються на умовах концесії, створення високотехнологічних підприємств;

просування та захист інтересів українських перевізників на міжнародному ринку транспортних послуг з метою відновлення транзитного потенціалу та забезпечення повноцінної участі України у глобальних транзитних маршрутах; сприяння диверсифікації маршрутів постачання/транзиту енергоресурсів в/через територію України, підтримуючи та розвиваючи пріоритетні транскордонні інфраструктурні проекти у сфері енергетики;

проведення постійної інформаційної роботи щодо ознайомлення представників українського бізнесу з особливостями закупівель, що здійснюються міжнародними організаціями та агенціями.

З дотриманням правил міжнародної торгівлі будуть вживатися заходи для захисту внутрішнього ринку та інтересів українських товаровиробників від демпінгового, субсидованого або зростаючого імпорту, що заподіює значну шкоду або загрожує заподіянням значної шкоди.

208. З цією метою будуть удосконалені чинні і запроваджені нові механізми взаємодії держави і бізнесу та формати підтримки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України.

209. Важливим є розвиток інструментів економічної дипломатії, зокрема роботи Ради експортерів та інвесторів при Міністерстві закордонних справ України як платформи для українського та іноземного бізнесу, державних органів щодо залучення інвестицій, пошуку партнерів, поширення інформаційно-промислових ресурсів, зокрема популяризації вітчизняного туристичного потенціалу.

210. Забезпечення сталого розвитку економіки і зростання добробуту громадян України передбачає розширення участі у міжнародному науково-технічному співробітництві, міжнародній кооперації у високотехнологічних галузях (зокрема щодо трансферу технологій), міжнародній взаємодії щодо боротьби зі змінами клімату. Головною метою співпраці є обстоювання національних інтересів України та сприяння участі представників України у такій співпраці, забезпечення захисту їхніх прав, зокрема прав інтелектуальної власності.

211. Одним з основних завдань економічної дипломатії залишатиметься сприяння залученню міжнародної допомоги для відбудови економіки тимчасово окупованих територій після їх деокупації та забезпечення державного суверенітету України, а також прилеглих постраждалих від конфлікту регіонів України, нейтралізації загрози забруднення і деградації довкілля на тимчасово окупованих територіях.

212. Продовжуватиметься робота із залучення міжнародної технічної та фінансової допомоги на підтримку проведення внутрішніх реформ в Україні, зокрема щодо утвердження верховенства права, протидії корупції, що сприятиме покращенню інвестиційного клімату в Україні.

213. Пріоритетними напрямками діяльності є зміцнення енергетичної безпеки України та розширення з цієї метою взаємодії з міжнародними організаціями (ініціативами) з питань енергетики.

214. До пріоритетних напрямів належить також розширення участі у забезпеченні глобальної продовольчої безпеки, зокрема шляхом забезпечення зміцнення позицій держави на світових ринках продовольства, збільшення експорту вітчизняної аграрної продукції з високим ступенем переробки сировини.

Публічна дипломатія

215. Публічна дипломатія є важливим інструментом формування позитивного іміджу України як надійного партнера і форпосту захисту демократичних цінностей на європейському просторі, що набуває особливої актуальності в умовах зростання гібридних загроз.

216. Упровадження засобів публічної дипломатії сприятиме ствердженню України як активного учасника регіональних та світових політичних, культурних, економічних та інших процесів, а також як держави, що генерує та пропонує рішення глобальних проблем і ділитися досвідом у сферах, що є актуальними для міжнародної спільноти.

217. Серед основних завдань публічної дипломатії — комунікація з громадськістю іноземних держав у контексті національних інтересів України, проактивне поширення об'єктивної, повної і збалансованої інформації про події в Україні, її офіційну внутрішню і зовнішню політику, позицію держави у глобальних і регіональних процесах, її зусилля у проведених реформ, економічних, інвестиційних, туристичних та освітніх потенціал, культурну спадщину та сьогодення, що сприятиме створенню позитивного інформаційного супроводу для реалізації цілей зовнішньополітичної діяльності держави.

218. Важливим напрямом вважатиметься розвиток у пріоритетних державах експертної дипломатії шляхом проведення через формальні і неформальні канали системної роботи з представниками наукової спільноти, закладів вищої освіти, експертами, державними і недержавними аналітичними центрами, національними і міжнародними об'єднаннями, профільними академічними і дослідницькими установами, засобами масової інформації, дорадчими і експертними радами.

219. Пріоритетним напрямом є забезпечення захисту від загроз в інформаційній сфері. Застосування Російською Федерацією технологій гібридної війни проти України перетворило інформаційну сферу на одну з ключових арен протистояння. До того ж дезінформаційні атаки та масове маніпулювання свідомістю спрямовуються не лише проти України, а й проти міжнародних партнерів нашої держави.

220. Розбудовуватиметься система проактивного захисту від дезінформаційних атак через створення національної платформи протидії ворожій пропаганді, залучення до цієї роботи експертів із громадських об'єднань та засобів масової інформації, активізацію взаємодії з відповідними центрами в державах — членах ЄС, НАТО, проведення інформаційних кампаній зі спростування російських наративів.

221. Публічна дипломатія має носити скоординований характер та супроводжуватиметься максимальним посиленням комунікаційної спроможності всіх органів виконавчої влади з метою утвердження міжнародного авторитету України та піднесення в Україні до цієї роботи експертів, мультикультурної та людноцентричної держави. Для цього розбудовуватиметься та запроваджуватиметься ефективна система стратегічних комунікацій.

222. Покращенню розуміння і сприйняття України у світі та розвитку її культурних зв'язків з іншими державами сприятиме діяльність державної установи «Український інститут».

Захист прав та інтересів громадян і юридичних осіб України за кордоном

223. Кожен громадянин України, який перебуває за кордоном, повинен відчувати підтримку держави і бути впевненим, що держава його захищає.

224. Україна розширюватиме географію дипломатичної та консульської присутності за кордоном задля покращення захисту прав і законних інтересів своїх громадян. Збільшуватиметься чисельність посадових осіб консульських установ України, зростатиме обсяг та покращуватиметься якість консульських послуг, розширюватиметься мережа почесних консулів.

225. З метою забезпечення громадян і юридичних осіб України якісними консульськими послугами здійснюються їх комплексна цифровізація та автоматизація, упроваджуються новітні засоби у сфері комунікацій.

226. Відбуватиметься модернізація інформаційно-телекомунікаційної системи консульської служби з метою кращого забезпечення функціонування, за-

хисту та обміну даними з інформаційними системами інших органів виконавчої влади. Система включатиме організаційні, криптографічні, технічні та програмні засоби, її удосконалення здійснюватиметься відповідно до національного законодавства з урахуванням міжнародних стандартів та вимог законодавства ЄС щодо захисту персональних даних.

227. Буде забезпечено модернізацію всіх інформаційних продуктів консульської служби, автоматизовано процеси її роботи з метою удосконалення системи надання консульських послуг громадянам і юридичним особам України за кордоном.

228. Уживатимуться політико-дипломатичні та міжнародно-правові заходи із залученням іноземних партнерів та міжнародних організацій, спрямовані на звільнення та повернення на Батьківщину громадян України, незаконно утримуваних у Російській Федерації. Забезпечуватиметься консульський супровід справ утримуваних громадян України для гарантування максимального дотримання їх прав та законних інтересів відповідно до загальноєвропейських стандартів у сфері прав людини.

229. З метою розширення можливостей для подорожей громадян України триватиме робота щодо збільшення переліку держав з безвізовим чи максимально сприятливим режимом поїздок для громадян України.

230. Утверджуватиметься імідж України як держави з ефективною візовою системою і прозорим та зручним для іноземців порядком оформлення віз, удосконалюватимуться візові процедури та поліпшуватимуться стандарти візового обслуговування, впроваджуватимуться електронні візи, на взаємній основі спрощуватимуться режими в'їзду іноземців в Україну.

Відносини із закордонними українцями. Зовнішня трудова міграція

231. Українці за кордоном є частиною Українського народу. Українська держава і надалі активно розвиватиме зв'язки з етнічними українцями, які проживають за її межами, та українцями, які працюють в інших державах, дбатиме про задоволення їх національно-культурних і мовних потреб.

232. Україна залучатиме потенціал українців за кордоном до реалізації своїх зовнішньополітичних цілей, зокрема у контексті відновлення миру і територіальної цілісності держави, протидії антиукраїнській пропаганді, посилення політичного та санкційного тиску на державу-агресора, просування позитивного іміджу України за кордоном, розвитку економічної співпраці та залучення інвестицій і технологій.

233. Національне законодавство про закордонних українців та зовнішню трудову міграцію має передбачати конкретні механізми, спрямовані на збереження та утвердження національної ідентичності українців.

234. Під час опрацювання заходів зовнішньополітичної діяльності слід застосовувати максимально збалансовані, людиноцентричні підходи до забезпечення прав громадян України, які займаються оплачуваною діяльністю в інших державах, зокрема шляхом удосконалення договірно-правової бази з іншими державами у сферах працевлаштування та трудової міграції, забезпечення умов для повернення в Україну та подальшої безперешкодної реінтеграції у суспільство трудових мігрантів та членів їхніх сімей.

235. Співпраця із закордонними українцями та їх громадськими організаціями має носити системний та інституціональний характер. Досягнення цієї мети потребує внесення відповідних змін до законодавства України, зокрема щодо законодавчого закріплення за Міністерством закордонних справ України повноважень центрального органу виконавчої влади з питань співпраці із закордонними українцями, створення правових умов для розширення можливостей осіб, які набули статус закордонного українця, зокрема у сфері здобуття освіти, професійної перекваліфікації, участі у державних процесах. Потребує вирішення в установленому порядку питання щодо поліпшення організаційно-фінансового забезпечення діяльності Міністерства закордонних справ України з питань співпраці із закордонними українцями.

236. Затвердження нової державної цільової програми співпраці з закордонними українцями сприятиме вирішенню завдань із забезпечення реалізації прав закордонних українців в інших державах, задоволення їх потреб у культурній, мовній, освітній сферах, розвитку українського шкільництва за межами України, зокрема у формі суботніх та недільних шкіл, розширенню можливостей навчання і працевлаштування закордонних українців в Україні.

237. Продовжуватиметься конструктивний діалог з громадськими організаціями закордонних українців, спрямований на їх згуртування та гідне представлення в інших державах.

238. Триватиме робота за участю громадських організацій закордонних українців щодо визнання у світі Голодомору 1932 — 1933 років в Україні як геноциду Українського народу та увічнення пам'яті жертв Голодомору.

239. Пріоритетним напрямом є здійснення у співпраці із закордонними українцями заходів щодо збереження об'єктів культурної спадщини України за кордоном.

VI. Інституційна спроможність

240. Послідовна і стратегічно виважена зовнішньополітична діяльність України має бути зрозумілою для громадян України.

241. Зовнішньополітична діяльність України ґрунтується на національних інтересах, реалізується за принципом єдності зовнішньополітичного курсу держави, на засадах публічності, послідовності, передбачуваності, спирається на суспільну підтримку і є підзвітною громадськості.

242. Міністерство закордонних справ України координує діяльність державних органів у сфері зовнішніх зносин та забезпечує їх необхідною аналітичною інформацією, оцінює ризики, розробляє та вносить в установленому порядку на розгляд Президентів України, до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, інших державних органів пропозиції з питань зовнішньополітичної діяльності.

243. Забезпечення єдності зовнішньополітичного курсу держави передбачає узгодження діяльності, що провадиться державними органами у сфері зовнішніх зносин, із Міністерством закордонних справ України як центральним органом виконавчої влади, відповідальним за формування та реалізацію єдиної державної політики у сфері зовнішніх зносин.

244. З метою моніторингу та коригування зовнішньополітичного курсу держави регулярно проводяться конференції керівників закордонних дипломатичних установ України за участю Президента України, керівників відповідних державних органів, представників громадських об'єднань та бізнесу.

245. Важливим чинником забезпечення успішної зовнішньополітичної діяльності України є використання зовнішньої експертизи та співпраця з відповідними експертними колами, аналітичними центрами у процесі вироблення та реалізації зовнішньополітичних рішень.

246. З метою посилення аналітичного забезпечення своєї діяльності Міністерство закордонних справ України залучатиме представників експертного середовища до розроблення стратегічних документів у зовнішньополітичній сфері, зокрема через практику реалізації спільних проектів.

247. Здійснення зовнішньополітичної діяльності України забезпечує сучасна та високопрофесійна дипломатична служба, яка здатна до інноваційних підходів та оперативного реагування на зовнішні виклики і загрози.

248. У державному навчально-науковому закладі післядипломної освіти «Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ» на постійній основі проводиться робота з удосконалення програм фахової та мовної підготовки і підвищення кваліфікації, зокрема із залученням провідних українських та закордонних фахівців у сфері зовнішньої політики, економіки, вивчення іноземних мов.

249. З урахуванням фінансових можливостей держави будуть здійснюватися заходи щодо розширення мережі закордонних дипломатичних установ України в державах Азії, Африки, Близького Сходу, Латинської Америки та їх достатнього кадрового забезпечення.

250. Важливим напрямом роботи є розвиток інформаційних ресурсів та інформаційно-телекомунікаційних систем, посилення кібербезпеки і захисту інформації, впровадження електронних консульських послуг, зокрема з метою спрощення консульських процедур.

251. Буде розгорнуто інфраструктуру для захищеного віддаленого доступу працівників закордонних дипломатичних установ України до внутрішніх інформаційних ресурсів і систем Міністерства закордонних справ України з метою створення віртуального централізованого електронного офісу, який підвищить ефективність взаємодії працівників Міністерства закордонних справ України та закордонних дипломатичних установ України.

252. Продовжиться впровадження стратегії забезпечення рівних можливостей, метою якої є підтримка жіночого лідерства на дипломатичній службі.

Заключні положення

253. Ця Стратегія базується на Конституції та законах України, чинних міжнародних договорах України, Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392, і є документом середньострокового планування та основою для розроблення програмних документів за окремими напрямками зовнішньополітичної діяльності, середньострокового плану дій та щорічних планів роботи Міністерства закордонних справ України.

254. Реалізація Стратегії фінансуватиметься за рахунок коштів державного бюджету, а також з інших джерел, не заборонених законодавством.

Керівник Офісу Президента України А. БРМАК

ДОКУМЕНТИ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 11 серпня 2021 р. № 895
Київ

Про реалізацію експериментального проекту
щодо запровадження першої черги
Єдиної державної електронної системи
дозвільних документів

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

- Погодитися з пропозицією Міністерства цифрової трансформації та Міністерства економіки стосовно реалізації у період з 1 листопада 2021 р. по 31 жовтня 2023 р. експериментального проекту щодо запровадження першої черги Єдиної державної електронної системи дозвільних документів (далі — експериментальний проект).
 - Затвердити Порядок проведення експериментального проекту щодо запровадження першої черги Єдиної державної електронної системи дозвільних документів, що додається.
 - Міністерству економіки забезпечити до 15 лютого 2022 р. наповнення першої черги Єдиної державної електронної системи дозвільних документів відомостями про ліцензування господарської діяльності з посередництва у працевлаштуванні за кордоном, які повинні міститися у ліцензійному реєстрі відповідно до Порядку формування і ведення ліцензійного реєстру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 р. № 755 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 71, ст. 2269).
 - Міністерству охорони здоров'я забезпечити до 1 грудня 2021 р. електронну інформаційну взаємодію між першою чергою Єдиної державної електронної системи дозвільних документів та Ліцензійним реєстром з медичної практики у режимі реального часу.
 - Міністерству освіти і науки забезпечити до 1 листопада 2021 р. електронну інформаційну взаємодію між першою чергою Єдиної державної електронної системи дозвільних документів та Єдиною державною електронною базою з питань освіти у режимі реального часу для отримання відомостей з Реєстру документів про освіту.
 - Міністерству юстиції забезпечити до 1 листопада 2021 р. електронну інформаційну взаємодію між першою чергою Єдиної державної електронної системи дозвільних документів та:
 - Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань у режимі реального часу для отримання інформації, необхідної для надання адміністративних послуг у сфері ліцензування;
 - Державним реєстром речових прав на нерухоме майно у режимі реального часу для отримання відомостей про зареєстровані речові права.
 - Міністерству економіки за сприяння Міністерства цифрової трансформації забезпечити до 1 листопада 2021 р. електронну інформаційну взаємодію між першою чергою Єдиної державної електронної системи дозвільних документів та:
 - Єдиним державним веб-порталом відкритих даних;
 - інтегрованою системою електронної ідентифікації;
 - програмним продуктом «check».
 - Міністерству внутрішніх справ забезпечити до 1 листопада 2021 р. електронну інформаційну взаємодію між першою чергою Єдиної державної електронної системи дозвільних документів та єдиною інформаційною системою Міністерства внутрішніх справ у режимі реального часу для отримання відомостей про:
 - довідки Міністерства внутрішніх справ щодо відсутності у працівників, які за своїми службовими обов'язками повинні отримати (мають) доступ безпосередньо до наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, незнятих чи непогашених в установленому порядку судимості за вчинення середньої тяжкості, тяжкого та особливо тяжкого злочину або за злочин, пов'язаний із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
 - дозволи Національної поліції на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та їх відповідність установленним вимогам.
 - Національній поліції забезпечити до 1 листопада 2021 р. наповнення єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ інформацією про дозволи на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та їх відповідність установленним вимогам.
- Забезпечувати починаючи з 2 листопада 2021 р. постійне регулярне наповнення зазначеної системи новою інформацією в день її надходження.
- Державній податковій службі забезпечити:
 - наповнення до 1 листопада 2021 р. першої черги Єдиної державної електронної системи дозвільних документів інформацією, що зібрана починаючи з 1 серпня 2018 р. про:
 - суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, а саме рішення про видачу, відмову у видачі ліцензії, розпорядження про призупинення дії ліцензії, поновлення дії ліцензії, анулювання ліцензії, а також про отримання додатка до ліцензії;
 - суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на роздрібну торгівлю тютюновими виробами, а саме рішення про видачу, відмову у видачі ліцензії, розпорядження про призупинення дії ліцензії, поновлення дії ліцензії, анулювання ліцензії, а також про отримання додатка до ліцензії;
 - суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями, а саме рішення про видачу, відмову у видачі ліцензії, розпорядження про призупинення дії ліцензії, поновлення дії ліцензії, анулювання ліцензії, а також про отримання додатка до ліцензії;
 - суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право оптової торгівлі тютюновими виробами, а саме рішення про видачу, відмову у видачі ліцензії, розпорядження про призупинення дії ліцензії, поновлення дії ліцензії, анулювання ліцензії, а також про отримання додатка до ліцензії;
 - наповнення до 1 листопада 2021 р. першої черги Єдиної державної електронної системи дозвільних документів інформацією, що зібрана починаючи з 1 січня 2021 р. про:
 - суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на роздрібну торгівлю рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, а саме рішення про видачу, відмову у видачі ліцензії, розпорядження про призупинення дії ліцензії, поновлення дії ліцензії, анулювання ліцензії, а також про отримання додатка до ліцензії;
 - суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право оптової торгівлі рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, а саме рішення про видачу, відмову у видачі ліцензії, розпорядження про призупинення дії ліцензії, поновлення дії ліцензії, анулювання ліцензії, а також про отримання додатка до ліцензії;
- Інформаційною системою Державної податкової служби для перевірки відомостей, зазначених суб'єктом господарювання у документах для отримання ліцензій у випадках, передбачених законодавством;
- Єдиним державним реєстром суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі паливним, та місць виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі паливним у режимі реального часу для отримання відомостей про суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право зберігання пального (виключно для потреб власного споживання чи промислової переробки), та суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право оптової торгівлі паливним за відсутності місць оптової торгівлі;
- Державним реєстром фізичних осіб — платників податків у режимі реального часу для підтвердження даних щодо реєстраційного номера облікової картки платника податків.
- Державному агентству розвитку туризму забезпечити до 15 лютого 2022 р. наповнення першої черги Єдиної державної електронної системи дозвільних документів відомостями про ліцензування господарської діяльності з туруператорської діяльності, які повинні міститися у ліцензійному реєстрі відповідно до Порядку формування і ведення ліцензійного реєстру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 р. № 755 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 71, ст. 2269).
 - Державній службі з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів забезпечити наповнення до 15 лютого 2022 р. першої черги Єдиної державної електронної системи дозвільних документів відомостями про ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці І переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2020 р. № 770 (Офіційний вісник України, 2000 р., № 19, ст. 789), розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), вивезення на територію України, вивезення з території Укра-

- їни, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку, які повинні міститися у ліцензійному реєстрі відповідно до Порядку формування і ведення ліцензійного реєстру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 р. № 755 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 71, ст. 2269).
- Державній службі з питань праці забезпечити до 1 листопада 2022 р. наповнення першої черги Єдиної державної електронної системи дозвільних документів інформацією про:
 - чинні на дату внесення дозволу на початок виконання робіт підвищеної небезпеки та початок експлуатації (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки;
 - декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці.
- Забезпечувати починаючи з 1 листопада 2022 р. постійне регулярне наповнення Єдиної державної електронної системи дозвільних документів новою інформацією в день її надходження.
- Державній регуляторній службі забезпечити до 1 листопада 2021 р. електронну інформаційну взаємодію між першою чергою Єдиної державної електронної системи дозвільних документів та Інтегрованою автоматизованою системою державного нагляду (контролю) у режимі реального часу для отримання відомостей про проведені та заплановані заходи державного нагляду (контролю) за додержанням ліцензіатом ліцензійних вимог.
 - Державній казначейській службі протягом двох місяців з дня введення першої черги Єдиної державної електронної системи дозвільних документів у промислову експлуатацію забезпечити електронну інформаційну взаємодію між першою чергою Єдиної державної електронної системи дозвільних документів та інформаційною системою Державної казначейської служби для отримання відомостей щодо внесення плати про видачу ліцензії, про розширення провадження відповідного виду господарської діяльності, внесення шквартальної плати за ліцензію на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, тютюновими виробами та торгівлю рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, щорічної плати за ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями, тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, паливним за відсутності місць оптової торгівлі, а також ліцензії на право зберігання пального (виключно для потреб власного споживання чи промислової переробки).
 - Київській міській державній адміністрації забезпечити до 1 листопада 2021 р. наповнення першої черги Єдиної державної електронної системи дозвільних документів відомостями про ліцензування господарської діяльності з освітньої діяльності за рівнем дошкільної освіти, які повинні міститися у ліцензійному реєстрі відповідно до Порядку формування і ведення ліцензійного реєстру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 р. № 755 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 71, ст. 2269).
 - Міністерству економіки:
 - подати не пізніше три місяці після завершення реалізації експериментального проекту Кабінетові Міністрів України звіт про його результати;
 - оприлюднити інформацію про реалізацію експериментального проекту на власному офіційному веб-сайті;
 - оприлюднити інформацію про початок використання першої черги Єдиної державної електронної системи дозвільних документів суб'єктами господарювання на порталі першої черги Єдиної державної електронної системи дозвільних документів;
 - за результатами реалізації експериментального проекту подати пропозиції щодо доцільності внесення змін до актів законодавства, зокрема до Законів України «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального».
- Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ*
- ЗАТВЕРДЖЕНО**
постановою Кабінету Міністрів України
від 11 серпня 2021 р. № 895
- ПОРЯДОК**
проведення експериментального проекту щодо запровадження першої черги
Єдиної державної електронної системи дозвільних документів
- Загальні питання
- Цей Порядок визначає механізм проведення експериментального проекту щодо запровадження першої черги Єдиної державної електронної системи дозвільних документів (далі — експериментальний проект), процедуру та вимоги щодо ведення першої черги Єдиної державної електронної системи дозвільних документів.
 - Для цього Порядку поширюється на суб'єктів господарювання, які виявили намір приєднатися до експериментального проекту щодо подання документів для отримання адміністративних послуг у сфері ліцензування (видача ліцензії, призупинення дії ліцензії повністю або частково, відновлення дії ліцензії повністю або частково, анулювання ліцензії повністю або частково, розширення або звуження провадження господарської діяльності), скарг на дії органів ліцензування, одержання інформації про перевірки в електронній формі з використанням електронного кабінету та Реєстру адміністрування ліцензій першої черги Єдиної державної електронної системи дозвільних документів.
 - У цьому Порядку терміни вживаються у такому значенні:
 - анулювання ліцензії повністю або частково — позбавлення суб'єкта господарювання права на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, на який йому видано ліцензію, шляхом прийняття органом ліцензування рішення про анулювання ліцензії повністю або частково, про що робиться запис у ліцензійному реєстрі;
 - Єдина державна електронна система дозвільних документів (далі — електронна система) — єдина інформаційно-телекомунікаційна система, що забезпечує створення, перегляд, надсилання, прийняття, збирання, внесення, накопичення, обробку, використання, розгляд, зберігання, захист, облік та надання інформації у сфері ліцензування, а також електронну взаємодію між здобувачами ліцензій, ліцензіатами та їх представниками, державними органами, їх посадовими особами з метою отримання визначених пунктом 42 цього Порядку адміністративних послуг у сфері ліцензування;
 - електронний кабінет користувача (далі — електронний кабінет) — кабінет, що забезпечує електронну взаємодію між здобувачами ліцензій, ліцензіатами та їх представниками, державними органами, їх посадовими особами. Функції електронного кабінету здобувача ліцензії, ліцензіата у частині отримання адміністративних послуг у сфері ліцензування, які передбачені пунктом 42 цього Порядку, забезпечує електронний кабінет користувача Єдиного державного веб-порталу електронних послуг «Портал Дія»;
 - інформація — будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді;
 - користувачі — здобувачі ліцензій, ліцензіати та їх представники, посадові особи державних органів, яким відповідно до цього Порядку надається доступ до електронного кабінету та які пройшли процедуру ідентифікації та автентифікації;
 - ліцензія — право суб'єкта господарювання на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, про що робиться запис у ліцензійному реєстрі;
 - ліцензійний реєстр діючих ліцензій на роздрібну торгівлю спиртом, алкогольними напоями, тютюновими виробами та рідинами, що використовуються в електронних сигаретах — перелік відомостей про суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, роздрібну торгівлю тютюновими виробами та на роздрібну торгівлю рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, який містить такі відомості: вид діяльності; реєстраційний номер ліцензії; строк дії ліцензії; найменування юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи — підприємця; ідентифікаційний код; місцезнаходження або місце проживання фізичної особи — підприємця; ідентифікаційний код; місцезнаходження або місце проживання фізичної особи; адреса місця торгівлі;
 - ліцензійний реєстр діючих ліцензій на оптову торгівлю спиртом, алкогольними напоями, тютюновими виробами та рідинами, що використовуються в електронних сигаретах — перелік відомостей про суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на оптову торгівлю алкогольними напоями, оптову торгівлю тютюновими виробами та на оптову торгівлю рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, який містить такі відомості: вид діяльності; реєстраційний номер ліцензії; строк дії ліцензії; найменування юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи — підприємця; ідентифікаційний код; місцезнаходження або місце проживання фізичної особи;
 - методологічна помилка — невідповідність методології та/або алгоритмів роботи електронної системи положенням законодавства у сфері ліцензування (зокрема невідповідність перелікам відомостей у документах);
 - програмно-апаратна помилка — помилка, недолік або дефект у програмному забезпеченні або програмних складових, програмно-апаратному устаткуванні, каналах зв'язку, функціонуванні електронного підпису чи електронної печатки, що базуються на кваліфікованому сертифікаті відкритого ключа, яка призводить до неправильного або неочікуваного результату або неочікуваної роботи, або унеможливає роботу електронної системи;
 - призупинення ліцензії — тимчасове позбавлення суб'єкта господарювання (у тому числі іноземного суб'єкта господарювання, який діє через своє зареєстроване постійне представництво) права на провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, у разі несплати чергового платежу за ліцензію, про що робиться запис у ліцензійному реєстрі;
 - реєстраційний номер документа в електронній системі — унікальне буквенно-цифрове позначення, що присвоюється автоматично документу під час його реєстрації в електронній системі та є незмінним;

- технічна помилка — будь-яка помилка, вада або дефект у роботі складових частин електронного кабінету або кваліфікованого електронного підпису чи печатки, що призводить до невідповідності методології та/або алгоритмів роботи електронного кабінету та не є методологічною помилкою;
- технічний збій — будь-які порушення у роботі складових частин електронного кабінету, що не є методологічною та/або технічною помилками, у тому числі їх повне зупинення.
- Інші терміни у цьому Порядку вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про адміністративні послуги», «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального», інших законах та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актах.
- Під час реалізації експериментального проекту здобувачі ліцензій, ліцензіати та їх представники, які є учасниками експериментального проекту відповідно до цього Порядку, керуються законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства з урахуванням особливостей, встановлених експериментальним проектом.
- Здобувачі ліцензій, ліцензіати та їх представники мають право звертатися за отриманням та отримувати адміністративні послуги у сфері ліцензування з використанням електронної системи відповідно до цього Порядку, або в інший спосіб, передбачений законодавством (за вибором здобувача ліцензії, ліцензіата, документи, можуть бути також подані до органу ліцензування нарочно або поштовою відправленням з описом вкладення).
- Установити, що для органів ліцензування, ДРС, а також для здобувачів ліцензій, ліцензіатів та їх представників, які виявили намір подати заяви та інші документи у сфері ліцензування в електронній формі:
 - використання електронного кабінету та Реєстру адміністрування ліцензій першої черги електронної системи здійснюється з 1 листопада 2021 р. по 31 жовтня 2023 р. для звернення за наданням адміністративних послуг у сфері ліцензування, створення, внесення та обліку відомостей про:
 - ліцензування господарської діяльності з посередництва у працевлаштуванні за кордоном, які повинні міститися у ліцензійному реєстрі відповідно до Порядку формування і ведення ліцензійного реєстру;
 - ліцензування роздрібною торгівлю алкогольними напоями, рішення про видачу, відмову у видачі ліцензії, розпорядження про призупинення дії ліцензії, поновлення дії ліцензії, анулювання ліцензії, а також про отримання додатка до ліцензії;
 - ліцензування роздрібною торгівлю тютюновими виробами, рішення про видачу, відмову у видачі ліцензії, розпорядження про призупинення дії ліцензії, поновлення дії ліцензії, анулювання ліцензії, а також про отримання додатка до ліцензії;
 - ліцензування роздрібною торгівлю рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, рішення про видачу, відмову у видачі ліцензії, розпорядження про призупинення дії ліцензії, поновлення дії ліцензії, анулювання ліцензії, а також про отримання додатка до ліцензії;
 - ліцензування оптової торгівлі алкогольними напоями, рішення про видачу, відмову у видачі ліцензії, розпорядження про призупинення дії ліцензії, поновлення дії ліцензії, анулювання ліцензії, а також про отримання додатка до ліцензії, його переоформлення та анулювання;
 - ліцензування оптової торгівлі тютюновими виробами, рішення про видачу, відмову у видачі ліцензії, розпорядження про призупинення дії ліцензії, поновлення дії ліцензії, анулювання ліцензії, а також про отримання додатка до ліцензії, його переоформлення та анулювання;
 - ліцензування оптової торгівлі паливним за відсутності місць оптової торгівлі, рішення про видачу, відмову у видачі ліцензії, розпорядження про призупинення дії ліцензії, поновлення дії ліцензії, анулювання ліцензії, а також про отримання додатка до ліцензії, його переоформлення та анулювання;
 - ліцензування зберігання пального (виключно для потреб власного споживання чи промислової переробки), рішення про видачу, відмову у видачі ліцензії, розпорядження про призупинення дії ліцензії, поновлення дії ліцензії, анулювання ліцензії, а також про отримання додатка до ліцензії, його переоформлення та анулювання;
 - ліцензування провадження туруператорської діяльності;
 - ліцензування провадження господарської діяльності з ветеринарної практики;
 - ліцензування провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці І переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770 (Офіційний вісник України, 2000 р., № 19, ст. 789), розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку;
 - ліцензування провадження освітньої діяльності за рівнем дошкільної освіти Київською міською держадміністрацією;
 - використання електронного кабінету та Реєстру адміністрування ліцензій першої черги електронної системи здійснюється з 1 листопада 2021 р. по 31 жовтня 2023 р. для подання та розгляду скарг здобувачів ліцензій, ліцензіатів на дії (бездіяльність) органів ліцензування щодо порушення законодавства у сфері ліцензування, а також ведення Реєстру розгляду скарг здобувачів ліцензій, ліцензіатів на дії (бездіяльність) органів ліцензування щодо порушення законодавства у сфері ліцензування, Порядок ведення якого затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 907 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 81, ст. 2624);
 - формування і ведення ліцензійних справ здобувачів ліцензій чи ліцензіатів, які виявили намір та приєдналися до експериментального проекту щодо подання документів для отримання адміністративних послуг у сфері ліцензування за допомогою електронної системи, здійснюється з 1 листопада 2021 р. по 31 жовтня 2023 р.;
 - у разі коли у період з 1 листопада 2021 р. до 15 лютого 2022 р. ліцензіат звернувся до органу ліцензування за отриманням адміністративних послуг у сфері ліцензування, а відомості про нього ще не внесені до електронної системи, орган ліцензування зобов'язаний внести відомості, які повинні міститися у ліцензійному реєстрі щодо такого ліцензіата, в електронну систему протягом одного робочого дня з дня надходження звернення ліцензіата, за винятком випадків, коли такі відомості отримуються у порядку інформаційної взаємодії.
- Документи для надання адміністративних послуг у сфері ліцензування, що подаються в електронній формі, документи, що оформляються за результатами надання адміністративних послуг у сфері ліцензування в електронній формі, формуються програмними засобами електронної системи у формі, придатній для сприйняття їх змісту. Зазначені документи обов'язково містять відомості, що передбачені для кожного виду документів, відповідно до затверджених законодавством форм.
- Особливості функціонування електронної системи
- Метою створення та ведення електронної системи є забезпечення створення, перегляду, надсилання, прийняття, збирання, внесення, накопичення, обробки, використання, розгляд, зберігання, захисту, обліку та надання інформації у сфері ліцензування, а також електронна взаємодія між здобувачами ліцензій, ліцензіатами та їх представниками, державними органами, їх посадовими особами, під час отримання/надання адміністративних послуг у сфері ліцензування, передбачених пунктом 4 цього Порядку, ознайомлення з інформацією про заходи державного нагляду (контролю) у сфері ліцензування, подачі та розгляду скарг здобувачів ліцензій, ліцензіатів на дії (бездіяльність) органів ліцензування щодо порушення законодавства у сфері ліцензування, а також подання інформації щодо змін до документів, що подавалися до заяви про отримання ліцензії.
- Електронна система складається з:
 - порталу електронної системи;
 - електронного кабінету користувача;
 - Реєстру адміністрування ліцензій.
- Електронна система ведеться державною мовою та функціонує у цілодобовому режимі, крім проведення планових та позапланових функціональних та/або технічних робіт, виникнення технічних та/або методологічних помилок чи технічного збою в роботі.
- Тривалість проведення профілактичних та/або технічних робіт з підтримки електронної системи встановлюється технічним адміністратором. Інформація про проведення профілактичних та/або технічних робіт з підтримки електронної системи оприлюднюється на порталі електронної системи за три календарних дні до дати проведення таких робіт, крім випадків, коли внаслідок терміновості проведення таких робіт завчасне попередження неможливе.
- Проведення профілактичних та/або технічних робіт з підтримки електронної системи з 8 год. 00 хв. до 20 год. 00 хв. будь-якого робочого дня забороняється.
- Надання роз'яснень щодо застосування законодавства у сфері ліцензування здобувачам ліцензії, ліцензіатам, які виникають під час отримання/надання адміністративних послуг у сфері ліцензування з використанням електронної системи, забезпечується відповідним органом ліцензування.
- Програмне забезпечення електронної системи є об'єктом права державної власності. Майнові права на програмне забезпечення належать державі в особі Міністерства економіки.

Функціональні можливості електронної системи

- Функціональними можливостями електронної системи забезпечуються:
 - процедура електронної ідентифікації та автентифікації з використанням інтегрованої системи електронної ідентифікації користувачів;
 - авторизація користувачів;
 - взаємодія із засобами електронного підпису чи електронної печатки користувачів з метою накладення ними власного електронного підпису чи електронної пе-

ДОКУМЕНТИ

чатки, що базуються на кваліфікованому сертифікаті відкритого ключа, у тому числі для створення електронного документа;

4) доступ здобувача ліцензії, ліцензіата, їх представників до електронних документів та відомостей про їх реєстрацію під час отримання адміністративних послуг у сфері ліцензування;

5) оформлення та подання електронних документів через електронний кабінет;

6) отримання, розгляд відповідальними особами державних органів електронних документів, поданих здобувачами ліцензії, ліцензіатами та їх представниками через електронний кабінет (крім тих, що опрацьовуються автоматично), з автоматичною фіксацією часу надсилання та часу отримання, цілісність та автентичність електронних документів;

7) внесення відомостей (реєстрація) до Реєстру адміністрування ліцензій користувачами;

8) автоматичне надсилання програмними засобами повідомлення про стан розгляду електронних документів та прийняте за результатами їх розгляду рішення здобувачу ліцензії, ліцензіату на адресу його електронної пошти та електронний кабінет;

9) електронна інформаційна взаємодія з іншими державними електронними інформаційними ресурсами;

10) можливість внесення плати за надання адміністративної послуги або подання інформації, що підтверджує внесення такої плати;

11) можливість генерування ліцензійних справ на підставі відомостей Реєстру адміністрування ліцензій;

12) проведення автоматичної перевірки програмними засобами повноти інформації у поданих здобувачем ліцензії, ліцензіатом електронних документах для отримання послуг у сфері ліцензування;

13) здійснення автоматичного контролю за наповненістю та підтвердженням цілісності електронних документів;

14) автоматична реєстрація та внесення відповідної інформації до Реєстру адміністрування ліцензій;

15) проведення процедур і заходів щодо здійснення контролю та верифікації інформації, моніторингу змін індивідуальної інформації, захисту інформації, програмного забезпечення, в тому числі від несанкціонованого доступу;

16) шифрування та розшифрування електронних документів під час їх передачі;

17) управління правами доступу до інформації;

18) захист інформації, що обробляється в електронній системі, відповідно до вимог законодавства у сфері захисту інформації;

19) інтеграція з іншими інформаційними системами органів виконавчої влади, державних органів (далі — інформаційні системи), електронними платіжними системами, що дають можливість сформувати платіжний документ;

20) доступність інформації для користувачів з порушенням зору;

21) формування наборів даних, що підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації»;

22) дані ліцензійних справ зберігаються технічним адміністратором електронної системи у захищеному сховищі із забезпеченням повної цілісності інформації та неможливістю видалення або внесення змін;

23) створення та ведення баз даних щодо дозволів на початок виконання робіт підвищеної небезпеки та початок експлуатації (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки та декларацій відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань охорони праці, виданих територіальними органами Держпраці.

Держатель електронної системи та його функції

12. Держателем електронної системи (далі — держатель) є Мінекономіки.

13. Держатель вживає організаційних заходів, пов'язаних із забезпеченням функціонування електронної системи, у тому числі:

1) забезпечує нормативно-правове, методологічне та інформаційне забезпечення з питань ведення електронної системи;

2) надає роз'яснення щодо застосування законодавства з питань ведення електронної системи;

3) вживає організаційних заходів, пов'язаних із створенням, модернізацією та функціонуванням електронної системи, у тому числі впроваджує електронну систему в експлуатацію, організовує створення комплексної системи захисту інформації електронної системи та налагодження електронної інформаційної взаємодії між електронною системою та електронними інформаційними системами, що становлять інформаційні ресурси держави, інших суб'єктів надання вихідних даних, інформації технічного адміністратора електронної системи (далі — технічний адміністратор) про виявлені недоліки у роботі електронної системи, вносить пропозиції щодо їх усунення та вдосконалення роботи електронної системи;

4) контролює та координує роботу технічного адміністратора;

5) погоджує технічні рішення, типи технічних засобів, вид загального програмного забезпечення, а також пропозиції щодо розроблення та модернізації спеціального програмного забезпечення, що пропонується технічним адміністратором;

6) забезпечує оприлюднення інформації електронної системи у формі відкритих даних відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації»;

7) здійснює контроль за функціонуванням електронної системи, у тому числі шляхом проведення моніторингу процесів її ведення.

Технічний адміністратор та його функції

14. Технічним адміністратором є Мінекономіки.

15. Технічний адміністратор здійснює заходи із створення та супроводження програмного забезпечення електронної системи, відповідає за технічне і технологічне забезпечення електронної системи, збереження та захист інформації (даних), що містяться в електронній системі, забезпечує проведення технічних та профілактичних робіт з її підтримки, надання, блокування та анулювання доступу до електронного кабінету, проводить навчання роботи з електронною системою. Технічний адміністратор здійснює інші заходи для забезпечення функціонування електронної системи.

16. Створення програмного забезпечення електронної системи полягає у здійсненні комплексу заходів, спрямованих на його розроблення, модернізацію, тестування та дослідну експлуатацію, впровадження з урахуванням вимог законодавства у сфері ліцензування.

17. Супроводження програмного забезпечення електронної системи полягає у здійсненні заходів щодо забезпечення його функціонування відповідно до технічної документації, виявлення помилок, надання інформації про виявлені помилки розробникам програмного забезпечення електронної системи та забезпечення виправлення помилок.

18. Технічне та технологічне забезпечення електронної системи полягає у:

1) проведенні моніторингу роботи електронної системи, баз даних та інформаційних ресурсів, підключених до неї;

2) наданні/блокуванні в установленню порядку доступу до електронних кабінетів користувачам;

3) налагодженні електронної інформаційної взаємодії між електронною системою та електронними інформаційними системами, що становлять інформаційні ресурси держави, інших суб'єктів надання вихідних даних;

4) розгляді пропозицій (зауважень) щодо вдосконалення функціонування електронної системи та надання відповідних пропозицій держателю;

5) підтримці функціонування програмного забезпечення електронної системи та телекомунікаційних мереж, з використанням яких здійснюється користування відомостями електронної системи;

6) забезпеченні необхідними матеріалами, обладнанням з метою забезпечення безперервного та надійного функціонування електронної системи;

7) придбанні необхідного програмного забезпечення;

8) укладенні договорів на обслуговування технічної інфраструктури (центру обробки даних, мережі передачі даних тощо);

9) залученні у разі потреби фахівців сторонніх організацій для виконання робіт з технічного супроводу обладнання електронної системи;

10) введенні в експлуатацію апаратних, програмних засобів, засобів телекомунікації та захисту інформації в електронній системі;

11) здійсненні методичної підтримки оброблення та систематизації інформації, що міститься в електронній системі;

12) методичній підтримці створення, зберігання та використання архівної інформації;

13) технічному та організаційному забезпеченні створення та зберігання архівної інформації;

14) підтримці безперервного функціонування системи зберігання та архівування інформації електронної системи.

19. Технічний адміністратор здійснює такі заходи щодо збереження та захисту інформації, що містяться в електронній системі:

1) створення та забезпечення функціонування комплексної системи захисту інформації електронної системи відповідно до законодавства у сфері захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах;

2) авторизація доступу користувачів та суб'єктів електронної інформаційної взаємодії електронних інформаційних систем, що становлять інформаційні ресурси держави;

3) створення, збереження та захист резервної копії інформації електронної системи;

4) впровадження та забезпечення використання засобів криптографічного та технічного захисту інформації під час ведення електронної системи;

5) забезпечення використання кваліфікованого електронного підпису та/або печатки під час ведення електронної системи;

6) забезпечення захисту цілісності бази даних, апаратного та програмного забезпечення, достовірності інформації електронної системи, захисту від несанкціо-

ваного доступу, незаконного використання, незаконного копіювання, спотворення, знищення даних, безпеки персональних даних;

7) блокування несанкціонованих дій щодо захищених ресурсів.

20. Для забезпечення контролю за роботою електронної системи технічному адміністратору надається право перегляду журналу всіх дій (подій), що відбуваються в електронній системі, зокрема фіксації дати і часу відправлення, отримання документів через електронний кабінет та будь-якої зміни інформації, доступних в електронній системі, за допомогою кваліфікованої електронної позначки часу.

Загальні вимоги до інформації та електронних документів у електронній системі

21. Створення, внесення, перегляд, надсилання, використання інформації та електронних документів у електронній системі, внесення змін та доповнень до них здійснюються користувачами відповідно до прав доступу, встановлених цим Порядком, та в межах повноважень, визначених законодавством.

22. Інформація та електронні документи створюються та вносяться до електронної системи державною мовою.

23. Документообіг в електронній системі здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг». На всі електронні документи та інформацію, що вносяться до електронної системи, накладається кваліфікований електронний підпис користувача відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги».

24. Програмними засобами електронної системи здійснюється автоматичне внесення до журналу всіх дій (подій), що здійснюються в електронній системі, зокрема, дані про дії користувача у системі, дати і часу створення, надсилання, отримання електронних документів та будь-якої зміни інформації, доступних в електронній системі, за допомогою кваліфікованої електронної позначки часу.

Інформація про дату і час створення, завантаження, внесення змін, видалення, надсилання та отримання інформації, електронних документів, іншої інформації з ідентифікацією відправника та отримувача зберігається безстроково (крім випадків, коли законодавством встановлено інший строк зберігання інформації) і може бути отримана через електронну систему у вигляді електронного документа.

Електронна інформаційна взаємодія між електронною системою та інформаційними системами

25. Електронна система забезпечує сумісність та електронну інформаційну взаємодію з іншими електронними інформаційними ресурсами з метою та під час надання/отримання адміністративних послуг у сфері ліцензування, визначених пунктом 4 цього Порядку, у тому числі з:

1) Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань;

2) Державним реєстром речових прав на нерухоме майно;

3) Інформаційною системою ДПС;

4) Ліцензійним реєстром з медичної практики;

5) Єдиним державним реєстром суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право виробництва, зберігання, оптової та роздрібної торгівлі паливом, та місць виробництва, зберігання, оптової та роздрібної торгівлі паливом;

6) Єдиною державною електронною базою з питань освіти;

7) Інтегрованою автоматизовану систему державного нагляду (контролю);

8) Державним реєстром фізичних осіб — платників податків;

9) Єдиним державним веб-порталом відкритих даних;

10) інтегрованою системою електронної ідентифікації;

11) програмним продуктом «check»;

12) інформаційною системою Казначейства;

13) Єдиною інформаційною системою МВС;

14) системами електронного документообігу користувачів.

26. Електронна інформаційна взаємодія електронної системи з державними електронними інформаційними ресурсами здійснюється відповідно до Порядку організації електронної інформаційної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 357 (Офіційний вісник України, 2018 р., № 41, ст. 1450).

27. Порядок інформаційної взаємодії електронної системи з інформаційними системами встановлюється спільними наказами держателів (розпорядників, володільців, адміністраторів) таких систем або іншими актами законодавства.

28. Структура та формат інформаційних файлів, що передаються та приймаються у порядку взаємодії інформаційних систем, визначаються Мінекономіки та відповідними держателями (розпорядниками, володільцями, адміністраторами) шляхом прийняття спільних рішень, які оформлюються договорами про інформаційну взаємодію, окремими протоколами, підготовленими на підставі цього Порядку та інших актів законодавства.

29. Перевірка достовірності інформації, що міститься у заяві на надання адміністративних послуг у сфері ліцензування, визначених пунктом 4 цього Порядку, або інформації, необхідної для надання таких послуг, може здійснюватися на підставі інформації, отриманої в порядку електронної інформаційної взаємодії електронної системи з державними електронними інформаційними ресурсами.

30. Електронна інформаційна взаємодія між електронною системою та інформаційними ресурсами згідно з цим Порядком здійснюється безоплатно.

Усунення помилок у роботі електронної системи

31. У разі виявлення помилок у роботі електронної системи користувач надсилає через електронний кабінет або засобами порталу електронної системи повідомлення про помилку, що виникла під час роботи електронної системи.

32. У разі виявлення користувачем програмно-апаратної та/або методологічної помилки в роботі електронної системи він має право надіслати через електронний кабінет, портал електронної системи, електронну пошту або в інший спосіб повідомлення про виявлену програмно-апаратну та/або методологічну помилку. Повідомлення про методологічну помилку надсилається держателю. Повідомлення про програмно-апаратну помилку надсилається одночасно технічному адміністратору та держателю.

33. У випадку виявлення або надходження повідомлення про виявлення методологічної помилки держатель зобов'язаний протягом трьох робочих днів з дня, наступного за днем отримання такого повідомлення від користувача:

1) провести перевірку наявності методологічної помилки;

2) повідомити користувачу через електронний кабінет та на адресу електронної пошти про результати обробки помилки, що виникла під час роботи в електронній системі. Підтвердження або спростування наявності відповідної помилки здійснюється шляхом надсилання повідомлення.

Якщо держатель визнає наявність методологічної помилки, він зобов'язаний забезпечити усунення такої помилки у строк, що визначається ним з урахуванням критичності виявленої помилки та технічної можливості її усунення.

Про наявність методологічної помилки держатель повідомляє технічному адміністратору через електронний кабінет і в разі необхідності залучає його до усунення помилки. Порядок узгодження завдань та строки погодження можливості усунення помилок встановлюються в договорах, укладених з держателем на виконання робіт та надання послуг, пов'язаних із забезпеченням функціонування електронної системи.

Якщо методологічна помилка призводить до порушення прав користувача або передбачає притягнення його до відповідальності, держатель у строк, визначений абзацом першим цього пункту, повідомляє користувачу через електронний кабінет та на адресу електронної пошти про існування методологічної помилки та про час, необхідний для її усунення та відновлення порушених прав такого користувача.

Про усунення методологічної помилки держатель повідомляє користувачу через електронний кабінет та на адресу електронної пошти.

34. У випадку виявлення програмно-апаратної помилки технічний адміністратор зобов'язаний протягом трьох робочих днів з дня, наступного за днем отримання такого повідомлення від користувача:

1) провести перевірку наявності програмно-апаратної помилки;

2) повідомити користувача через електронний кабінет або на адресу електронної пошти про результати обробки помилки, що виникла під час роботи в електронній системі. Підтвердження або спростування наявності відповідної помилки здійснюється шляхом надсилання повідомлення.

Якщо технічний адміністратор визнає наявність програмно-апаратної помилки, він зобов'язаний усунути її у строк, що визначається ним з урахуванням критичності виявленої помилки та технічної можливості її усунення.

Якщо програмно-апаратна помилка призводить до порушення прав користувача або передбачає притягнення користувачів до відповідальності, технічний адміністратор у строк, визначений абзацом першим цього пункту, повідомляє користувачам через електронний кабінет та на адреси електронної пошти про існування програмно-апаратної помилки та про час, необхідний для її усунення, і відновлення порушених прав таких користувачів.

Про усунення програмно-апаратної помилки технічний адміністратор повідомляє користувача та держателя через електронний кабінет та на адресу електронної пошти.

Фінансове забезпечення із створення та ведення електронної системи

35. Фінансове забезпечення вжиття заходів до запровадження електронної системи здійснюється в межах бюджетних призначень головних розпорядників бюджетних коштів, установлених ім Законом про Державний бюджет України на відповідний рік або рішенням про місцевий бюджет на відповідний рік, міжнародної технічної та/або поворотної чи безповоротної фінансової допомоги міжнародних організацій, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством.

Перелік інформації, доступ до якої забезпечується в загальному порядку

36. Портал електронної системи є складовою електронної системи, який забезпечує:

1) доступ користувачів до електронного кабінету;

2) доступ до Реєстру адміністрування ліцензій;

3) розміщення та використання всіма користувачами результатів таких сервісів без необхідності реєстрації та авторизації користувачів з можливістю завантаження та роздрукування результатів їх роботи:

сервіс перевірки інформації щодо виданих ліцензій;

сервіс доступу до інформації про результати здійснених заходів державного нагляду (контролю) та/або за наявності документів;

сервіс доступу до нормативно-правових актів (крім актів, що мають гриф обмеження доступу), дотримання яких перевіряється під час здійснення заходів нагляду (контролю) у сфері ліцензування;

сервіс подання повідомлення про технічні, програмно-апаратні та методологічні помилки, виявлені в роботі електронної системи;

4) пошук інформації в електронній системі.

37. Портал електронної системи має офіційну адресу в Інтернеті — e-license.gov.ua.

38. Користувачем порталом електронної системи та доступ до інформації, що міститься в електронній системі, здійснюється на безоплатній основі.

Параметри пошуку інформації на порталі електронної системи

39. Пошук інформації на порталі електронної системи здійснюється за одним або декількома з таких параметрів:

1) щодо фізичної особи — підприємця: прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності); реєстраційний номер облікової картки платника податків;

2) щодо юридичної особи: повне або скорочене найменування юридичної особи; ідентифікаційний код згідно з ЄДРПОУ;

3) щодо ліцензії: найменування виду господарської діяльності, на який видано ліцензію; найменування органу ліцензування;

дата видачі ліцензії/дата прийняття рішення про видачу ліцензії, рішення про анулювання ліцензії повністю або частково, рішення про зупинення дії ліцензії повністю або частково, рішення про відновлення дії ліцензії повністю або частково, рішення про розширення або звуження провадження виду господарської діяльності;

номер ліцензії (за наявності)/номер рішення про видачу ліцензії, рішення про анулювання ліцензії повністю або частково, рішення про зупинення дії ліцензії повністю або частково, рішення про відновлення дії ліцензії повністю або частково, рішення про розширення або звуження провадження виду господарської діяльності;

строк дії ліцензії (у разі його встановлення);

дата та підстави для зупинення дії ліцензії повністю або частково;

дата та підстави для розширення або звуження провадження виду господарської діяльності (за наявності);

дата та підстави для відновлення дії ліцензії повністю або частково;

дата та підстави для анулювання ліцензії повністю або частково;

4) щодо документів, складених внаслідок здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері ліцензування: назва документа; номер документа;

що до фізичної особи — підприємця (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності); реєстраційний номер облікової картки платника податків);

що до юридичної особи (повне або скорочене найменування юридичної особи; ідентифікаційний код згідно з ЄДРПОУ).

40. Портал електронної системи повинен забезпечувати можливість пошуку інформації за текстовим запитом та відбір об'єктів з такими параметрами:

1) запит за діапазоном дат (для даних, які містять поле «дата»);

2) запит з випадяючим списком;

3) запит з вибором декількох варіантів;

4) запит з числовим діапазоном;

5) запит з вибором адміністративно-територіальної одиниці.

Електронний кабінет

41. Електронний кабінет забезпечує електронну взаємодію між здобувачами ліцензій, ліцензіатами та їх представниками, державними органами, їх посадовими особами щодо надання/отримання документів, інформації та послуг, передбачених пунктом 4 цього Порядку.

42. Електронний кабінет призначений для:

1) подання та отримання документів у електронній формі, вчинення дій, пов'язаних з:

видачею, відмовою у видачі ліцензії на провадження господарської діяльності з посередництва у працевлаштуванні за кордоном, зупиненням дії ліцензії, відновленням дії ліцензії, анулюванням ліцензії, залишенням заяви без розгляду;

видачею, відмовою у видачі, призупиненням, поновленням, анулюванням ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, а також для отримання додатка до ліцензії;

видачею, відмовою у видачі, призупиненням, поновленням, анулюванням ліцензії на роздрібну торгівлю тютюновими виробами, а також для отримання додатка до ліцензії;

видачею, відмовою у видачі, призупиненням, поновленням, анулюванням ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями, а також для отримання додатка до ліцензії, його переоформлення та анулювання;

видачею, відмовою у видачі, призупиненням, поновленням, анулюванням ліцензії на право оптової торгівлі тютюновими виробами, а також для отримання додатка до ліцензії, його переоформлення та анулювання;

видачею, відмовою у видачі, призупиненням, поновленням, анулюванням ліцензії на право оптової торгівлі рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, а також для отримання додатка до ліцензії, його переоформлення та анулювання;

видачею, відмовою у видачі, призупиненням, поновленням, анулюванням ліцензії на роздрібну торгівлю рідинами, що використовується в електронних сигаретах, а також для отримання додатка до ліцензії;

видачею, відмовою у видачі, призупиненням, поновленням, анулюванням ліцензії на право зберігання пального (виключно для потреб власного споживання чи промислової переробки);

видачею, відмовою у видачі, призупиненням, поновленням, анулюванням ліцензії на право оптової торгівлі паливом за відсутності місць оптової торгівлі;

видачею, відмовою у видачі ліцензії на провадження туроператорської діяльності, зупиненням дії ліцензії повністю або частково, відновленням дії ліцензії повністю або частково, розширенням або звуженням провадження виду господарської діяльності, залишенням заяви без розгляду;

видачею, відмовою у видачі ліцензії на провадження господарської діяльності з ветеринарної практики, зупиненням дії ліцензії, відновленням дії ліцензії, анулюванням ліцензії, залишенням заяви без розгляду;

видачею, відмовою у видачі ліцензії на провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці І переліку наркотичних засобів, психо-тропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психо-тропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку, зупиненням дії ліцензії повністю або частково, відновленням дії ліцензії повністю або частково, анулюванням ліцензії повністю або частково, розширенням або звуженням провадження виду господарської діяльності, залишенням заяви без розгляду;

видачею, відмовою у видачі ліцензії на провадження освітньої діяльності за рівнем дошкільної освіти, зупиненням дії ліцензії, відновленням дії ліцензії, анулюванням ліцензії, залишенням заяви без розгляду;

2) подання інформації щодо змін до документів та відомостей, що додавалися до заяви про отримання ліцензії;

3) внесення здобувачем ліцензії, ліцензіатом плати за видачу ліцензії на провадження господарської діяльності з посередництва у працевлаштуванні за кордоном, на провадження туроператорської діяльності, на провадження господарської діяльності з ветеринарної практики, на провадження освітньої діяльності за рівнем дошкільної освіти з використанням платіжних систем через Інтернет у режимі реального часу, отримання підтвердження внесення такої плати органом ліцензування; внесення щоквартальної плати за ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, тютюновими виробами та торгівлю рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, щорічної плати за ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями, тютюновими виробами, торгівлю рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, паливом за відсутності місць оптової торгівлі, а також ліцензії на право зберігання пального (виключно для потреб власного споживання чи промислової переробки) з використанням платіжних систем через Інтернет у режимі реального часу, отримання підтвердження внесення такої плати органом ліцензування;

4) перевірки поданої/внесеної інформації на її повноту, відповідність формату, логічність та достовірність;

5) перегляду здобувачем ліцензії, ліцензіатом стану розгляду поданих документів у режимі реального часу;

6) подання та розгляд скарг здобувача ліцензії, ліцензіата на дії (бездіяльність) органу ліцензування щодо порушення ним законодавства у сфері ліцензування;

7) внесення, зміни, доповнення інформації в Реєстр адміністрування ліцензій;

8) генерування, перегляду ліцензійних справ;

9) подання повідомлення про помилки, виявлені в роботі електронної системи;

10) ознайомлення з інформацією про проведені та заплановані заходи державного нагляду (контролю) за додержанням ліцензіатом ліцензійних вимог.

ДОКУМЕНТИ

практики, на провадження освітньої діяльності за рівнем дошкільної освіти здійснюється ліцензіатом у строки, визначені Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності». Орган ліцензування отримує інформацію щодо внесення ліцензійної плати за видачу ліцензії в порядку електронної інформаційної взаємодії між першою чергою електронної системи, програмним продуктом «check» та інформаційною системою Казначейства.

78. Внесення щоквартальної плати за ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, тютюновими виробами та торгівлю рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, щорічної плати за ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями, тютюновими виробами, торгівлю рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, пального за відсутності місць оптової торгівлі, а також ліцензії на право зберігання пального (виключно для потреб власного споживання чи промислової переробки) здійснюється здобувачем ліцензії, ліцензіатом відповідно до Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального».

У разі обрання платником податків системи сплати податків, зборів, єдиного внеску на загальнооб'єктове державне соціальне страхування та інших платежів, контроль за справлянням яких покладено на ДПС, через єдиний рахунок, відкритий у Казначействі на ім'я ДПС, плата за ліцензію на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, ліцензію на роздрібну торгівлю тютюновими виробами, ліцензію на роздрібну торгівлю рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, ліцензію на право оптової торгівлі алкогольними напоями, ліцензію на право оптової торгівлі тютюновими виробами, ліцензію на право оптової торгівлі рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, ліцензію на право зберігання пального (виключно для потреб власного споживання чи промислової переробки) та ліцензію на право оптової торгівлі паливом за відсутності місць оптової торгівлі здійснюється таким платником податків виключно через єдиний рахунок з урахуванням вимог, установлених Податковим кодексом України.

У разі внесення плати за ліцензію іншим способом ДПС, її територіальні органи отримують інформацію щодо внесення ліцензіатами щоквартальної плати за ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, тютюновими виробами та торгівлю рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, щорічної плати за ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями, тютюновими виробами, торгівлю рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, пального за відсутності місць оптової торгівлі, а також ліцензії на право зберігання пального (виключно для потреб власного споживання чи промислової переробки) у порядку електронної інформаційної взаємодії між першою чергою електронної системи, програмним продуктом «check» та інформаційною системою Казначейства.

79. Здобувач ліцензії, ліцензіат має право внести плату в порядку, передбаченому підпунктами 7 та 8 пункту 59 цього Порядку, в електронному кабінеті.

80. Документи, що подаються для отримання адміністративних послуг у сфері ліцензування, повинні відповідати таким вимогам:

- 1) документи повинні викладатися державною мовою. У разі викладення документів іншою мовою вони повинні бути засвідчені згідно із законодавством держави їх видачі та легалізовані в установленому законодавством порядку;
- 2) текст документів повинен бути розбірливим (надрукованим або написаним друкованими літерами);
- 3) документи не повинні містити підчистки або дописки, закреслені слова та інші виправлення, не обумовлені в них, орфографічні та арифметичні помилки, заповнюватися олівцем, а також містити пошкодження, які не дають змоги однозначного тлумачити їх зміст;
- 4) документи в електронній формі повинні бути оформлені згідно з вимогами, визначеними законодавством.

Подання документів з порушенням зазначених вимог є підставою для залишення таких документів без розгляду, про що повідомляється здобувачу ліцензії або ліцензіату в строк, передбачений для розгляду відповідних документів.

81. Завантаження сканованих копій (фотокопій) документів в електронну систему здійснюється у форматі «pdf» з урахуванням таких вимог:

- 1) усі підписані документи повинні бути окремо відскановані в остаточній редакції, не допускається після сканування вносити додаткові записи, правки, зміни;
- 2) кольорові скановані копії (фотокопії) документів повинні бути чіткими та повнорозмірними (без обрізань будь-яких сторін документів, у тому числі прізвища та підпису підписантів, печатки, номера тощо), глибина кольору — не менше ніж 4 біти;
- 3) будь-який текст на всіх відсканованих зображеннях повинен бути розбірливим, роздільна здатність — 300 точок на дюйм;
- 4) документи, що містять більше однієї сторінки, скануються в один файл. У разі перевищення допустимого для завантаження розміру файла такий файл розділяється на кілька файлів без пропущення сторінок та із збереженням їх послідовності відповідно до оригіналу документа;
- 5) розмір кожного завантаженого файла в електронну систему повинен бути розміром не більше 49 Мб.

82. Інформація та документи, надіслані здобувачем ліцензії, ліцензіатом в електронній формі через електронний кабінет для отримання послуг, визначених пунктом 4 цього Порядку, вважаються отриманими в день їх надходження, а в разі подання такої інформації та документів після закінчення робочого дня, у неробочий день, святковий або вихідний день — у перший робочий день, наступний за днем їх подання.

83. Результати адміністративних послуг у сфері ліцензування, що надаються з використанням електронної системи, оформлюються в електронній формі.

Доступ здобувача ліцензії, ліцензіата до результатів адміністративних послуг у сфері ліцензування, що надаються за допомогою електронної системи, здійснюється через електронний кабінет користувача Єдиного державного веб-порталу електронних послуг «Портал Дія» для перегляду, копіювання та друку.

Роздруковані за допомогою програмного забезпечення електронної системи інформація та документи містять обов'язкове посилання на електронну систему та вважаються інформацією та документами в паперовій формі.

Інформація та документи, отримані за допомогою програмного забезпечення електронної системи в паперовій та електронній формі, мають однакову юридичну силу.

Загальні вимоги до створення електронних документів та внесення (реєстрації) інформації до Реєстру адміністрування ліцензій

84. Створення, збирання, накопичення, обробка, захист та облік електронних документів або внесення (реєстрація) інформації до Реєстру адміністрування ліцензій здійснюється користувачами відповідно до наданих прав доступу, визначеного цим Порядком.

85. У разі коли для створення електронного документа за допомогою електронного кабінету необхідне завантаження іншого документа, такий документ завантажеться у форматі, визначеному цим Порядком.

86. Створення електронного документа користувачем завершується накладенням ним власного кваліфікованого електронного підпису чи електронної печатки з дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг.

87. Кожному електронному документу під час створення в Реєстрі адміністрування ліцензій автоматично присвоюється унікальний реєстраційний номер.

88. У випадку автоматичного надання адміністративних послуг у сфері ліцензування внесення інформації до Реєстру адміністрування ліцензій здійснюється автоматично програмними засобами електронної системи в режимі реального часу з присвоєнням реєстраційного номера та оприлюдненням такої інформації на порталі електронної системи без необхідності прийняття будь-яких розпорядчих актів чи рішень посадових осіб.

89. У разі автоматичного надання адміністративних послуг у сфері ліцензування під час автоматичного включення інформації до Реєстру адміністрування ліцензій на електронний документ засобами електронної системи накладається кваліфікована електронна печатка відповідного органу.

Здійснення аналізу внесеної інформації щодо повноти, відповідності визначеному формату, логічності та достовірності

90. Під час подання документів в електронній формі для отримання адміністративних послуг у сфері ліцензування з використанням електронного кабінету та внесення інформації до електронної системи проводиться аналіз поданої інформації щодо її повноти, відповідності визначеному формату, логічності та достовірності. Аналіз поданої інформації щодо її повноти проводиться шляхом перевірки наявності обов'язкової інформації щодо її:

відповідності визначеному формату — шляхом перевірки відповідності вимогам, установленим для відповідного виду інформації;

логічності — шляхом порівняння поданої інформації з інформацією, яка міститься в електронній системі, порівняння взаємозв'язків між поданою інформацією, співставлення поданої інформації із сукупністю аналогічної інформації, яка міститься в електронній системі;

достовірності — шляхом порівняння та встановлення відповідності поданої інформації даним, що надходять у порядку електронної інформації взаємодії електронної системи з інформаційними ресурсами.

Такий аналіз проводиться автоматично програмними засобами електронної системи для визначення рівня ризику, визначеного пунктами 93 і 94 цього Порядку, та обрання відповідного типу процедури розгляду, визначеного пунктом 95 цього Порядку.

Визначення рівня ризику та обрання відповідного типу процедури розгляду та реєстрації електронних документів

91. За результатами аналізу інформації, яка міститься в документах, поданих для надання адміністративних послуг у сфері ліцензування в електронній формі, щодо її повноти, відповідності визначеному формату, логічності та достовірності визначається рівень ризику згідно з пунктами 97 і 98 цього Порядку та обирається відповід-

ний тип процедури розгляду та реєстрації для електронних документів згідно з пунктом 99 цього Порядку.

92. Рівень ризику (низький, високий) визначається для кожного документа окремо автоматично програмними засобами електронної системи для обрання типу процедури розгляду та реєстрації електронних документів.

93. До низького рівня ризику відносяться електронні документи, за результатами аналізу яких щодо їх повноти, відповідності визначеному формату, логічності та достовірності встановлено, що в електронній системі та інших електронних інформаційних ресурсах наявна вся необхідна інформація, яка пройшла перевірку, підтвердження її повноти, відповідність визначеному формату, логічності та достовірності. Не можуть бути віднесені до низького рівня ризику електронні документи, що були подані за довіреністю.

94. До високого рівня ризику відносяться електронні документи, за результатами аналізу яких щодо їх повноти, відповідності визначеному формату, логічності та достовірності встановлено, що:

- 1) відсутня інформація, яка вноситься здобувачем ліцензії, ліцензіатом у форму (поля) електронного документа в електронному кабінеті та/або в інших електронних інформаційних ресурсах, з якими здійснюється електронна інформаційна взаємодія;
- 2) інформація, яка вноситься здобувачем ліцензії, ліцензіатом у форму (поля) електронного документа, потребує здійснення аналізу органом ліцензування щодо предмету відповідності ліцензійним умовам провадження виду господарської діяльності;
- 3) інформація, яка вноситься здобувачем ліцензії, ліцензіатом у форму (поля) електронного документа, не може бути перевірена за допомогою інших електронних інформаційних ресурсів та мереж.

95. За результатами визначення рівня ризику обираються такі типи процедури розгляду та реєстрації відповідного електронного документа:

- 1) для низького рівня — автоматична реєстрація електронного документа та внесення інформації до Реєстру адміністрування ліцензій без участі посадових осіб органу ліцензування та інших органів;
- 2) для високого рівня — розгляд та реєстрація документів у Реєстрі адміністрування ліцензій за участю посадових осіб органу ліцензування та інших органів.

Правовий статус документів та інформації, що створюються під час функціонування електронного кабінету та вносяться до Реєстру адміністрування ліцензій

96. Документ може створюватися системою автоматично шляхом опрацювання даних в електронному кабінеті.

97. Оригіналом документа є електронний примірник документа з обов'язковими реквізитами, у тому числі з електронним підписом автора або підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги», виготовлений за допомогою електронної системи.

98. Створення документів та проведення дій з використанням електронного кабінету та Реєстру адміністрування ліцензій здійснюється особами, до повноважень яких належить вчинення відповідних дій та прийняття рішень про видачу відповідних документів (крім автоматичного опрацювання документів).

99. Документи, що створюються за допомогою електронного кабінету і Реєстру адміністрування ліцензій, набувають чинності, а дії вважаються проведеними з моменту накладення кваліфікованого електронного підпису особою, яка їх створила.

100. Документи, що створюються державними органами за допомогою електронного кабінету і Реєстру адміністрування ліцензій, які потребують затвердження рішенням відповідного органу, засвідчуються шляхом накладення кваліфікованого електронного підпису уповноваженою особою відповідного органу. Такі документи набувають чинності у строки, визначені законом.

101. Документи, що створюються державними органами за допомогою електронного кабінету та Реєстру адміністрування ліцензій, які потребують затвердження колегіального органу, засвідчуються шляхом накладення кваліфікованого електронного підпису особою, уповноваженою відповідним органом. Такі документи набувають чинності у строки, визначені законом.

102. Документи/дії, що створюються/проводяться за допомогою програмних засобів електронної системи, створюються/проводяться шляхом внесення запису до Реєстру адміністрування ліцензій.

Надсилання електронних документів та інформації, повідомлень та ознайомлення з електронними документами/інформацією, повідомленнями за допомогою електронної системи

103. З дня авторизації користувача в електронному кабінеті надсилання/отримання електронних документів та інформації, обмін повідомленнями з іншими користувачами здійснюється виключно через такий електронний кабінет, якщо інше не визначено законодавством.

104. Документ, надісланий в електронний кабінет, вважається врученим користувачу, якщо він сформований з дотриманням вимог Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги» і є доступним в електронному кабінеті. Сповіщення про надходження документа надсилається автоматично програмними засобами електронної системи на адресу електронної пошти користувача.

105. Датой вручення електронного документа та інформації користувачу є дата, зазначена у повідомленні про доставку в текстовому форматі, що надсилається з електронного кабінету автоматично програмними засобами електронної системи і містить дату та час доставки електронного документа та інформації користувачу. У разі коли доставка документа відбулася після закінчення робочого часу, датою вручення електронного документа та інформації користувачу вважається наступний робочий день. Якщо доставка відбулася у вихідний чи святковий день, датою вручення електронного документа та інформації користувачу вважається перший робочий день, що настає за вихідним або святковим днем.

106. Доступ здобувачів ліцензії або ліцензіатів до результатів адміністративних послуг у сфері ліцензування, що надаються за допомогою електронної системи, здійснюється через електронний кабінет користувача Єдиного державного веб-порталу електронних послуг «Портал Дія».

Інформація та документи, які створюються за використанням Реєстру адміністрування ліцензій

107. Реєстр адміністрування ліцензій є складовою електронної системи, який забезпечує створення, отримання, збирання, накопичення, обробку, захист, облік:

- 1) інформації про ліцензування провадження господарської діяльності з посередництва у працевлаштуванні за кордоном, у тому числі інформації, передбаченої Порядком формування і ведення ліцензійного реєстру;
- 2) інформації про ліцензування роздрібно торгівлі алкогольними напоями, у тому числі інформації, передбаченої підпунктом 7 пункту 2 цього Порядку;
- 3) інформації про ліцензування роздрібно торгівлі тютюновими виробами, у тому числі інформації, передбаченої підпунктом 7 пункту 2 цього Порядку;
- 4) інформації про ліцензування оптової торгівлі алкогольними напоями, у тому числі інформації, передбаченої підпунктом 8 пункту 2 цього Порядку;
- 5) інформації про ліцензування оптової торгівлі тютюновими виробами, у тому числі інформації, передбаченої підпунктом 8 пункту 2 цього Порядку;
- 6) інформації про ліцензування оптової торгівлі рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, у тому числі інформації, передбаченої підпунктом 8 пункту 2 цього Порядку;
- 7) інформації про ліцензування роздрібно торгівлі рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, у тому числі інформації, передбаченої підпунктом 7 пункту 2 цього Порядку;
- 8) інформації про ліцензування зберігання пального (виключно для потреб власного споживання чи промислової переробки) відповідно до Єдиного державного реєстру суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право виробництва, зберігання, оптової та роздрібно торгівлі паливом, та місць виробництва, зберігання, оптової та роздрібно торгівлі паливом;
- 9) інформації про ліцензування оптової торгівлі паливом за відсутності місць оптової торгівлі відповідно до Єдиного державного реєстру суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право виробництва, зберігання, оптової та роздрібно торгівлі паливом, та місць виробництва, зберігання, оптової та роздрібно торгівлі паливом;
- 10) інформації про ліцензування провадження трупотранспорту діяльності, у тому числі інформації, передбаченої Порядком формування і ведення ліцензійного реєстру;
- 11) інформації про ліцензування провадження господарської діяльності з ветеринарної практики, у тому числі інформації, передбаченої Порядком формування і ведення ліцензійного реєстру;
- 12) інформації про ліцензування провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці І переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку, у тому числі інформації, передбаченої Порядком формування і ведення ліцензійного реєстру;
- 13) інформації про ліцензування провадження освітньої діяльності за рівнем дошкільної освіти, у тому числі інформації, передбаченої Порядком формування і ведення ліцензійного реєстру;
- 14) інформації про здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері ліцензування;
- 15) інформації про розгляд скарг здобувачів ліцензії, ліцензіатів на дії (бездіяльність) органу ліцензування щодо порушення законодавства у сфері ліцензування, у тому числі інформації, передбаченої Реєстром розгляду скарг здобувачів ліцензій,

ліцензіатів на дії (бездіяльність) органів ліцензування щодо порушення законодавства у сфері ліцензування;

16) інформації та документів, внесених здобувачами ліцензій, ліцензіатами та їх представниками, органами влади в електронній формі для отримання адміністративних послуг у сфері ліцензування;

17) інформації про здобувача ліцензії, ліцензіата, що повинна міститися в ліцензійній справі.

Ліцензійні справи

108. Ліцензійна справа про здобувача ліцензії, ліцензіата генерується автоматично в Реєстрі адміністрування ліцензій.

109. Інформація про здобувача ліцензії, ліцензіата, яка не міститься в Реєстрі адміністрування ліцензій, вноситься органом ліцензування через електронний кабінет.

110. Зберігання ліцензійних справ в електронній формі на електронних носіях інформації та подання їх до архівних установ здійснюється відповідно до Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг».

111. У ліцензійних справах зберігається інформація про здобувача ліцензії, ліцензіата щодо:

- 1) документів та інформації, які подавалися здобувачем ліцензії, ліцензіатом до органу ліцензування відповідно до вимог Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності»;
- 2) рішення органу ліцензування стосовно здобувача ліцензії, ліцензіата;
- 3) судових рішень, звернень правоохоронних органів, що надійшли до органу ліцензування стосовно здобувача ліцензії, ліцензіата;
- 4) матеріалів перевірок органом ліцензування додержання ліцензіатами вимог ліцензійних умов (скарг, що стали підставою для проведення позапланових перевірок, повідомлень органом ліцензування ліцензіатів про проведення планових перевірок, актів, складених за результатами проведення таких перевірок, та розпоряджень про усунення порушень ліцензійних умов);
- 5) судових рішень про витребування документів з ліцензійної справи, супровідні листи або документи, якими суд уповноважив осіб на їх одержання, фотокопії описів витребуваних документів;
- 6) інші документи, встановлені законодавством.

112. Вилучення з ліцензійних справ документів про здобувача ліцензії, ліцензіата здійснюється органом ліцензування шляхом роздрукування з Реєстру адміністрування ліцензій відповідних документів (фотокопій) чи інформації, які пронумеровуються, прошиваються та завіряються їх печаткою.

Відомості Реєстру адміністрування ліцензій, що містять інформацію з обмеженим доступом

114. Електронна система ведеться з дотриманням вимог статті 11 Закону України «Про захист персональних даних».

115. Не підлягає оприлюдненню на порталі електронної системи інформація щодо реєстраційних номерів облікових карток платників податків, паспортних даних, місця проживання фізичної особи, договорів про надання послуг, документів, поданих здобувачами ліцензій, ліцензіатами для отримання адміністративних послуг у сфері ліцензування, інформація, отримана у процесі інформаційної взаємодії електронної системи з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань, Державним реєстром речових прав на нерухоме майно.

116. Відомості Реєстру адміністрування ліцензій, що містять інформацію з обмеженим доступом, надається в порядку та на умовах, визначених відповідними законами.

Запит на отримання інформації з Реєстру адміністрування ліцензій повинен відповідати вимогам, установленим статтею 16 Закону України «Про захист персональних даних».

117. Державні органи, зокрема ДСА та суди, їх посадові особи у разі отримання інформації Реєстру адміністрування ліцензій в електронній формі через електронний кабінет зазначають підстави для надання відповідної інформації з посиланням на норму закону, яка передбачає право відповідного органу/посадової особи запитувати таку інформацію, та/або реквізити справи/провадження, у зв'язку з якою виникла потреба в отриманні інформації.

Відповідальність за внесення недостовірної інформації про підставу для отримання інформації в Реєстрі адміністрування ліцензій несе посадова особа державного органу, яка здійснює відповідний пошук.

Виправлення технічних помилок в інформації

Реєстру адміністрування ліцензій

118. У разі виявлення здобувачем ліцензії, ліцензіатом технічної помилки (описки, друкарської, граматичної, орфографічної, арифметичної помилки) в інформації Реєстру адміністрування ліцензій, допущеної органом ліцензування або ДРС, які вносили інформацію до Реєстру адміністрування ліцензій, здобувач ліцензії, ліцензіат, який виявив технічну помилку, повідомляє в односторонній строк про це в паперовій або електронній формі через електронний кабінет орган ліцензування або ДРС.

Орган ліцензування або ДРС, які вносили інформацію до Реєстру адміністрування ліцензій, протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення перевіряє відповідність інформації Реєстру адміністрування ліцензій інформації, що міститься в документах, які стали підставою для внесення такої інформації, та якщо факт невідповідності підтверджено, виправляють допущену технічну помилку.

У разі виявлення державним органом, який є користувачем, технічної помилки (описки, друкарської, граматичної, орфографічної, арифметичної помилки) в інформації Реєстру адміністрування ліцензій, допущеної іншим державним органом, який є користувачем та вносить інформацію до Реєстру адміністрування ліцензій, державний орган, який виявив технічну помилку, в односторонній строк повідомляє про це в паперовій або електронній формі через електронний кабінет іншого державного органу. Державний орган, який є користувачем та вносить інформацію до Реєстру адміністрування ліцензій, протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення перевіряє відповідність інформації Реєстру адміністрування ліцензій інформації, що міститься в документах, які стали підставою для внесення такої інформації, та якщо факт невідповідності підтверджено, виправляє допущену технічну помилку.

119. У разі виявлення користувачем, який вносить інформацію до Реєстру адміністрування ліцензій, технічної помилки, зазначений користувач в односторонній строк виправляє допущену технічну помилку та повідомляє про це користувача — здобувача ліцензії, ліцензіата в паперовій або електронній формі через електронний кабінет.

120. Виправлення технічних помилок, допущених в інформації Реєстру адміністрування ліцензій внаслідок наявності технічних помилок в документах, на підставі яких була внесена така інформація, здійснюється після виправлення технічних помилок у зазначених документах.

121. Виправлення технічних помилок в інформації Реєстру адміністрування ліцензій може здійснюватися також на підставі судового рішення. У разі коли допущена технічна помилка впливає на права третіх осіб, така помилка виправляється виключно на підставі судового рішення.

Додаток

до Порядку

ПЕРЕЛІК

інформації, яка міститься у документах та заявах про їх видачу, що створюються в електронній системі

Інформація, яка зазначається в заяві про отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці І переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку, та додається до зазначеної заяви

1. Інформація про здобувача ліцензії — юридичну особу (у разі подання заяви юридичною особою): організаційно-правова форма; найменування та код згідно з ЄДРПОУ юридичної особи.
2. Інформація про здобувача ліцензії — фізичну особу — підприємця (у разі подання заяви фізичною особою — підприємцем): прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) фізичної особи; інформація про реєстраційний номер облікової картки платника податків або інформація про серію (за наявності) та номер паспорта громадянина України (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті громадянина України).
3. Інформація про керівника здобувача ліцензії (у разі подання заяви юридичною особою): посада керівника; прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) керівника.
4. Інформація про представника (у разі, коли заява подається представником здобувача ліцензії): прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) представника; інформація про довіреність: тип файла; опис файла; файл у вигляді додатка.
5. Місцезнаходження юридичної особи (у разі подання заяви юридичною особою): поштовий індекс; Автономна Республіка Крим або назва області, м. Київ чи м. Севастополь, назва району, міста, селища чи села, вулиці (проспекту, бульвару, провулку, узвозу тощо); номер будинку; номер корпусу; номер квартири (офісу, приміщення).

ДОКУМЕНТИ

6. Місце проживання фізичної особи — підприємця (у разі подання заяви фізичною особою — підприємцем): поштовий індекс; Автономна Республіка Крим або назва області, назва району, міста, селища чи села, вулиці (проспекту, бульвару, провулку, узвозу тощо); номер будинку; номер корпусу; номер квартири (офісу, приміщення).

7. Контактні дані юридичної особи/фізичної особи — підприємця: номер телефону, що складається із коду країни, коду міста або коду оператора та номера телефону абонента; адреса електронної пошти.

8. Інформація про вид господарської діяльності, на провадження якого здобувач ліцензії має намір одержати ліцензію (поставити відмітку щодо виду господарської діяльності): розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до таблиці І переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770 (Офіційний вісник України, 2000 р., № 19, ст. 789).

9. Банківські реквізити: ЄДРПОУ банківської установи; найменування банківської установи; МФО банківської установи; номер поточного рахунка.

10. Інформація про місця провадження господарської діяльності (у разі подання заяви юридичною особою): перелік відокремлених підрозділів, філій, у межах яких планується провадження господарської діяльності (у разі наявності); адреса місця провадження або місцезнаходження відокремлених підрозділів, у межах яких планується провадження господарської діяльності (зазначається щодо кожного підрозділу окремо): поштовий індекс; Автономна Республіка Крим або назва області, м. Київ чи м. Севастополь, назва району, міста, селища чи села, вулиці (проспекту, бульвару, провулку, узвозу тощо); номер будинку; номер корпусу; номер квартири (офісу, приміщення).

11. Інформація про відповідність об'єктів і приміщень Ліцензійним умовам провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці І переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 квітня 2016 р. № 282 (Офіційний вісник України, 2016 р., № 30, ст. 1209) (зазначається щодо кожного відокремленого підрозділу): назва об'єктів та приміщень, де провадитиметься господарська діяльність, їх відповідність зазначеним Ліцензійним умовам; інформація про право власності, володіння або користування приміщенням: номер; дата; назва документа, що підтверджує право власності, оренди чи іншого права користування об'єктами і приміщеннями; види господарської діяльності, які будуть провадитися на зазначених об'єктах і в приміщеннях (поставити відмітку щодо виду господарської діяльності): розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку).

12. Інформація про осіб, що мають або будуть мати доступ до роботи, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: порядковий номер; прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) фізичної особи; посада; освіта, спеціальність; дата і номер наказу керівника юридичної особи (уповноваженої особи) або фізичної особи — підприємця про визначення осіб, що мають або будуть мати доступ до роботи, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

13. Інформація про ліцензію на провадження медичної або ветеринарної практики (для фізичної особи — підприємця): дата видачі ліцензії; дата граничного строку дії (за наявності), назва виду господарської діяльності; орган ліцензування.

14. Свідцтво (посвідчення, сертифікат спеціаліста), що підтверджує професійну придатність керівника юридичної особи або керівника відповідного підрозділу юридичної особи, фізичної особи — підприємця, яка має ліцензію на провадження медичної або ветеринарної практики, для зайняття діяльністю з культивування рослин, включених до таблиці І переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку, що ліцензується: прізвище, ім'я, по батькові особи; назва документа; видавник документа; номер документа; дата документа; серія (за наявності).

15. Довідка відповідного державного або комунального закладу охорони здоров'я про відсутність у працівників, які за своїми службовими обов'язками отримують (чи мають) доступ безпосередньо до наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, психічних розладів, пов'язаних із зловживанням алкогольними напоями, наркотичними засобами чи психотропними речовинами, а також про відсутність серед зазначених працівників осіб, визнаних непридатними до виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служб), пов'язаних з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: тип файла; опис файла; файл у вигляді додатка.

16. Довідка МВС про відсутність у працівників, які за своїми службовими обов'язками отримують (чи мають) доступ безпосередньо до наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, не знятих чи не погашеної в установленому порядку судимості за вчинення середньої тяжкості, тяжкого та особливо тяжкого злочину або за злочин, пов'язаний із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, у тому числі вчинених за межами України: дата народження особи, якій надано довідку; прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) особи, якій надано довідку; номер довідки.

17. Дозвіл Національної поліції на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та їх відповідність встановленим вимогам: назва документа; видавник документа; номер документа; дата документа; серія (за наявності).

18. Дата створення документа/електронний підпис особи. Інформація, яка зазначається в заяві про отримання ліцензії на започаткування провадження освітньої діяльності за рівнем дошкільної освіти та додається до зазначеної заяви

19. Інформація про здобувача ліцензії — юридичну особу (у разі подання заяви юридичною особою): організаційно-правова форма; найменування та код згідно з ЄДРПОУ юридичної особи.

20. Інформація про здобувача ліцензії — фізичну особу — підприємця (у разі подання заяви фізичною особою — підприємцем): прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) фізичної особи; інформація про реєстраційний номер облікової картки платника податків або інформація про серію (за наявності) та номер паспорта громадянина України (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті громадянина України).

21. Інформація про керівника юридичної особи/фізичної особи — підприємця: посада керівника; прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) керівника.

22. Інформація про представника (у разі, коли заява подається представником здобувача ліцензії): прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) представника; інформація про довіреність: тип файла; опис файла; файл у вигляді додатка.

23. Повне найменування закладу освіти — юридичної особи/структурного підрозділу юридичної особи публічного чи приватного права /фізичної особи — підприємця.

24. Контактні дані юридичної особи/фізичної особи — підприємця: номер телефону, що складається із коду країни, коду міста або коду оператора та номера телефону абонента; адреса електронної пошти.

25. Адреса офіційного веб-сайту здобувача ліцензії (у разі його відсутності) — офіційного веб-сайту засновника (для державних і комунальних закладів освіти).

26. Інформація про засновника (засновників) (у разі подання заяви юридичною особою): перелік засновників (учасників) юридичної особи; частки кожного із засновників (учасників); найменування юридичної особи, код згідно з ЄДРПОУ юридичної особи, місцезнаходження, країна резидентства засновника (якщо засновник — юридична особа); прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), дата народження, місце проживання, країна громадянства (підданства), реєстраційний номер облікової картки платника податків (за наявності), серія (за наявності) та номер паспорта громадянина України або паспортного документа іноземця засновника — фізичної особи (якщо засновник — фізична особа).

27. Місцезнаходження: поштовий індекс; Автономна Республіка Крим або назва області, м. Київ чи м. Севастополь, назва району, міста, селища чи села, вулиці (проспекту, бульвару, провулку, узвозу тощо); номер будинку; номер корпусу; номер квартири (офісу, приміщення).

28. Банківські реквізити: ЄДРПОУ банківської установи; найменування банківської установи; МФО банківської установи; номер поточного рахунка.

29. Інформація про керівника закладу дошкільної освіти, найнятого фізичною особою — підприємцем (у разі ліцензування освітньої діяльності фізичної особи — підприємця, що не має вищої освіти та професійної кваліфікації педагогічного працівника): прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) особи, найнятої фізичною особою — підприємцем, яка буде виконувати обов'язки, визначені законодавством для керівника закладу дошкільної освіти.

30. Місце провадження освітньої діяльності (не зазначається у разі ліцензування освітньої діяльності фізичної особи — підприємця, яка провадить освітню діяльність у сфері дошкільної освіти самостійно): поштовий індекс; Автономна Республіка Крим або назва області, м. Київ чи м. Севастополь, назва району, міста, селища чи села, вулиці (проспекту, бульвару, провулку, узвозу тощо); номер будинку; номер корпусу; номер квартири (офісу, приміщення).

31. Інформація про структурний підрозділ юридичної особи публічного чи приватного права (у разі ліцензування освітньої діяльності у структурному підрозділі юридичної особи публічного чи приватного права): найменування посади керівника; прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) керівника; код згідно з ЄДРПОУ юридичної особи; місцезнаходження та місце провадження освітньої діяльності (зазначається окремо, якщо відрізняється): поштовий індекс; Автономна Республіка Крим або назва області, м. Київ чи м. Севастополь, назва району, міста, селища чи села, вулиці (проспекту, бульвару, провулку, узвозу тощо); номер будинку; номер корпусу; номер квартири (офісу, приміщення); контактна інформація структурного підрозділу: номер телефону, що складається із коду країни, коду міста або коду оператора та номера телефону абонента; адреса електронної пошти.

32. Письмове зобов'язання щодо матеріально-технічного, кадрового та навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності закладу дошкільної освіти, фізичної особи — підприємця або структурного підрозділу юридичної особи публічного чи приватного права, що провадить освітню діяльність у сфері дошкільної освіти, у тому числі у частині забезпечення безпеки життєдіяльності дітей та охорони праці: тип файла; опис файла; файл у вигляді додатка.

33. Інформація про документи, що засвідчують рівень освіти та кваліфікації керівника закладу дошкільної освіти (структурного підрозділу юридичної особи публічного чи приватного права, що провадить освітню діяльність у сфері дошкільної освіти, фізичної особи — підприємця або особи, найнятої фізичною особою — підприємцем, яка буде виконувати обов'язки, визначені законодавством для керівника закладу дошкільної освіти): прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) керівника закладу дошкільної освіти; найменування закладу освіти, рік його закінчення; номер та серія диплома; спеціальність; кваліфікація, дата проходження курсів підвищення кваліфікації, серія і номер свідоцтва; посада; документи, що засвідчують рівень кваліфікації керівника закладу дошкільної освіти: тип файла; опис файла; файл у вигляді додатка.

34. Особиста медична книжка та/або медична довідка встановленого зразка (у разі подання заяви фізичною особою — підприємцем): тип файла; опис файла; файл у вигляді додатка.

35. Дата створення документа/електронний підпис особи. Інформація, яка зазначається в заяві про отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з ветеринарної практики та додається до зазначеної заяви

36. Інформація про здобувача ліцензії — юридичну особу (у разі подання заяви юридичною особою): організаційно-правова форма; найменування та код згідно з ЄДРПОУ юридичної особи.

37. Інформація про здобувача ліцензії — фізичну особу — підприємця (у разі подання заяви фізичною особою — підприємцем): прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) фізичної особи; інформація про реєстраційний номер облікової картки платника податків або інформація про серію (за наявності) та номер паспорта громадянина України (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті громадянина України).

38. Інформація про керівника здобувача ліцензії (у разі подання заяви юридичною особою): посада керівника; прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) керівника.

39. Інформація про представника (у разі, коли заява подається представником здобувача ліцензії): прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) представника; інформація про довіреність: тип файла; опис файла; файл у вигляді додатка.

40. Місцезнаходження юридичної особи (у разі подання заяви юридичною особою): поштовий індекс; Автономна Республіка Крим або назва області, м. Київ чи м. Севастополь, назва району, міста, селища чи села, вулиці (проспекту, бульвару, провулку, узвозу тощо); номер будинку; номер корпусу; номер квартири (офісу, приміщення).

41. Місце проживання фізичної особи — підприємця (у разі подання заяви фізичною особою — підприємцем): поштовий індекс; Автономна Республіка Крим або назва області, м. Київ чи м. Севастополь, назва району, міста, селища чи села, вулиці (проспекту, бульвару, провулку, узвозу тощо); номер будинку; номер корпусу; номер квартири (офісу, приміщення).

42. Контактні дані юридичної особи/фізичної особи — підприємця: номер телефону, що складається із коду країни, коду міста або коду оператора та номера телефону абонента; адреса електронної пошти.

43. Інформація про місце провадження господарської діяльності з ветеринарної практики: найменування установи; місце провадження господарської діяльності: поштовий індекс; Автономна Республіка Крим або назва області, м. Київ чи м. Севастополь, назва району, міста, селища чи села, вулиці (проспекту, бульвару, провулку, узвозу тощо); номер будинку; номер корпусу; номер квартири (офісу, приміщення); контактні дані місця провадження господарської діяльності: номер телефону, що складається із коду країни, коду міста або коду оператора та номера телефону абонента; адреса електронної пошти.

44. Місцезнаходження відокремлених підрозділів (у разі наявності у заявника — юридичної особи філій, інших відокремлених підрозділів, за місцем розташування яких провадитиметься заявлений вид господарської діяльності, а у заявника — фізичної особи — підприємця — місць провадження заявленого виду господарської діяльності у заяві): поштовий індекс; Автономна Республіка Крим або назва області, м. Київ чи м. Севастополь, назва району, міста, селища чи села, вулиці (проспекту, бульвару, провулку, узвозу тощо); номер будинку; номер корпусу; номер квартири (офісу, приміщення).

45. Матеріально-технічна база:

1) інформація про тип матеріально-технічної бази (клініка ветеринарної медицини; амбулаторія ветеринарної медицини; пункт ветеринарної медицини);

пункти ветеринарної медицини (заповнюється здобувачем):

- перелік місць та кімнат: робоче місце спеціаліста; місце для зберігання медикаментів, біопрепаратів та медичних інструментів з урахуванням їх фізико-хімічних властивостей; кімната для проведення стерилізації спеціаліста, інструментів і матеріалів (стерилізаційна); місце для реєстрації; манеж; приміщення для проведення лікувальних процедур (операційна); місце для зберігання побутового інвентарю; спеціалізовані кабінети (кількість) (рентген-кабінет, кабінет ультразвукової діагностики);
- розташування амбулаторії ветеринарної медицини;
- загальна площа (кв. метрів);
- клініка ветеринарної медицини (заповнюється здобувачем):
- перелік кімнат та місць: робочий кабінет спеціаліста (кількість); місце для зберігання медикаментів, біопрепаратів та медичних інструментів з урахуванням їх фізико-хімічних властивостей; кімната для реєстрації; манеж; приміщення для проведення лікувальних процедур (операційна) (кількість); місце для зберігання побутового інвентарю; приміщенням для утримання хворих тварин та/або ізолятор (кількість);
- спеціалізовані кабінети (кількість) (рентген-кабінет, кабінет ультразвукової діагностики);
- розташування клініки ветеринарної медицини;
- загальна площа (кв. метрів);

2) інформація про характеристику приміщень, у яких надаються ветеринарні послуги:

- пункт ветеринарної медицини: розташування приміщення; віднесення до житлового чи нежитлового фонду; загальна площа приміщення; перелік місць та кімнат; амбулаторія ветеринарної медицини: розташування приміщення; віднесення до житлового чи нежитлового фонду; загальна площа приміщення; перелік кімнат та місць;
- клініка ветеринарної медицини: розташування приміщення; віднесення до житлового чи нежитлового фонду; загальна площа приміщення; перелік кімнат та місць;
- 3) реквізити документа, що посвідчує право власності, володіння або користування приміщенням: вид документа; дата документа; номер документа.

46. Перелік устаткування, необхідного для провадження діяльності з ветеринарної практики: порядковий номер; назва устаткування (приладів, апаратури).

47. Наявність документів, необхідних для провадження господарської діяльності з ветеринарної практики: порядковий номер; назва документа (амбулаторний журнал; журнал обліку викликів; журнали профілактичних заходів, журнали надходження, використання та залишків біопрепаратів, журнал утилізації біопрепаратів, журнал обліку видачі ветеринарних документів); дата затвердження документа (за потреби); показники, що реєструються.

48. Рівень освіти та кваліфікації спеціалістів ветеринарної медицини, які провадять діяльність з ветеринарної практики: порядковий номер; прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) фізичної особи; найменування закладу освіти, рік його закінчення; номер та серія диплома; спеціальність; кваліфікація, дата проходження курсів підвищення кваліфікації, серія і номер свідоцтва (за потреби); посада; дата і номер наказу про призначення (трудового договору).

49. Документи, що підтверджують кваліфікаційний рівень спеціалістів, необхідний для провадження відповідного виду господарської діяльності: тип файла; опис файла; файл у вигляді додатка.

50. Дата створення документа/електронний підпис особи. Інформація, яка зазначається в заяві про отримання ліцензії на провадження трупаторської діяльності та додається до зазначеної заяви

51. Інформація про здобувача ліцензії — юридичну особу (у разі подання заяви юридичною особою): організаційно-правова форма; найменування та код згідно з ЄДРПОУ юридичної особи.

52. Інформація про представника (у разі, коли заява подається представником здобувача ліцензії): прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) представника; інформація про довіреність: тип файла; опис файла; файл у вигляді додатка.

53. Контактні дані юридичної особи: номер телефону, що складається із коду країни, коду міста або коду оператора та номера телефону абонента; адреса електронної пошти.

54. Адреса офіційного веб-сайту.

55. Банківські реквізити: ЄДРПОУ банківської установи; найменування банківської установи; МФО банківської установи; номер поточного рахунку.

56. Інформація про вид трупаторської діяльності (поставити відмітку щодо виду господарської діяльності): візний туризм, в'їзний туризм, внутрішній туризм.

57. Перелік відокремлених підрозділів, у межах яких планується провадження трупаторської діяльності (за наявності): порядковий номер; найменування відокремлених підрозділів, у межах яких планується провадження господарської діяльності; місцезнаходження відокремлених підрозділів: поштовий індекс; Автономна Республіка Крим або назва області, м. Київ чи м. Севастополь, назва району, міста, селища чи села, вулиці (проспекту, бульвару, провулку, узвозу тощо); номер будинку; номер корпусу; номер квартири (офісу, приміщення).

58. Інформація про місця провадження трупаторської діяльності та про їх доступність для маломобільних груп населення: порядковий номер; адреси місць провадження трупаторської діяльності: поштовий індекс; Автономна Республіка Крим або назва області, м. Київ чи м. Севастополь, назва району, міста, селища чи села, вулиці (проспекту, бульвару, провулку, узвозу тощо); номер будинку; номер корпусу; номер квартири (офісу, приміщення); види трупаторської діяльності (повністю або частково), що провадитимуться за місцем провадження діяльності; реквізити документа, що посвідчує право власності, володіння або користування приміщенням, у якому надаються трупаторські послуги: вид документа; дата документа; номер документа; характеристики приміщення, у якому надаються трупаторські послуги: поверх приміщення; кількість кімнат приміщення; площа приміщення; інформація про доступність місця провадження трупаторської діяльності для маломобільних груп населення.

59. Документ, що підтверджує фінансове забезпечення цивільної відповідальності перед туристами (гарантія банку або іншої кредитної установи) у розмірі, визначеному статтею 15 Закону України «Про туризм»: тип файла; опис файла; файл у вигляді додатка.

60. Документи (іх витяги), що підтверджують освітньо-кваліфікаційний рівень, стаж роботи керівника здобувача ліцензії, необхідний для провадження трупаторської діяльності: прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) керівника здобувача ліцензії; посада керівника; найменування закладу освіти, рік його закінчення; номер та серія диплома; спеціальність; стаж роботи; документи (іх витяги), що підтверджують освітньо-кваліфікаційний рівень, стаж роботи керівника здобувача ліцензії: тип файла; опис файла; файл у вигляді додатка.

61. Договір, укладений із страховою компанією, про обов'язкове (медичне та від нещасного випадку) страхування туристів, що здійснюють туристичні подорожі: тип файла; опис файла; файл у вигляді додатка.

62. Дата створення документа/електронний підпис особи. Інформація, яка зазначається в заяві про отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з посередництва у працевлаштуванні за кордоном та додається до зазначеної заяви

63. Інформація про здобувача ліцензії — юридичну особу (у разі подання заяви юридичною особою): організаційно-правова форма; найменування та код згідно з ЄДРПОУ юридичної особи.

64. Інформація про здобувача ліцензії — фізичну особу — підприємця (у разі подання заяви фізичною особою — підприємцем): прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) фізичної особи; інформація про реєстраційний номер облікової картки платника податків або інформація про серію (за наявності) та номер паспорта громадянина України (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті громадянина України).

65. Інформація про керівника здобувача ліцензії (у разі подання заяви юридичною особою): посада керівника здобувача ліцензії; прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) керівника юридичної особи.

66. Інформація про представника (у разі, коли заява подається представником здобувача ліцензії): прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) представника; інформація про довіреність: тип файла; опис файла; файл у вигляді додатка.

67. Контактні дані юридичної особи/фізичної особи — підприємця: номер телефону, що складається із коду країни, коду міста або коду оператора та номера телефону абонента; адреса електронної пошти.

68. Місцезнаходження юридичної особи (у разі подання заяви юридичною особою): поштовий індекс; Автономна Республіка Крим або назва області, м. Київ чи м. Севастополь, назва району, міста, селища чи села, вулиці (проспекту, бульвару, провулку, узвозу тощо); номер будинку; номер корпусу; номер квартири (офісу, приміщення).

69. Місце проживання фізичної особи — підприємця (у разі подання заяви фізичною особою — підприємцем): поштовий індекс; Автономна Республіка Крим або назва області, м. Київ чи м. Севастополь, назва району, міста, селища чи села, вулиці (проспекту, бульвару, провулку, узвозу тощо); номер будинку; номер корпусу; номер квартири (офісу, приміщення).

70. Адреса офіційного веб-сайту здобувача ліцензії (за наявності).

71. Банківські реквізити: ЄДРПОУ банківської установи; найменування банківської установи; МФО банківської установи; номер поточного рахунка.

72. Інформація про наявність/відсутність печатки (обрати відмітку): наявна, відсутня.

73. Інформація про місця провадження господарської діяльності з посередництва у працевлаштуванні за кордоном (у разі подання заяви юридичною особою):

ДОКУМЕНТИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про визначення переможця конкурсу на зайняття посади Керівника Державного управління справами

Відповідно до частини першої статті 28 Закону України «Про державну службу»: 1. Визначити ЛИСОГО Ігоря Васильовича переможцем конкурсу на зайняття посади Керівника Державного управління справами. 2. Це Розпорядження набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ 26 серпня 2021 року № 539/2021-рп

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА від 26 серпня 2021 р. № 896 Київ

Про внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виконання зобов’язань України у сфері міжнародного науково-технічного та освітнього співробітництва

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ**: Внести до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виконання зобов’язань України у сфері міжнародного науково-технічного та освітнього співробітництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1197 (Офіційний вісник України, 2011 р., № 91, ст. 3304; 2013 р., № 63, ст. 2283; 2014 р., № 64, ст. 1773; 2015 р., № 69, ст. 2275; 2016 р., № 35, ст. 1356; 2018 р., № 4, ст. 175, № 25, ст. 890; 2019 р., № 23, ст. 820; 2020 р., № 23, ст. 875), зміни, що додаються.

Прем’єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2021 р. № 896

ЗМІНИ,

що вносяться до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виконання зобов’язань України у сфері міжнародного науково-технічного та освітнього співробітництва

- Пункт 1 викласти в такій редакції: «1. Цей Порядок визначає механізм використання коштів, передбачених МОН у державному бюджеті за програмою «Виконання зобов’язань України у сфері міжнародного науково-технічного та освітнього співробітництва, участь у рамковій програмі Європейського Союзу з досліджень та інновацій» (далі — бюджетні кошти).».
- У пункті 3: 1) абзац другий викласти в такій редакції: «виконання міжнародних наукових та науково-технічних програм і проектів закладами вищої освіти та науковими установами відповідно до міжнародних договорів України, укладених в установленому законодавством порядку, зокрема в рамках Міжнародної європейської інноваційної науково-технічної програми «EUREKA», відповідно до положення про надання фінансування науково-технічним проектам та виконання інших зобов’язань України за такою Програмою, що затверджується наказом МОН»; 2) абзаци десятий і дванадцятий виключити.
- У пункт 3¹: 1) абзац п’ятий виключити; 2) в абзацах сьомому і восьмому слово і цифри «PISA-2021» замінити словом і цифрами «PISA-2022»; 3) доповнити пункт абзацом такого змісту: «— реалізацію Партнерської Угоди Пріоритетного напрямку 9 «Інвестиції в освіту та перепідготовку» Дунайської транснаціональної програми в рамках реалізації Європейської стратегії ЄС для Дунайського регіону (ЄСДР).».
- Доповнити Порядок пунктом 3² такого змісту: «3². Використання коштів спеціального фонду, отриманих за рахунок відповідного зовнішнього інструменту допомоги ЄС. Кошти спеціального фонду, спрямовуються на: участь представників України та українських експертів у заходах, організованих в рамках інструментів ЄС з питань досліджень та інновацій; фінансову підтримку заходів, спрямованих на проведення інформаційно-комунікаційних кампаній, забезпечення навчання та підвищення обізнаності українських учасників щодо міжнародного науково-технічного співробітництва, зокрема інструментів ЄС з питань підтримки досліджень та інновацій; фінансову підтримку проведення аналітичних та фінансово-економічних досліджень, моніторингу та оцінки ефективності міжнародного науково-технічного співробітництва; розвиток дослідницької інфраструктури, зокрема в рамках заходів, визначених Концепцією державної цільової програми розвитку дослідницьких інфраструктур в Україні на період до 2026 року; розробку та підтримку національного порталу міжнародного науково-технічного співробітництва; придбання обладнання та матеріалів для проведення наукових досліджень за пріоритетами Рамкової програми Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020» закладами вищої освіти та науковими установами з метою стимулювання їх участі у Рамковій програмі Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій «Горизонт Європа» за результатами конкурсного відбору науково-технічних проектів, спрямованих на придбання наукового обладнання та матеріалів центрами колективного користування науковим обладнанням для проведення наукових досліджень, що проводиться в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України; реалізацію закладами вищої освіти, суб’єктами малого і середнього підприємництва та науковими установами наукових, науково-технічних робіт та наукових, науково-технічних проектів за результатами конкурсного відбору, що проводиться в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України; надання суб’єктам господарювання підтримки, спрямованої на відшкодування витрат на проведення техніко-економічного обґрунтування науково-технічних проектів у сфері наукових (науково-технічних) робіт та витрат на підтримку інноваційної діяльності суб’єктів господарювання за результатами конкурсного відбору науково-технічних проектів суб’єктів господарювання, що потребують проведення техніко-економічного обґрунтування, що проводиться в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Надання фінансової підтримки науково-технічним проектам суб’єктів малого і середнього підприємництва здійснюється відповідно до критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб’єктам господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2018 р. № 118 «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб’єктам господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність» (Офіційний вісник України, 2018 р., № 22, ст. 730). Розмір підтримки не перевищує розміру незначної державної допомоги, визначеного в Законі України «Про державну допомогу суб’єктам господарювання»».

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА від 26 серпня 2021 р. № 897 Київ

Про затвердження Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації

Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про вищу освіту» Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ**:

Затвердити Порядок скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації, що додається.

Прем’єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2021 р. № 897

ПОРЯДОК скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації

Загальна частина

- Цей Порядок визначає процедуру скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації у разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (далі — скасування рішення), процедуру розгляду справи про порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, процедуру розгляду питання щодо добровільної відмови здобувача вищої освіти від ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації, правові наслідки скасування рішення та порядок його оскарження.
- Терміни, що використовуються в цьому Порядку, вживаються у значенні, наведеному в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту».
- Дія цього Порядку поширюється на рішення про присудження ступенів вищої освіти «молодший бакалавр», «бакалавр» і «магістр» та присвоєння відповідних кваліфікацій.
- Встановлення факту порушення академічної доброчесності базується на таких основних принципах: усвідомлення важливості академічної доброчесності та відповідальності за її порушення; нульова толерантність до порушення академічної доброчесності; дотримання норм законодавства та внутрішніх нормативних документів закладу вищої освіти; справедливості та об’єктивності; правова визначеність, відкритість та прозорість правил і процедур виявлення фактів порушення академічної доброчесності та відповідальності за її порушення.
- Скасування рішення здійснюється з урахуванням вимог Закону України «Про освіту» у разі виявлення, зокрема у кваліфікаційній роботі, академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману, хабарництва.
- Права особи, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, визначені частиною восьмою статті 42 Закону України «Про освіту».
- Заклади вищої освіти зобов’язані вживати заходів щодо запобігання порушенню академічної доброчесності та щодо виявлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти, здійсненого під час здобуття вищої освіти. Заклади вищої освіти забезпечують створення системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, зокрема затверджують політику забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності (кодекс академічної доброчесності) та порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності, який може бути складовою кодексу академічної доброчесності.

- Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності затверджується вченою радою закладу вищої освіти.
- Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності з метою реалізації цього Порядку має містити: процедуру утворення та роботи органу, який проводить перевірку заяв (повідомлень) щодо фактів порушення академічної доброчесності; процедуру та строки вивчення та експертизи кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти, заяв (повідомлень) щодо фактів порушення академічної доброчесності, а також порядок підготовки та вимоги до експертного висновку; кваліфікаційні вимоги до експертів; процедуру прийняття рішення про скасування рішення та найменування органу, уповноваженого приймати таке рішення; підстави для проведення перевірки, строки, підстави та порядок оскарження результатів перевірки; процедуру реалізації особою, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, прав, передбачених частиною восьмою статті 42 Закону України «Про освіту».
 - Скасування рішення здійснюється закладом вищої освіти, який присудив відповідний ступінь вищої освіти, або його правонаступником. У разі коли заклад вищої освіти, який присудив відповідний ступінь вищої освіти, припинено, а правонаступник відсутній, заклад вищої освіти, який розглядає питання, пов’язані із скасуванням ступеня вищої освіти, визначається МОН протягом двох тижнів після надходження повідомлення з урахуванням наявності акредитованих освітніх програм у галузі знань, за якою був присуджений відповідний ступінь вищої освіти, системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, досвіду міжнародної академічної співпраці.

Розгляд справи про порушення академічної доброчесності

- Заклад вищої освіти ініціює процедуру виявлення фактів порушення академічної доброчесності щодо осіб, яким таким закладом вищої освіти присуджено ступінь вищої освіти та присвоєно відповідну кваліфікацію, за рішенням вченої ради закладу вищої освіти або вчених рад структурних підрозділів закладу вищої освіти або на підставі повідомлення про факт порушення академічної доброчесності. Повідомлення про факт порушення академічної доброчесності (далі — повідомлення) подається на офіційну адресу закладу вищої освіти, який присудив ступінь вищої освіти та присвоїв відповідну кваліфікацію, або його правонаступника фізичною або юридичною особою, громадським об’єднанням без статусу юридичної особи у довільній письмовій формі або в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису та/або кваліфікованої електронної печатки. Повідомлення повинно містити таку інформацію: прізвище, власне ім’я, по батькові (за наявності) особи, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності; зміст порушення академічної доброчесності під час здобуття відповідного ступеня вищої освіти такою особою; докази, що підтверджують факт порушення академічної доброчесності, включаючи прізвище, власне ім’я, по батькові (за наявності) автора/авторів та посилання на джерело оприлюднення розробок, наукових (науково-технічних) результатів, що належать іншим особам та були використані особою, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності; прізвище, власне ім’я, по батькові (за наявності) особи або найменування заявника, його поштову адресу або адресу електронної пошти, а також номер телефону. Рік присудження ступеня вищої освіти та інші додаткові відомості надаються за наявності інформації. Анонімні повідомлення не підлягають розгляду. У разі коли заклад вищої освіти, який присудив відповідний ступінь вищої освіти, припинено, а правонаступник відсутній, повідомлення подається до МОН.
- У разі отримання повідомлення заклад вищої освіти зобов’язаний у двомісячний строк провести перевірку інформації щодо можливих фактів порушення академічної доброчесності та прийняти відповідне рішення.
- Перевірка інформації щодо можливих фактів порушення академічної доброчесності здійснюється згідно з порядком виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності закладу вищої освіти.
- Заклад вищої освіти зобов’язаний вжити всіх можливих заходів для повідомлення особи, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, про розгляд справи.
- За результатами перевірки інформації щодо можливих фактів порушення академічної доброчесності в закладі вищої освіти згідно з порядком виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності складається експертний висновок, в якому відображається інформація про наявність або відсутність виявлених фактів порушення академічної доброчесності, їх опис та характеристика. На основі експертного висновку заклад вищої освіти приймає одне з таких рішень: про скасування рішення; про відсутність підстав для скасування рішення.

Добровільна відмова від ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації

- Особа, яка має ступінь вищої освіти та який присвоєно відповідну кваліфікацію, до подання експертного висновку, що готується за результатами перевірки інформації щодо можливих фактів порушення академічної доброчесності, може добровільно відмовитися від ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації, подавши до закладу вищої освіти відповідну заяву в довільній формі, завірену нотаріально або з використанням кваліфікованого електронного підпису. Подана заява про відмову від ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації не може бути відкликана з дня прийняття закладом вищої освіти рішення про скасування рішення. Протягом десяти робочих днів із дня надходження заяви заклад вищої освіти приймає рішення про скасування рішення. Рішення про скасування рішення набирає чинності через шість місяців з дати його прийняття.
- Наслідки прийняття рішення про скасування рішення
- У разі скасування рішення заклад вищої освіти протягом трьох робочих днів інформує особу, щодо якої прийнято рішення, заявника, звертається до МОН із заявою про внесення відповідної інформації до Єдиної державної електронної бази з питань освіти, документує рішення в особовій справі особи, щодо якої прийнято рішення, а також розміщує зазначену інформацію у відкритому доступі на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти. В інформації у відкритому доступі відображаються рік випуску, спеціальність, спеціалізація та/або освітня програма, серія та рекстраційний номер диплому.
- У разі скасування рішення відповідний документ про вищу освіту та документи про вищу освіту, видані на його основі, стають недійсними.
- МОН протягом десяти робочих днів з дня надходження повідомлення про скасування рішення від закладу вищої освіти:

вносить в Єдину державну електронну базу з питань освіти інформацію про недійсність зазначеного (зазначених) у пункті 17 документа (документів) про вищу освіту; у разі скасування рішення щодо присвоєння кваліфікації, необхідної для доступу до професії, для якої запроваджене додаткове регулювання, повідомляє уповноваженим органам, які здійснюють відповідне регулювання.

19. Особа, стосовно якої скасовано рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації, має право поновитися для здобуття вищої освіти, при цьому заклад вищої освіти має право визнати та перерахувати не більше 50 відсотків кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, отриманих за освітньою програмою, за якою скасовано рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації.

У разі добровільної відмови від ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації особа має право поновитися для однократної підготовки та проходження компонента (компонентів) атестації, де було порушено академічну доброчесність, при цьому заклад вищої освіти має право визнати та перерахувати повний (за винятком кредитів, пов’язаних з академічною недоброчесністю) обсяг кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, отриманих за освітньою програмою, за якою скасовано рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації.

20. У разі скасування рішення через виявлення у кваліфікаційній роботі здобувача вищої освіти академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації, заклад вищої освіти зобов’язаний протягом чотирьох місяців з дати скасування рішення провести згідно з положеннями системи внутрішнього забезпечення якості закладу вищої освіти перевірку інформації щодо можливих фактів порушення академічної доброчесності керівником здобувача вищої освіти під час написання здобувачем кваліфікаційної роботи та за необхідності за результатами перевірки вжити дії, передбачені затвердженою закладом вищої освіти політикою забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності (кодекс академічної доброчесності).

Порядок оскарження рішення про скасування рішення

- Особа, стосовно якої прийнято рішення про скасування рішення, та/або заявник протягом двох місяців з дати прийняття рішення про скасування рішення мають право подати апеляцію щодо рішення про скасування рішення до МОН або оскаржити його в суді.
- Апеляція щодо рішень про скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєної відповідної кваліфікації (далі — апеляція) подається до МОН особою, стосовно якої прийнято рішення про скасування рішення, або заявником, або їх представником у довільній письмовій формі або в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису та/або кваліфікованої електронної печатки. Апеляція стосується дотримання закладом вищої освіти процедури скасування рішення та не стосується розгляду порушення академічної доброчесності по суті. Апеляція повинна містити таку інформацію: прізвище, власне ім’я, по батькові (за наявності) особи, стосовно якої прийнято рішення про скасування рішення, рік присудження ступеня вищої освіти, відомості про прийняте закладом вищої освіти рішення про скасування рішення, підстави для апеляції та інформацію, що їх підтверджують, вимоги щодо скасування рішення за результатами розгляду апеляції, зокрема про повторний розгляд справи про порушення академічної доброчесності.
- Апеляція розглядається Науково-методичною радою МОН протягом шести місяців з дати подання апеляції, яка встановлює, чи було дотримано закладом вищої освіти процедуру скасування рішення у разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності.
- За результатами розгляду апеляційної заяви приймається одне з двох рішень: задовільнити вимоги особи, що подає апеляцію, у задоволенні вимог.
- Заклад вищої освіти протягом двох тижнів на вимогу МОН під час проведення апеляції зобов’язаний надати матеріали, на основі яких затверджено висновок про наявність виявлених фактів порушень академічної доброчесності, протоколи та інші матеріали, якими задокументовано реалізацію процедури скасування рішення.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА від 26 серпня 2021 р. № 906 Київ

Про внесення зміни до Порядку продажу об’єктів великої приватизації державної власності

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ**:

Внести зміну до Порядку продажу об’єктів великої приватизації державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 386 (Офіційний вісник України, 2018 р., № 48, ст. 1660), доповнивши його пунктом 8¹ такого змісту: «8¹. Тимчасово, на період встановлення Кабінетом Міністрів України карантину та обмежувальних заходів щодо запобігання виникненню та поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, у разі визнання органом приватизації аукціону з умовами таким, що не відбувся, аукціон з умовами проводиться повторно з урахуванням положень цього Порядку. Повторний аукціон з умовами проводиться на умовах продажу, затверджених Кабінетом Міністрів України для аукціону з умовами, визнаного таким, що не відбувся.».

Прем’єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ від 20 серпня 2021 р. № 975-р Київ

Деякі питання розподілу у 2021 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію інфраструктурних проектів та розвиток об’єктів соціально-культурної сфери

- Відповідно до частини шостої статті 108 Бюджетного кодексу України затвердити розподіл у 2021 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію інфраструктурних проектів та розвиток об’єктів соціально-культурної сфери згідно з додатком.
- Міністерству фінансів забезпечити погодження розподілу субвенції, передбаченого пунктом 1 цього розпорядження, з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету.

Прем’єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

Із розподілом субвенцій, затвердженим розпорядженням уряду, можна ознайомитись на сайті «УК»

ПОВІДОМЛЕННЯ про продовження дії спеціальних заходів щодо імпорту в Україну кислоти сірчаної та олеуму незалежно від країни походження та експорту

Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі (далі — Комісія) розглянула подані Міністерством економіки України (далі — Мінекономіки) звіт та інформаційні матеріали про результати проведення перегляду спеціальних заходів щодо імпорту в Україну кислоти сірчаної та олеуму незалежно від країни походження та експорту, порушеного рішенням Комісії від 05.08.2021 № СП-498/2021/4411-03, і встановила таке: обсяги та умови здійснення імпорту у період дії спеціальних заходів були такими, що впливали на ціни та обсяги виробництва національного товаровиробника; встановлений період застосування спеціальних заходів виявився недостатнім для завершення процесу відновлення національного товаровиробника від наслідків заподіяної значної шкоди; національний товаровиробник перебуває у процесі адаптації до умов конкуренції. Ураховуючи зазначене та керуючись положеннями статей 9 і 18 Закону, Комісія прийняла рішення від 27.08.2021 № СП-500/2021/4411-03, відповідно до якого завершала перегляд та продовжила дію спеціальних заходів, застосованих рішенням Комісії від 02.07.2018 № СП-391/2018/4411-05 до товару незалежно від країни походження та експорту, який має такий опис: кислота сірчана та олеум, що класифікуються згідно з УКТ ЗЕД за кодом 2807 00 00 00.

Застосування спеціальних заходів продовжується строком на три роки шляхом запровадження режиму квотування імпорту в наступних обсягах: в перший річний період, що розпочинається з 01.09.2021 р. і закінчується 31.08.2022 р. для усіх країн — 55 427 т; в другий річний період, що розпочинається з 01.09.2022 р. і закінчується 31.08.2023 р. для усіх країн — 63 741 т; в третій річний період, що розпочинається з 01.09.2023 р. і закінчується 31.08.2024 р. для усіх країн — 73 302 т.

Ці рішення Комісії набирає чинності з дня опублікування повідомлення про нього в газеті «Урядовий кур’єр».

Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі

ДОКУМЕНТИ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 18 серпня 2021 р. № 939-р
Київ

Про звільнення Сарамagi Р. К. з посади заступника Голови Державної служби геології та надр України

Звільнити Сарамagi Романа Костянтиновича з посади заступника Голови Державної служби геології та надр України у зв'язку з відмовою у наданні допуску до державної таємниці (пункт 2 частини першої статті 40 Кодексу законів про працю України).

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 18 серпня 2021 р. № 940-р
Київ

Про призначення Шкуратова О. І. заступником Міністра освіти і науки України з питань європейської інтеграції

Призначити Шкуратова Олексія Івановича заступником Міністра освіти і науки України з питань європейської інтеграції.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 18 серпня 2021 р. № 941-р
Київ

Про звільнення Мірошніченка А. М. з посади першого заступника Голови Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру

Звільнити Мірошніченка Анатолія Миколайовича, призначеного за контрактом про проходження державної служби на період дії карантину, установленого з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, з посади першого заступника Голови Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру у зв'язку із закінченням строку дії контракту (частина перша статті 85 Закону України «Про державну службу»).

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 18 серпня 2021 р. № 942-р
Київ

Про призначення Мірошніченка А. М. першим заступником Голови Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру

Призначити Мірошніченка Анатолія Миколайовича першим заступником Голови Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру з дати початку фактичного виконання ним посадових обов'язків строком на п'ять років з оплатою праці відповідно до законодавства.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 18 серпня 2021 р. № 943-р
Київ

Про звільнення Смілого І. В. з посади заступника Голови Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру

Звільнити Смілого Івана Віталійовича, призначеного за контрактом про проходження державної служби на період дії карантину, установленого з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, з посади заступника Голови Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру у зв'язку із закінченням строку дії контракту (частина перша статті 85 Закону України «Про державну службу»).

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 18 серпня 2021 р. № 944-р
Київ

Про призначення Смілого І. В. заступником Голови Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру

Призначити Смілого Івана Віталійовича заступником Голови Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру з дати початку фактичного виконання ним посадових обов'язків строком на п'ять років з оплатою праці відповідно до законодавства.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 18 серпня 2021 р. № 945-р
Київ

Про звільнення Король Т. І. з посади заступника Голови правління Пенсійного фонду України

Звільнити Король Тетяну Іллівну, призначену за контрактом про проходження державної служби на період дії карантину, установленого з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, з посади заступника Голови правління Пенсійного фонду України у зв'язку із закінченням строку дії контракту (частина перша статті 85 Закону України «Про державну службу»).

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 18 серпня 2021 р. № 946-р
Київ

Про призначення Король Т. І. заступником Голови правління Пенсійного фонду України

Призначити Король Тетяну Іллівну заступником Голови правління Пенсійного фонду України з дати початку фактичного виконання нею посадових обов'язків строком на п'ять років з оплатою праці відповідно до законодавства.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 18 серпня 2021 р. № 947-р
Київ

Про призначення Бойко Т. О. заступником Голови Національної служби здоров'я України

Призначити Бойко Тетяну Олександрівну заступником Голови Національної служби здоров'я України з дати початку фактичного виконання нею посадових обов'язків строком на п'ять років з оплатою праці відповідно до законодавства, встановивши випробування строком на чотири місяці.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 18 серпня 2021 р. № 948-р
Київ

Про призначення Фенчак А. В. заступником Голови Національної служби здоров'я України

Призначити Фенчак Анну Валеріївну заступником Голови Національної служби здоров'я України з дати початку фактичного виконання нею посадових обов'язків строком на п'ять років з оплатою праці відповідно до законодавства, встановивши випробування строком на чотири місяці.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 18 серпня 2021 р. № 949-р
Київ

Про призначення Безуса В. О. Головою Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України

Призначити Безуса Валерія Олександровича Головою Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України з дати початку фактичного виконання ним посадових обов'язків строком на п'ять років з оплатою праці відповідно до законодавства, встановивши випробування строком на три місяці.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 18 серпня 2021 р. № 967-р
Київ

Про погодження призначення Синьогіна С. Ф. виконуючим обов'язки голови правління приватного акціонерного товариства «Київ-Дніпровське міжгалузеве підприємство промислового залізничного транспорту»

Погодитися з пропозицією Міністерства інфраструктури щодо призначення Синьогіна Сергія Федоровича виконуючим обов'язки голови правління приватного акціонерного товариства «Київ-Дніпровське міжгалузеве підприємство промислового залізничного транспорту».

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 20 серпня 2021 р. № 976-р
Київ

Про звільнення Мельника В. І. з посади Голови Державної фіскальної служби України

Звільнити Мельника Вадима Івановича, призначеного за контрактом про проходження державної служби на період дії карантину, установленого з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, з посади Голови Державної фіскальної служби України за власним бажанням.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 20 серпня 2021 р. № 977-р
Київ

Про призначення Мельника В. І. Директором Бюро економічної безпеки України

Призначити Мельника Вадима Івановича Директором Бюро економічної безпеки України строком на п'ять років.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 18 серпня 2021 р. № 958-р
Київ

Про схвалення проекту Протоколу між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Молдова про внесення змін до Угоди про вільну торгівлю між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Молдова від 13 листопада 2003 року

Схвалити проєкт Протоколу між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Молдова про внесення змін до Угоди про вільну торгівлю між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Молдова від 13 листопада 2003 року.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 18 серпня 2021 р. № 960-р
Київ

Про підтримку пропозиції щодо прийняття Республіки Ель-Сальвадор у члени Гаазької конференції з міжнародного приватного права

Підтримати пропозицію Уряду Королівства Нідерландів щодо прийняття Республіки Ель-Сальвадор у члени Гаазької конференції з міжнародного приватного права.

Міністерству закордонних справ поінформувати Постійне бюро Гаазької конференції з міжнародного приватного права про зазначене рішення Кабінету Міністрів України.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 18 серпня 2021 р. № 961-р
Київ

Про підписання Протоколу між Урядом України та Урядом Держави Катар про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Держави Катар про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи

Схвалити проєкт Протоколу між Урядом України та Урядом Держави Катар про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Держави Катар про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи.

Уповноважити Міністра фінансів Марченка Сергія Михайловича підписати зазначений Протокол.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 20 серпня 2021 р. № 971-р
Київ

Про затвердження плану заходів з реалізації концепції реалізації проекту «Президентський університет»

1. Затвердити план заходів з реалізації концепції реалізації проекту «Президентський університет», що додається.

2. Міністерствам та іншим виконавцям забезпечити виконання плану заходів, затвердженого цим розпорядженням, та надсилати щороку до 1 вересня Міністерству освіти і науки інформацію про стан його виконання для узагальнення та подання до 15 вересня Кабінетові Міністрів України.

Прем'єр-міністр України Д. ШМИГАЛЬ

Із планом заходів з реалізації концепції реалізації проекту «Президентський університет», затвердженим урядовим розпорядженням, можна ознайомитись на сайті «УК»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ ТА УКРАЇНА

СПРАВА «Інеса Миколаївна САЛАГОР проти України»
(Inesa Mykolayivna SALAGOR against Ukraine)

(Заява № 63490/19)

Стислий виклад рішення від 10 червня 2021 року.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявниця скаржилась за пунктом 1 статті 6 та статтею 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на надмірну тривалість кримінального провадження та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту.

Уряд України (далі — Уряд) повідомив Європейський про односторонню декларацію з метою врегулювання питань, які порушувались у цій скарзі. Уряд визнав надмірну тривалість кримінального провадження та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту, та зобов'язався сплатити заявниці відповідне відшкодування.

Європейський суд не отримав відповіді від заявниці про прийняття умов односторонньої декларації та нагадав, що за певних обставин може вилучити заяви відповідно до підпункту «с» пункту 1 статті 37 Конвенції на підставі односторонньої декларації Уряду держави-відповідача, навіть якщо заявник бажає продовження розгляду його справи.

З огляду на характер визнань, які містяться в декларації Уряду, а також запропоновану суму відшкодування, яка є співмірною із сумами, що присуджуються у подібних справах, Європейський суд дійшов висновку, що подальший розгляд цієї заяви є невиннованим. Враховуючи викладене, Європейський суд визнав за доцільне вилучити заяву з реєстру справ.

За цих підстав Суд одноголосно,
«Бере до уваги умови декларації Уряду держави-відповідача та засоби забезпечення дотримання зазначених у них зобов'язань»;

Вирішує вилучити заяву зі свого реєстру справ відповідно до підпункту «с» пункту 1 статті 37 Конвенції.»

Інформацію надано Урядовим уповноваженим у справах Європейського суду з прав людини

ОГОЛОШЕННЯ

У провадженні Галицького районного суду м. Львова знаходиться кримінальне провадження про обвинувачення Сосновського Владислава Дмитровича у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.258-3 КК України.

Повідомляємо, що розгляд даної справи судом призначено на 07 вересня 2021 року о 16 годині 00 хвилин у приміщенні Галицького районного суду м. Львова, за адресою: м. Львів, вул. Чоловського, 2 (2 поверх, 16 кабінет).

Попереджаємо Сосновського Владислава Дмитровича, 30.10.1995 року народження, зареєстрованого за адресою: Луганська обл., м. Щастя, вул. Матросова, буд. 11, кв. 2, що у випадку Вашої неявки у судові засідання на вищевказані дату та час, справу буде розглянуто у Вашій відсутності на підставі наявних доказів у матеріалах справи.

Головуючий суддя В.Є. Радченко

ОГОЛОШЕННЯ

Повідомлення про оприлюднення Заяви про визначення стратегічної екологічної оцінки проекту Закону України «Про Загальнодержавну цільову соціальну програму «Питна вода України» на 2022 — 2026 роки»

Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» з метою одержання та врахування пропозицій і зауважень громадськості Міністерство розвитку громад та територій України оприлюднює для громадського обговорення Заяву про визначення стратегічної екологічної оцінки проекту Закону України «Про Загальнодержавну цільову соціальну програму «Питна вода України» на 2022 — 2026 роки»

Повна назва документа державного планування: проект Закону України «Про Загальнодержавну цільову соціальну програму «Питна вода України» на 2022 — 2026 роки»

Орган, що прийматиме рішення про затвердження документа державного планування: Міністерство розвитку громад та територій України.

Передбачувана процедура громадського обговорення: відповідно до частини четвертої статті 10 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» громадське обговорення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту Закону України «Про Загальнодержавну цільову соціальну програму «Питна вода України» на 2022 — 2026 роки» розпочато з дня її оприлюднення на сайті Міністерства розвитку громад та територій України в розділі «Нормативно-правова база» «Громадське обговорення».

Відповідно до частини четвертої статті 12 до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» громадськість в межах строку громадського обговорення має право подати в письмовій формі (в тому числі в електронному вигляді) зауваження та пропозиції до визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки.

Необхідність щодо проведення транскордонних консультацій до проекту документа не потребує.

Зауваження і пропозиції до Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки подаються до Департаменту комунальних послуг та комунального обслуговування Міністерства розвитку громад та територій України

Адреса: 01601, м. Київ, вул. Велика Житомирська, 9.

Відповідальна особа: Медведь Тетяна Анатоліївна Medvedta@minregion.gov.ua, тел. 207-18-52; Журавльова Олена Степанівна Zhuravlova@minregion.gov.ua, тел. 207-18-51.

Строк подання зауважень і пропозицій становить 15 днів з дня публікації цього Повідомлення.

Зауваження та пропозиції, отримані після встановленого строку, не розглядаються.

У Головному управлінні розвідки Міністерства оборони України проведено конкурс щодо закупівлі квартир на вторинному ринку в місті Києві за бюджетні кошти

За результатами конкурсу визначено наступних переможців:

по лоту № 2 (до сорока шести двокімнатних квартир у місті Києві) фізичну особу Черненко Ольгу Василівну — 16 квартир, фізичну особу Черненко Тетяну Василівну — 15 квартир та фізичну особу Копистиру Миколу Петровича — 14 квартир.

по лоту № 3 (до чотирьох однокімнатних квартир у місті Києві) фізичну особу Черненко Тетяну Василівну — 1 квартира та фізичну особу Копистиру Миколу Петровича — 2 квартири.

За лотами № 1 (до семи трикімнатних квартир у місті Києві) конкурс відмінено, у зв'язку з поданням для участі в конкурсі менше двох конкурсних пропозицій.

ОГОЛОШЕННЯ

Для членів кредитної спілки «Гарант» про чергові загальні збори, які відбудуться 28 вересня 2021 року о 16-00. Початок реєстрації 15.30 -16.00 за адресою: м. Київ, вул. Антоновича, 140.

Порядок денний:

1. Затвердження порядку денного загальних зборів.
2. Заслуховування та затвердження звітів органів управління кредитної спілки «Гарант» за 2020 рік.
3. Заслуховування та затвердження звіту та висновку Ревізійної комісії за 2020 рік.
4. Заслуховування аудиторського висновку, яким підтверджена річна звітність кредитної спілки «Гарант» за 2020 рік.
5. Затвердження річної фінансової звітності і результатів діяльності кредитної спілки «Гарант» за 2020 рік.
6. Розгляд бюджету кредитної спілки на 2021 рік.
7. Визначення аудитора (аудиторської фірми) для підтвердження достовірності і повноти річної звітності кредитної спілки за 2021 рік.
8. Вибори членів Спостережної ради та Ревізійної комісії кредитної спілки «Гарант».

Пропозиції по питаннях порядку денного загальних зборів приймаються до 20 вересня 2021р. в приміщенні кредитної спілки «Гарант» за адресою: м. Київ, вул. Антоновича, 140.

Довідки за телефонами: 529-77-54, 073-269-76-95

Для реєстрації необхідно мати паспорт, або документ, який його замінює.

Шевченківський районний суд м. Чернівці викликає Гніденка Андрія Сергійовича, 21.17.1983 року народження, зареєстрованого за адресою: м. Костянтинівка Донецької області, вул. Інтернаціональна, 302, кв. 3, який фактично перебуває на тимчасово окупованій території в м. Донецьк, як обвинуваченого в кримінальному провадженні, внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань №22021260000000026 від 24.06.2021 р. за ч. 1 ст. 258-3 КК України.

Судове засідання відбудеться о 10-00 год. 02.09.2021 року за адресою м. Чернівці, вул. Кафедральна, 4, каб. 8.

З моменту опублікування повістки про виклик обвинуваченого Гніденка А.С. у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження останній вважається належним чином ознайомлений з її змістом.

Суддя Одовічен Я.В.

Відкрито спадщину після смерті 17.03.2021 **ОСАДЬКО ЛЮДМИЛИ ОЛЕКСІВНИ, 31.03.1930 р.н.**

Викликаються спадкоємці. Приватний нотаріус Київського миського нотаріального округу Глушко Л.В., м. Київ, вул. Пирогова, 8, кв. 4.

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ЗДІЙСНЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Ухвалою слідчого судді Вищого антикорупційного суду від 25.08.2021 у справі № 991/5136/21 надано дозвіл на здійснення спеціального досудового розслідування у кримінальному провадженні № 42015000000002833 від 25.12.2015 стосовно **Януковича Олександра Вікторовича**, 10.07.1973 року народження, уродженця міста Єнакієве Донецької області, українця, громадянина України, зареєстрованого за адресою: місто Донецьк, вул. Райніса, буд. № 65-Д, який підозрюється у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 27, ч. 2 ст. 205, ч. 5 ст. 27, ч. 5 ст. 191, ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 209 КК України.

Детектив НАБУ Швидкий Я.Ю. (тел. +38(044)3639720) Прокурор САП Офісу Генерального прокурора Скибенко О.І. (тел. +38(044)2004943)

Повідомляємо про відкриття спадщини після смерті **ШАБАТОВА ВІТАЛІЯ АНАТОЛІЙОВИЧА**, померлого 10.07.2021 року. Усіх спадкоємців викликаємо до приватного нотаріуса ДМНО Аршава І.О. (49107, м. Дніпро, пр. Гагаріна, буд.78, к.3, т.0505205667) з питань оформлення спадщини.

ПОВІДОМЛЕННЯ

про ухвалення слідчим суддею рішення про здійснення спеціального досудового розслідування

Ухвалою слідчого судді Корольовського районного суду м. Житомира від 26.08.2021 (унікальний номер судової справи в Єдиному реєстрі судових рішень № 296/7361/21) надано дозвіл на здійснення спеціального досудового розслідування стосовно Макухи Артура Арифовича, у кримінальному провадженні № 22017060000000045 від 02.11.2017.

ПОВІСТКА ПРО ВИКЛИК ПІДОЗРЮВАНОГО (при здійсненні спеціального досудового розслідування)

Підозрюваний **Макуха Артур Арифович**, 08.02.1984 року народження, останнє відоме місце проживання: Дніпропетровська область, м. Павлоград, вул. Поштова, 20, кв. 39, на підставі ст.ст. 133, 135 297⁵ КПК України, Вам необхідно з'явитись до старшого слідчого в ОВС слідчого відділу Управління Служби безпеки України в Житомирській області Петрука М.В. за адресою: м. Житомир, вул. Феценка-Чопівського, 7, тел. (0412) 405-154, для участі у слідчих та процесуальних діях у кримінальному провадженні № 22017060000000045 як підозрюваний у вчиненні злочинів, передбачених ч. 1 ст. 258³ та ч.2 ст. 260 КК України, **о 11 год. 00 хв. 31.08.2021** (для отримання письмового повідомлення про підозру, допиту та інших процесуальних дій). Нагадуємо про обов'язок заздалегідь повідомити про неможливість явки. Поважні причини та наслідки неприбуття на виклик передбачені ст.ст. 138, 139 КПК України.

ПОВІДОМЛЕННЯ

про ухвалення слідчим суддею рішення про здійснення спеціального досудового розслідування

Ухвалою слідчого судді Корольовського районного суду м. Житомира від 26.08.2021 (унікальний номер судової справи в Єдиному реєстрі судових рішень № 296/7359/21) надано дозвіл на здійснення спеціального досудового розслідування стосовно Титаренка Романа Павловича, у кримінальному провадженні № 22017060000000045 від 02.11.2017.

ПОВІСТКА ПРО ВИКЛИК ПІДОЗРЮВАНОГО (при здійсненні спеціального досудового розслідування)

Підозрюваний **Титаренко Роман Павлович**, 03.03.1988 року народження, останнє відоме місце проживання: Дніпропетровська область, м. Павлоград, вул. Поштова, 20, кв. 39, на підставі ст.ст. 133, 135 297⁵ КПК України, Вам необхідно з'явитись до старшого слідчого в ОВС слідчого відділу Управління Служби безпеки України в Житомирській області Петрука М.В. за адресою: м. Житомир, вул. Феценка-Чопівського, 7, тел. (0412) 405-154, для участі у слідчих та процесуальних діях у кримінальному провадженні № 22017060000000045 як підозрюваний у вчиненні злочинів, передбачених ч. 1 ст. 258³ та ч.2 ст. 260 КК України, **о 10 год. 00 хв. 31.08.2021** (для отримання письмового повідомлення про підозру, допиту та інших процесуальних дій). Нагадуємо про обов'язок заздалегідь повідомити про неможливість явки. Поважні причини та наслідки неприбуття на виклик передбачені ст.ст. 138, 139 КПК України.

17.02.2021 року померла **ГУЛЯЄВА ОЛЕНА СТАНІСЛАВІВНА, 05.08.1957 р. н.,** яка проживала за адресою: Харківська область, Богодухівський район, селище Газове, вулиця Залізнична, буд. 25.

Прощу спадкоємців протягом 30 днів з дати виходу оголошення звернутися за адресою: Харківська обл., Богодухівський р-н, м. Валки, вул. 1-го Травня, буд. 1, кімн. 5.б. Тел. +380575353593, +380675466367.

Нотаріус Сергій Левчук.

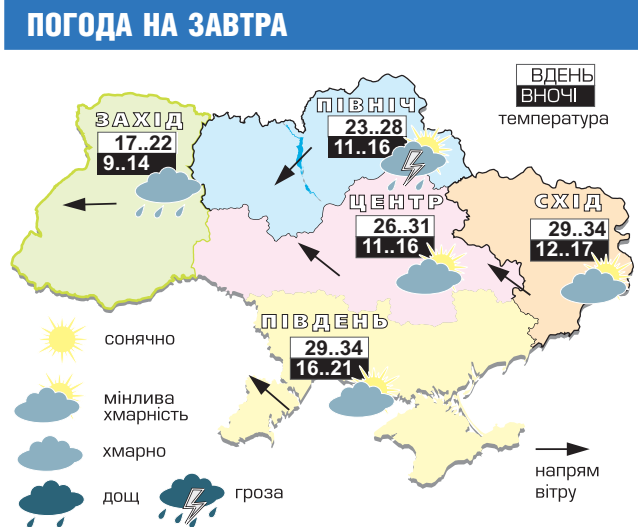
Перша дніпровська державна нотаріальна контора повідомляє, що 26.03.2020 року помер **РОЙЗМАН ЯКОВ НАУМОВИЧ, 16.09.1952 р.н.,** м. Дніпро, у якого залишилася дочка Ройзман Валерія Яківна, 06.01.1976 р.н. Просимо Ройзман Валерію Яківну звернутися до Першої дніпровської державної нотаріальної контори за адресою: м. Дніпро, вул. В. Вернадського, 19/21, т. (098) 744-07-53, (097) 640-54-43.

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ЗДІЙСНЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Ухвалою слідчого судді Вищого антикорупційного суду від 25.08.2021 у справі № 991/5135/21 надано дозвіл на здійснення спеціального досудового розслідування у кримінальному провадженні № 42015000000002833 від 25.12.2015 стосовно **Януковича Віктора Федоровича**, 09.07.1950 року народження, уродженця міста Єнакієве Донецької області, українця, громадянина України, останнє місце роботи — Президент України, зареєстрованого за адресою: м. Київ, вул. Оболонська набережна, 15, корп. 5, кв. 13, який підозрюється у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 5 ст. 191, ч. 3 ст. 209, ч. 5 ст. 368 КК України.

Детектив НАБУ Швидкий Я.Ю. (тел. +38(044)3639720) Прокурор САП Офісу Генерального прокурора Скибенко О.І. (тел. +38(044)2004943)

Приватний нотаріус Бака О.В. (Дніпропетровська область, м. Новомосковськ, вул. Гетьманська, 35, 0675672224) запрошує спадкоємців померлого 22 травня 2021 року **ВОЛИНЦЯ ОЛЕКСАНДРА ЛЕОНІДОВИЧА.**

ТЕМПЕРАТУРА ПО ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ НА 29 СЕРПНЯ

Область	Ніч	День	Область	Ніч	День
Київська	+11 +16	+23 +28	Черкаська	+11 +16	+24 +29
Житомирська	+9 +14	+18 +23	Кіровоградська	+12 +17	+27 +32
Чернігівська	+11 +16	+23 +28	Полтавська	+11 +16	+26 +31
Сумська	+10 +15	+24 +29	Дніпропетровська	+13 +18	+27 +32
Закарпатська	+9 +14	+17 +22	Одеська	+16 +21	+26 +31
Рівненська	+8 +13	+16 +21	Миколаївська	+14 +19	+28 +33
Львівська	+7 +12	+15 +20	Херсонська	+15 +20	+29 +34
Івано-Франківська	+7 +12	+16 +21	Запорізька	+15 +20	+29 +34
Волинська	+7 +12	+15 +20	Харківська	+12 +17	+27 +32
Хмельницька	+9 +14	+17 +22	Донецька	+14 +19	+29 +34
Чернівецька	+8 +13	+17 +22	Луганська	+13 +18	+30 +35
Тернопільська	+8 +13	+16 +21	Крим	+17 +22	+30 +35
Вінницька	+9 +14	+22 +27	Київ	+12 +14	+25 +27

УкрГідрометцентр

UKRSIBBANK
BNP PARIBAS GROUP

Інформаційне повідомлення
АТ «УКРСИББАНК»

АТ «УКРСИББАНК» (надалі — Банк) повідомляє про внесення до **Правил (договірних умов) відкриття та комплексного розрахунково-касового обслуговування банківських рахунків фізичних осіб в АТ «УКРСИББАНК» (зі змінами)** (далі — **Правила**), які розміщені для ознайомлення на сайті www.my.ukrsibbank.com та на інформаційних стендах у приміщеннях установ Банку, та опубліковані в газеті «Урядовий кур'єр» № 105 від 09.06.2017 р., з усіма наступними змінами та доповненнями, наступних змін, а саме:

1. В розділі «Терміни, що використовуються в Правилах»:
 - визначення «Торгова організація» видалити.
 - Визначення «Партнер Банку» навести у наступній редакції:
«Партнер Банку — суб'єкт господарювання, з яким Банк уклав договір про співробітництво, що передбачає взаємодію сторін по продажу товарів торгової організації (торговця) за кредитні кошти Банку»
2. **Пункт 2.9.** «Особливості надання, обслуговування і погашення «кредиту «плати частинами», отриманого з використанням картки **Розділу 2**» видалити.

Відповідно змінити нумерацію наступних пунктів.

3. У зв'язку із зміною нумерації пунктів — змінити посилання на пункти, а саме:
 - в пункті 2.14.12.3. змінити посилання з «п.2.15.12» на «2.14.15»
 - в пункті 2.14.17 змінити посилання з «2.15.18» на «2.14.18»
 - в пункті 2.14.19 змінити посилання з «2.15.11» на «2.14.11»
 - в пункті 2.14.19.3 змінити посилання з «2.15.6.1.» на «2.14.6.1.»
 - в пункті 2.14.20.4.2. змінити посилання з «2.15.20.4» на «2.11.20.4.»

Датою публікації змін до Правил є публікація цього повідомлення в офіційному друкованому виданні, а саме: 28.09.2021 р.

Датою початку дії змін до Правил є 27.09.2021 р.

Заступник Голови Правління АТ «УКРСИББАНК» —
Начальник Юридичного департаменту

Полянчук О.В.

19.08.2021 Національний банк України прийняв рішення про виключення з Державного реєстру фінансових установ ПРАТ «СК «ФІНЕКС» (ЄДРПОУ 22321992), ПРАТ «СК «ГЛОБАЛ ГАРАНТ» (ЄДРПОУ 30930046), ТДВ «МІЖНАРОДНА СТРАХОВА КОМПАНІЯ» (ЄДРПОУ 31236795) у зв'язку із відсутністю у них чинних ліцензій на право надання фінансових послуг.